F. III

Palladius

[illegible] 12/7/11

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30520393_0001

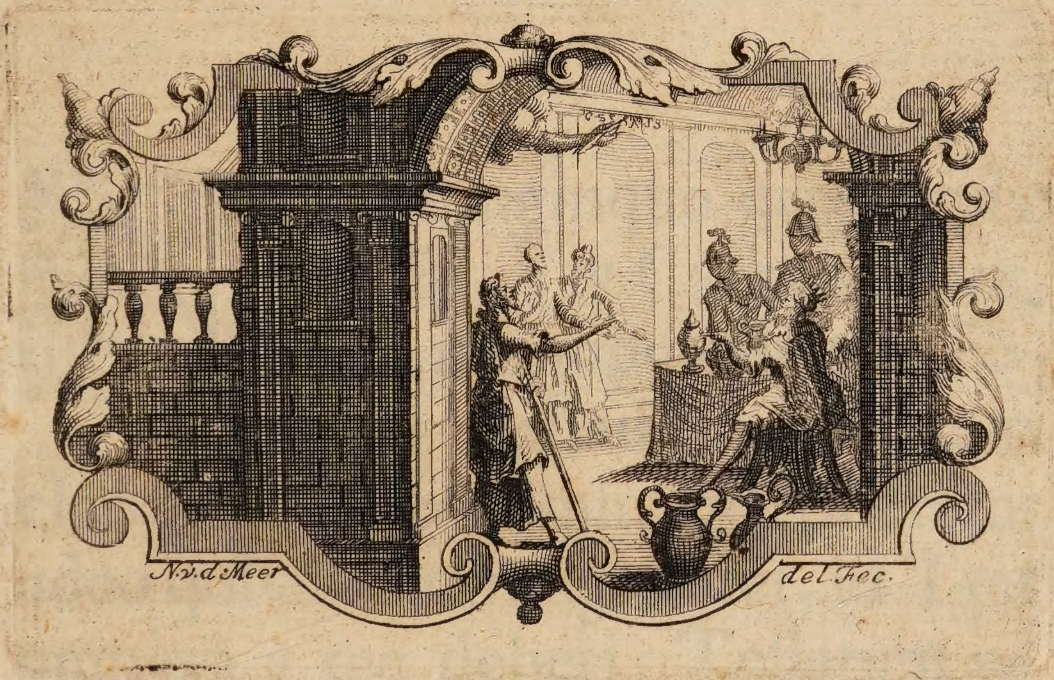
PALLADII
DE
FEBRIBUS
CONCISA SYNOPSIS
GRÆCE ET LATINE
CUM NOTIS

JO. STEPH. BERNARDI

ACCEDUNT

GLOSSÆ CHEMICÆ
ET EXCERPTA EX

POETIS CHEMICIS
Ex Codice MS. Biblioth. D. Marci.

LUGDUNI BATAVORUM,

Apud { PHILIPPUM BONK, & *TRAJECTI AD RHENUM,* NICOLAUM MUNTENDAM. } 1745.

29633

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

VIRO

CELEBERRIMO AC EXPERIENTISSIMO

DANIELI WILHELMO TRILLERO,

PHIL. ET MED. DOCTORI

ARCHIATRO NASSOVICO

S. D. P.

JO. STEPH. BERNARD.

Non e longinquo arceſſendæ cauſæ, Vir Celeberrime, quæ me impulerunt, ut novam Palladii editionem clariſſimo Tuo nomini inſcriberem: adeo quivis ſtatim agnoſcet, id Tibi omnino a me deberi. Teſtatum enim feciſti nuper admodum quanto

favore ac benevolentia me proſequaris, cum notas Tuas ædepol doctas ad Anonymi Introductionem Anatomicam mihi impertires, ut hac ratione ex nominis Tui celebritate major illi ſcriptori ſplendor acceſſerit, qui illis nunc gloriari ac ſeſe efferre videtur. Meum idcirco arbitrabar, nullam prætermittere occaſionem, qua Tibi viciſſim obſervantiam meam ac cultum declarare poſſem. Nemo præterea ibit inficias, niſi qui in literaria re plane novus ac hospes fuerit, quin Tibi jure optimo nuncupetur, qui conatu laudabili & fauſto ſucceſſu Medicam artem cum literatura politiori ſic conjunxiſti, ut quodcunque temporis frequentes ægrotorum interpellationes reliquum fecerint, id omne protelandis imperitorum ſcribarum erroribus & augendis lite-

literarum theſauris impendas, adeo ut merito dubitari queat, qua in parte eruditos Tibi plurimum obſtrinxeris. Quæ cum ita ſint, confido fore, ut munuſculum quod Tibi obfero, benigne ſis accepturus: neque enim in Te cadit ſuſpicio verendi ne alto ſupercilio id ſpernas aut crepera fronte excipias, cum benevolentiam Tuam ac animum erga me prolixum cognitum atque perſpectum habeam. Accipe itaque hanc meæ in Te obſervantiæ teſſeram, ac mihi, qui Te colere ac venerari non deſinam, favere perge. Vale. Dabam Lugduni Batavorum Cal. Novembris MDCCXLIV.

ILLUSTRISSIMO AC SAPIENTISSIMO

V I R O

D. D. FRANCISCO VAUTIER

Olim Reg. Mariæ Mediceæ Arch. nunc Regi

L U D O V I C O X I V.

A Sanctioribus conſiliis

&

Archiatrorum in Gallia

C O M I T I

J O A N N E S C H A R T I E R

Medicus & Profeſſor Regius

Ἀθανασίαν.

Febris, ut frequens morbus ita periculoſus; nulla ætas, nulla regio, nulla corporis conſtitutio ab ea immunis, nihil tam fatale quam febris: hanc propterea malam Deam Galli veteres vocitabant, cui Romani,

mani tria templa, ne noceret, Romæ conſtruxerunt: quare quo Medicus dicatur ſapientiſſimus, hunc ferventem ac ferocientem affectum recte dignoſcat, prævideat & depellat oportet. Talis Palladius, qui paucis oraculis & conciſis theorematibus ex ampliſſimo doctrinæ penu collectis de Febribus libellum conſcripſit ante hunc diem abditum, mole parvum, ſed doctrina magnum ac medicum, ſaluti publicæ perutilem, quem ſub tutelaribus auſpiciis tuis Illuſtriſſime Archiatrorum Comes, latinitate donatum edidimus. Neque enim tam præſentes alibi datur cognoſcere divos, apud quos ſecurius propugnaculum ſortiamur. Quemadmodum enim Trojanum Palladium cœlitus Trojam, ut regnum integrum tueretur, emiſſum eſt: ſic tu Vir Illuſtriſſime, cum cœli providentia, tum terræ prudentia, Regi Chriſtianiſſimo inter heroas Medicorum Princeps electus ac datus es; atque ut Troja præſente Palladio, in hoſtes nunquam lapſa eſt: ſic quamdiu Regis ſanitati

nitati

nitati invigilaveris; tam diu ſalva & incolumis Majeſtatis Auguſtiſſimæ ſanitas effſlorebit. At politici, judicio cæteris præcellentiores, Medicum ſanum, εὔσαρκον *& incolumem, qualem deſcribit divus Hippocrates; continuo ægrotanti Medico, qualem Plato deſiderat, ſemper prætulerunt. Has & omnes quæ decent optimum, perfectum ac Regium Medicum dotes, cumulatiſſime ſolus poſſides, omniaque ſumma virtute duce, comite fortuna conſecutus es. A Planta, quam* βάλλιδα *Græci dicunt, nomen tuum deſumptum eſſe auguramur; qua non modo ſanitas ſervatur, verum etiam mortuis vita reſtituitur. Liceat ergo per te regium Palladium, Palladium meum nominis tui titulo decorari, tuaque fulciri authoritate. Diuque fœlix vivas. Dat. Lut. 3. Kal. Sextil. Ann.* 1646.

LECTORI BENEVOLO S. D.

JO. STEPH. BERNARD.

Palladius cujus de Febribus conciſam ſynopſin hic Tibi damus, Medicam artem profeſſus eſt in celebri illa urbe, in qua ſi quis ſe dixerat eruditum, id ei pro omni experimento ſufficiebat, ad commendandam artis auctoritatem, ut inquit Ammianus Marcellinus libr. XXII. Evincit hoc Herm. Conringius de Hermet. Med. lib. I. c. IX. p. 86. *Palladium Alexandrinum Jatroſophiſtam artem ibi docuiſſe, certius eſt, idque vel ex titulo commentationis in ſextum Epidemiorum, qui prodit collectam illam eſſe ex ore Palladii.* Dicitur autem *Jatroſophiſta* quo nomine illi inſigniebantur, qui Medicinam publice docebant. Præcipue vero hunc titulum ſibi arrogaſſe Alexandrinos Profeſſores teſtatur Conringius loc. cit. *Id certum eſt*

* * *illa*

illa Galeni tempeſtate in fama fuiſſe ſcholam Alexandrinam, inter ejus magiſtros florente Juliano, adverſus quem pro Hippocrate ſupereſt defenſio Galeni, qui totam illam ſcholam σοφιστικῆς *arguit Comment.* I. *in* VI. *Epidem. fortaſſis hinc captata occaſione, quod Alexandrini illi artem medicam publico ſalario docerent, ſeque* Ἰατροσοφιστῶν, *hoc eſt Medicæ artis Profeſſorum titulo jactarent.*

Quo tempore autem vixerit Palladius noſter non conſtat inter eruditos. Santalbino, qui ſcholia ejus in Hippocratis librum de Fracturis edidit, eum poſt Galeni tempora vixiſſe veriſimile videtur, quod ejus apud Galenum nulla ſit mentio. Conringius in Introductione Cap. VI. V. p. 218. eum quinto ſeculo floruiſſe putat; Langius vero in Hiſt. Med. p. m. 15. ſexto. Barchuſen in Diſſertationibus de Medicinæ origine & progr. Diſſert. XVII. cap. X. p. 390. Palladii librum poſt Nonum recenſuit, forte quod eum Nono ætate inferiorem eſſe arbitraretur. Sed hanc ſententiam, utpote nullo fundamento ſuffultam, mitto. Eruditiſſimus Jo. Freind. in Hiſt. Medicinæ p. m. 149. Palladium arbitratur Aëtio & Alexandro juniorem eſſe, hoc

ar-

argumento inductus, quod eorum verbis utatur. Sed quamvis egregium atque ſpecioſum primo intuitu hoc argumentum videatur, habeo tamen quod ipſi opponam. Nam quod ſcribit Vir Doctiſſimus caput XXVII. de Epiala ad verbum fere ex Aëtio deſcriptum eſſe, parum ſtabile aut certum videtur, cum totidem verbis eadem apud Galenum legantur, lib. II. de Differ. Febr. p. 332. Dubium proinde eſt, an ne potius illa ex Galeno hauſiſſe putandus ſit Palladius, cum plura ſe ex illo habere diſerte fateatur. Quid autem mirum quædam iisdem verbis extare apud Palladium, quibus apud Aëtium, cum uterque ea ex Galeno deſumſerit. Si Palladium quædam tradere oſtendiſſet Vir Doctiſſimus, de quibus nihil apud Galenum occurreret, ſed quorum auctor eſſet Aëtius, herbam ipſi porrigerem. Quamvis autem id mihi non ſumam, ut quo tempore floruerit Palladius, definire velim, veniam tamen, ut ſpero, impetrabo, quod dubium mihi ſubnatum propoſuerim.

Scripſit Palladius noſter ſcholia in librum Hippocratis de Fracturis, quæ Græce ac Latine edidit Jacobus San-

talbinus Medicus Metenſis, & habentur in editione Fœſii Sect. VI. p. m. 917. Mutila ſeu imperfecta hæc ſcholia, ſed deperditorum jacturam non eſſe inſignem cenſet Jo. Freind. in Hiſt. Med. loc. cit.

Exſtant deinde ejus breves interpretationes ſexti libri de Morbis Popularibus Hippocratis. Prodierunt cum Medicis Antiquis Græcis a Junio Paulo Craſſo Patavino Latio donatis Baſileæ apud Petrum Pernam 1581. in 4. vid. Lindenius de Script. Medic. Latine tantum hunc commentarium prodiiſſe teſtatur Lindenius loc. cit. ſed ubi Hippocratis & Galeni Opera ex editione Renati Charterii recenſet, memorat Græce quoque hunc commentarium exſtare in Tom. IX. quod etiam teſtatur Cel. Fabricius Biblioth. Gr. Tom. IX. p. 12. ego vero in duobus exemplaribus eum fruſtra quæſivi. Verum non Lindenius accuſandus incuriæ, cum in indice editioni Charterii præfixo, itidem hic liber memoretur. Vapulat autem Palladius a Jo. Henr. Meibomio Comment. in Jusjur. Hippocr. cap. 22. p. 213. quod in hoc Commentario exiſtimet Medico licere aliquando non mentiri ſolum, ſed etiam pejerare.

Con-

Conciſam vero de Febribus ſynopſin edidit Joannes Charterius, Medicus & Profeſſor Regius Pariſiis 1646. in 4. quam ejus editionem non immerito elegantem vocat Erud. Freind. Plures hujus libelli exſtant Codices MSS. in Bibliotheca Vindebonenſi, qui tamen omnes eum non Palladio, ſed vel Stephano vel Theophilo tribuunt, conf. Fabricius Biblioth. Gr. Tom. XII. p. 654. ſed illum egregie Palladio vindicat Cel. Freind. Hiſt. Med. p. 150. qui docet Palladium ipſum ſibi eſſe teſtem locupletem, cum hunc ſuum librum laudet in Comment. ad Epidem. Hippocr. Sect. VI. 6.

Præterea narrat Conringius in Introductione Cap. VI. V. p. 218. Palladium de Urinis librum condidiſſe. *Similiter poſt Galenum diu neglecta fuit, donec quinto a nato Servatore ſeculo* Palladius Jatroſophiſta *Alexandrinus, ſolito magis eam excolere cœpit, ſcripto* de Urinis *ſingulari libro, quem Pariſiis Federicus Morellus Latine a ſeſe verſum anno hujus ſeculi octavo edidit.* Sed qui hæc ſcribere potuerit Conringius, miror, cum Morellus in notis jam ſuſpicatus fuerit Theophilum eſſe auctorem, & præterea notet Albanum Torinum jam ante hoc opuſculum Theophi-

lo aſſeruiſſe. Lapſus itaque hic memoria Summus Conringius.

Præter hæc refert Santalbinus in Præfat. ad ſcholia in Hippocratem de Fracturis, ſe Venetiis a viris doctis intellexiſſe, exſtare ibi Palladii noſtri commentarium in librum Hippocratis de Morbis Acutis. Liber Palladii de Febribus clarus ac brevis eſt, inquit Cl. Freind. loc. cit. & Charterius in Præfat. talem Palladium eſſe prædicat, *qui paucis oraculis* ſive præceptis *& conciſis theorematibus ex ampliſſimo doctrinæ penu collectis libellum hunc conſcripſerit, mole quidem parvum, ſed doctrina magnum ac Medicum & ſaluti publicæ perutilem.* Gratiam itaque inibit apud omnes Palladius, tum apud τοὺς μὴ τῷ δοκεῖν, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἰατρικῆς ἐπιμελουμένους, quod breviter & luculenter doctrinam de febribus illis tradat; tum quoque apud illos, ὅσοι τὴν ἰατρικὴν τέχνην εἰς τοσοῦτον ὑβρίζουσι, ὡς ἓξ μηνῶν εἶναι νομίζειν μάθημα, quod pluribus ſuperſedere queant, nec ſpiſſiora volumina pertractantes nauſea commoveantur. Hæc de Palladio ejusque ſcriptis dicenda habui: indicabo jam quid in hac editione a me ſit præſtitum.

Cum viderem noſtrum, ut omnes qui poſt Galenum inclaruerunt, ἀπὸ τοῦ Γαλη-

νικοῦ

νικοῦ ἐκείνου νάματος μυρίας ὅσας παρατροπὰς εἰς αὐτὸν ἀποχετευσάμενον, operam mihi dandam exiſtimavi, ut Galeni libros, quos de Febribus conſcripſit, cum cura conferrem, ut hac ratione, aliis adjumentis deſtitutus, locis male adfectis ſubvenirem ac lucem affunderem. Profecto poſteriores Medici in eo conſpiraſſe videntur, ut Galeni ſcrinia ſtrenue compilarent; unde illo tacente, καὶ αὐτοῖς γλῶσσα δέδεται, quod etiam obſervat Græcus libri Rhazis de peſtilentia interpres in Prooemio. Contuliſſem quoque lubenter Aëtium, modo is ad manus fuiſſet, ex quo noſtrum ſuos hortulos irrigaſſe cenſet Erud. Freind. Interim tamen anniſus ſum, ut librum a mendis repurgatum Tibi darem, ac ubi Galeni ope deſtituebar, ex ingenio auctori opitulari conatus ſum. Studui etiam aliorum ſcriptorum locis parum ſanis remedium adferre, quod tamen ſic a me factum arbitrari velis, ut nihil niſi conjecturas propoſuerim, in quibus errare facile eſt. Quapropter εἰ μή τι καιροῦ τυγχάνω μεθάρμοσον. Vale ac conatibus meis fave.

JO.

JO. CONR. BARCHUSEN

In Diſſertationibus de Medicinæ origine & progreſſu.

Diſſert. XVII. cap. X. p. 290.

PALLADIUS *etiam dogmata Galeni amplexus eſt. Scribit enim a quaternis humoribus, male conſtitutis, omnigenos morbos exoriri. Ex. gr. Bile flava in vaſis redundante ac in univerſum corpus ſe diffundente, fieri icterum, opinatur. Ab eadem bile, putrefacta autem, vaſis inhærente, febrem ardentem: ſin vero eadem extra vaſa fuerit, intermittentem febrem oriri. Sinceram itidem bilem in aliqua corporis parte redundantem, putat efficere herpetem: eroſionem vero huic affectui fore adjunctam, credit, ſi modo dicta bilis fuerit putrida. Pari modo de reliquis humoribus, tanquam cauſſis plurimorum morborum, diſſerit.*

ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ
ΠΕΡΙ
ΠΥΡΕΤΩΝ
ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΣΥΝΟΨΙΣ.

PALLADII
DE
FEBRIBUS
CONCISA SYNOPSIS.

[1] ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ

ΠΕΡΙ

ΠΥΡΕΤΩΝ

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΣΥΝΟΨΙΣ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Σκόπον ἔχομεν ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι, περὶ τῆς τῶν πυρετῶν διαφορᾶς σύντομον ἐκθέσθαι παράδοσιν, καὶ πρῶτον εἰπεῖν τὴν οὐσίαν τῶν πυρετῶν, καὶ τὰς διαφορὰς αὐτῶν, τάς τε οὐσιώδεις καὶ ἐπουσιώδεις, τάς τε γενικωτέρας καὶ εἰδικωτέρας· εἶτα τὰς αἰτίας αὐτῶν, καὶ τὰς σημειώσεις. 2 ἀλλά γε πρό γε τούτων εἴπωμεν τί ἐστι πυρετός.

Τί

1. ΠΑΛΛΑΔΙΟΥ. De Auctore diximus in Præfatione.

2. Ἀλλά γε. Forte legendum ἀλλ' ἄγε, quamvis Nonus cap. cxxxv. eadem verba ſic proferat, ἀλλὰ πρό γε τούτων εἴπω-

PALLADII
DE
FEBRIBUS
CONCISA SYNOPSIS.

PRAEFATIO.

Propoſitum nobis eſt hoc in præſenti opere, de febrium differentiis conciſum tractatum exponere, ac primum eſſentiam febrium, earumque differentias cum eſſentiales & accidentales, tum & generales ac ſpeciales explicare, deinde earum cauſas & ſigna. Sed imprimis dicamus quid ſit febris.

Quid

εἴπωμεν τί ἐστι πυρετός. Eundem plane in modum peccatum apud Theophylactum Simoc. in Quæſt. Phyſic. cap. 14. pag. 17. Ἥσθην τῷ λόγῳ· ἀλλά γε δή μεταβηθι, ὁ λόγος ἐρεῖ. leg. ἀλλ' ἄγε δή, μετάβηθι, ὦ λόγος ἐρεῖ.

Τί ἐστι πυρετός.

ΚΕΦ. Α'.

Πυρετὸς τοίνυν ἐστὶ [1] θερμασία παρὰ φύσιν ἀπὸ καρδίας ἀρχομένη, καὶ διὰ τῶν ἀρτηριῶν ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα ἡπλωμένη, αἰσθητῶς βλάπτουσα τὴν ἐνέργειαν.

Τὶς

1. Θερμασία. Hæc Veterum eſt conſtans definitio. Alexander Trallianus lib. XII. c. I. Ὅτι μὲν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἡ οὐσία τοῦ πυρετοῦ καὶ ἡ ὕπαρξις καὶ ἡ φύσις, εἰ μὴ θερμασία τις παρὰ φύσιν τῆς καρδίας τε καὶ ἀρτηριῶν, τοῖς ὅροις τῶν ἰατρῶν ἀποδέδεικται, Γαληνῷ τε μάλιστα καὶ Ἱπποκράτει. Nonus cap. CXXXV. p. 157. πυρετός ἐστι παρὰ φύσιν ἐκ τῆς καρδίας ἐπὶ τὸ πᾶν σῶμα φερομένη θερμασία. conf. Aëtius lib. V. cap. 7. Actuarius lib. II. de Dignot. Morb. cap. I. Οὐδὲν ἕτερον ὁ πυρετὸς πέφυκεν ἢ ἐπίδοσις θέρμης ἀλλοτρίας διά τινας περι-

νων

Quid ſit febris.

CAP. I.

Febris igitur eſt calor præter naturam, qui a corde obortus, ac per arterias in univerſum corpus diffuſus actionem manifeſte lædit.

Quæ-

ηγησαμένας αἰτίας. Ita lego cum utroque Vetere & ſic quoque edidit H. Stephanus in Diction. Medic. p.451. MS. L. B. legit προηγημένας. Theodorus Priſcianus lib. II. cap. I. *Hæc eſt itaque ſub omnium veterum auctoritate febrium diffinitio, quibus etiam nos adſenſum libentiſſime commodamus. Eſt nobis calor ingenitus, qui cum ſe in altioribus præcordiorum locis repentina aliqua neceſſitate commoverit, & veluti advena tempeſtate loca vitalia naturaliter quieta turbaverit, vaporem acriorem & innaturalem procurat, & ex altitudine ſtomachi febrium ſerit originem.*

Τὶς ἡ οὐσία πυρετοῦ.

ΚΕΦ. Β′.

[1] Ἡ δὲ οὐσία τοῦ πυρετοῦ ἐστὶν ἡ παρὰ φύσιν θερμότης· ἡ δὲ θερμότης ποιότης τίς ἐστι· πᾶσα δὲ ποιότης ἐπιδέχεται τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον· τὸ δὲ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον τοῦ εἴδους ἐξαλλαγὴν οὐ ποιεῖ.

Περὶ τῶν διαφορῶν τῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. Γ′.

Γράφει δὲ ὁ [2] Γαληνὸς ἐπὶ λέξεως οὕτως. Αἱ διαφοραὶ τῶν πυρετῶν, αἱ μὲν οἰκειόταταί τε καὶ κυριώταται κατὰ τὴν οὐσίαν αὐτῶν εἰσίν· αἱ δ᾽ ἄλλαι κατά τι τῶν συμβεβηκότων. Καὶ λέγομεν, ὅτι τῶν πυρετῶν αἱ διαφοραὶ διτ-

1. Ἡ δὲ οὐσία. Galenus lib. 1. de Differ. Febr. p. 321.

2. Γαληνός. lib. 1. de Diffe-

Quænam eſſentia febris.

CAP. II.

Eſt autem febris eſſentia calor præter naturam: calor autem eſt quædam qualitas: omnis vero qualitas ſuſcipit intenſionem & remiſſionem. Intenſio autem & remiſſio, ſpeciei immutationem non efficiunt.

De Febrium differentiis.

CAP. III.

Sic autem ſcribit ad verbum Galenus. Differentiæ febrium, aliæ ſunt maxime propriæ ac principes ſecundum ipſarum eſſentiam; aliæ vero ſecundum aliquod accidentium. Dicimus vero differentias febrium eſſe duplices: alias prin-

Different. Febrium p. 320. ed. Baſ.

διτταί· αἱ μὲν οὐσιώδεις, αἱ δὲ ἐπουσιώδεις· καὶ οὐσιώδεις καὶ οἰκειοτάτας καὶ κυριωτάτας καὶ πρώτας διαφορὰς καλεῖ ὁ Γαληνὸς, τὰς ἀπὸ τοῦ εἴδους τὰς παρὰ τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον τῆς παρὰ φύσιν θερμότητος. Καὶ 1 αὗται μὲν αἱ πρῶται διαφοραὶ εἰσάγουσιν ἡμᾶς πρὸς σημείωσιν τοῦ ὑποκειμένου σώματος, 2 δι' ὧν ὑπαγορεύεται ἡμῖν ἡ ποιότης τῆς ὑποκειμένης καὶ πλεοναζούσης ὕλης 3 δι' ἀφῆς τοῦ τῆς ἀρτηρίας σώματος· ἢ γὰρ θερμοτέρα ἐστιν, ἢ δακνώδης καὶ δριμυτέρα καὶ τὸ ἀνὰ πάλιν, ἐν οἷς αἱ οὐσιώδεις καὶ πρῶται διαφοραί. Ἐπουσιώδεις δὲ διαφορὰς πυρετῶν καλεῖ τὰς ὑπὲρ τῆς ὕλης, λέγω δὴ τὰς συμβεβηκυίας ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ, τοῦτ' ἔστιν ἐπὶ χυμοῖς τισίν. ἀλλ' ἐπειδὰν ἡ ποιότης τῶν πυρετῶν ἐν ὑποκειμένῳ θεωρεῖται, εἰκότως 4 δὲ καὶ δευτέραν

1. Αὗται leg. αὗται.
2. Δι' ὧν. An rectum? dubito, certe non ſatis patet quorſum probe referri queant hæc verba.
3. Δι' ἀφῆς. Non ſatis

quidem eſſentiales, alias accidentales; eſſentiales autem maxime proprias ac principes & primas differentias vocitat Galenus, quæ a ſpecie, hoc eſt, ab intenſione & remiſſione caloris præter naturam deſumuntur. Et hæ quidem primæ differentiæ nos deducunt in cognitionem corporis; quibus nobis innoteſcit qualitas ſubjectæ ac redundantis materiæ ex tactu corporis arteriæ. Vel enim calidior eſt aut acrior & mordax, vel e contrario; in quibus eſſentiales & primæ differentiæ ſunt. Accidentales vero differentias febrium appellat, quæ ſunt in materia, eas nimirum dico, quæ ſubſtantiæ accidunt, hoc eſt, quibusdam humoribus: ſed quoniam qualitas febrium in ſubjecto percipitur, jure merito ſecundam differentiam poſuit, quæ

a

tis hæc cum antecedentibus cohærent, ſuſpicor aliquid exciſſe & forte legendum καὶ πλεοναζούσης ὕλης, ἤγουν δι' ἁφῆς κ. τ. λ. Sic noſter cap. XI. ὁκόταν οἱ ἀτμοὶ ἤγουν ὁ ἀὴρ κρατηθῇ ἔνδον τοῦ σώματος.

4. Δὲ Leg. δή.

τέραν διαφορὰν τέθεικε τὴν ἀπὸ τῆς ὕλης· καὶ ἐπειδὰν διάφορός ἐστιν ἡ ὕλη ἡ ποιοῦσα καὶ κινοῦσα τοὺς πυρετοὺς, διάφορον γενήσεται καὶ τὸ εἶδος τῆς κινήσεως αὐτῶν. ἢ γὰρ θερμοτέρα ἐστὶ καὶ λεπτὴ καὶ εὐέξαπτος, [1] ὡς ἐπὶ τῆς πίσσης, καὶ ἐλαίου, καὶ ξηρῶν καὶ λεπτῶν ξύλων· ἢ ψυχροτέρα καὶ παχεῖα καὶ δυσέξαπτος, ὡς ἐπὶ τῶν ὑγροτέρων ξύλων καὶ τῆς λοιπῆς ὕλης ἁπάσης ὑποκειμένης τῷ πυρί· πρὸς γὰρ τὴν ποιότητα καὶ ποσότητα τῆς ὑποκειμένης καὶ πλεοναζούσης ὕλης γενήσονται καὶ οἱ πυρετοὶ, οἱ μὲν σφοδροὶ, οἱ δὲ ἀμυδροὶ, οἱ δὲ ὀξεῖς, οἱ δὲ χρόνιοι, ἐν οἷς αἱ οὐσιώδεις καὶ αἱ ἐπουσιώδεις διαφοραὶ τῶν πυρετῶν. Εἰπόντες τοίνυν τὰς οὐσιώδεις καὶ ἐπουσιώδεις διαφορὰς τῶν πυρετῶν, εἴπωμεν καὶ τὰ γένη τούτων.

Πό-

1. Ὡς ἐπί. Eadem comparatione utitur Alexander Trall. lib. XII. c. II. p. 685. & Alexander Aphrod. lib. I. Probl. 83. οὕτω γὰρ καὶ

à materie deſumitur. Cum autem diverſa ſit materia, quæ efficit & movet febres, diverſa quoque eſt ſpecies motus earum: vel enim hæc materia calidior eſt & tenuis & quæ facile accendi poteſt, ut in pice, oleo, & ſiccis tenuioribusque lignis: vel frigidior & craſſa & quæ ægre accenditur, ut in humidioribus lignis & reliqua univerſa materia igni ſubjecta. etenim ratione qualitatis & quantitatis ſubjectæ & redundantis materiæ generabuntur febres; aliæ quidem vehementes, aliæ obſcuræ, aliæ acutæ, aliæ diuturnæ; in quibus eſſentiales & accidentales differentiæ febrium conſtituuntur. Explicatis itaque eſſentialibus & accidentalibus febrium differentiis dicamus & earum genera.

Quot

τῶν ξύλων, τὰ μὲν θερμὰ καὶ ξηρότατα, καθάπερ δάφναι, δᾷδες, ἔλαιαι, μεγίστην ἐγείρουσι φλόγα καὶ τάχιον ἀποκαίονται· τὰ δὲ χλωρὰ καὶ ὑγρὰ, ταπεινὸν καὶ καπνῶδες πῦρ ἐξάπτουσι, καὶ βραδίον ἀποκαίονται.

Πόσα γένη τῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. Δʹ.

Ἰστέον ὅτι τῶν πυρετῶν τρία εἰσὶ τὰ γένη, τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν ἐπὶ ὑγροῖς γίνονται καὶ ἐξάπτονται, τὰ δὲ ἐπὶ στερεοῖς, τὰ δὲ ἐπὶ πνεύμασι, περὶ ὧν ὁ [1] Ἱπποκράτης λέγει ἴσχοντα, ἰσχόμενα, καὶ [2] ἐνορμῶντα· ἴσχοντα μὲν καλῶν τὰ στερεά· ἰσχόμενα δὲ τὰ ὑγρά· ἐνορμῶντα δὲ τὰ πνεύματα. Ὁ δὲ [3] Γαληνὸς ἀναφέρει ὅτι ἀναμέμικται ἔν τε ταῖς ἀρτηρίαις ἁπάσαις διὰ πολλῶν ὀπῶν ἅμα πνεούσαις ἡ ἀερώδης οὐσία τῷ αἵματι καὶ κατὰ τὴν καρδίαν οὐδὲν ἧττον, ὡς

1. Ἱπποκράτης. Lib. VI. de Morb. Popular. Sect. VIII. 27. p. 819. ed. Lindenii. p. 1199. Fœſii. τὰ ἴσχοντα· ἢ ὁρμῶντα· ἢ ἐνισχόμενα σώματα. ſic hunc locum legi in omnibus exemplaribus notat Fœſius ad. h. l. ſed ut Palladius noſter eum laudat, ſic etiam citatur a Galeno lib. I. de Diff. Febr. & lib. de rigore p. m. 366. Ac, ut verum fatear, iſtud σώματα ab alio mihi additum videtur.

2. Ἐ-

Quot ſunt genera febrium.

CAPUT IV.

Sciendum eſt febrium tria eſse genera, earum namque aliæ in humoribus generantur & accenduntur; aliæ in ſolidis partibus; aliæ in ſpiritibus; de quibus Hippocrates profert, *continentia, contenta & impetum facientia.* continentia quidem vocat partes ſolidas, contenta humores, impetum facientia ſpiritus. Galenus autem refert, quod immixta eſt in omnibus arteriis per multos meatus ſimul ſpirantibus, aërea quædam ſubſtantia una cum ſanguine, quæ non

2. Ἐνορμῶντα. Sic ſpiritus vocaſſe Hippocratem docent veteres, ſed Magno Boerhaavio de Methodo Diſcendi Artem Med. p. 244. videtur Hippocrates intellexiſſe impetum, quem facit mens, quum aliqua pars movetur, ignotos enim ei fuiſſe ſpiritus animales.

3. Γαληνὸς. lib. I. de Diff. Febr. p. 321. ed. Baſil.

 1. Συ-

ὡς ἂν σύῤῥους ὑπάρχουσα πάσαις αὐ-
ταῖς. Ἄρχεται μὲν οὖν ἡ παρὰ φύσιν
αὕτη θερμότης, ἥνπερ καὶ πυρετὸν ὀνο-
μάζομεν, ἄλλοτε ἐξ ἄλλου τῶν εἰρη-
μένων, καὶ εἰ μὲν οὐ φθάνῃ λυθῆναι, τῷ
χρόνῳ ἐπινέμεται καὶ συνδιατίθησι τῷ
πεπονθότι τὰ λοιπὰ δύο γένη. 1 συνεκ-
θερμαίνεται γὰρ ἀεὶ τῷ 2 πεπονθότι
θερμανθέντι τὸ συνεχὲς, ἄχρις ἂν ἐπὶ
τὴν καρδίαν ἡ διάθεσις ἀφίκηται καὶ λυ-
μαίνῃ αὐτῆς τὸ ἔμφυτον θερμόν· 3 καὶ
ῥάστη μὲν ἡ ἐκ τῶν ὑγρῶν εἰς τὸ πνεῦ-
μα μετάληψις τῆς θερμότητος, ἧττον
δ' ἑτοίμως τῷ πνεύματι συνεκπυροῦται
τὰ ὑγρὰ, καὶ μέν γε καὶ τὸ στερεὸν σῶμα
τοῖς ὑγροῖς τε καὶ ἀερώδεσιν ἑτοιμότερον
μεταδίδωσι τῆς θερμασίας, ἢ αὐτὸ
παρ' ἐκείνων λαμβάνει· πᾶσα μὲν γὰρ
ἡ λεπτομερὴς οὐσία ῥᾷον ἀναλλοιοῦται
τῆς παχυμεροῦς, καὶ λεπτομερεστάτη
μὲν ἡ τοῦ ἀέρος οὐσία, παχυμερεστάτη
δὲ

1. Συνεκθερμαίνεται. Febr. p. 323.
Galenus lib. 1. de Diff. 2. Πεπονθότι. Hoc
ver-

non minus ac confluxus a corde ipſis communicatur. Hic ergo calor præter naturam quem & febrem appellamus, interdum ex eorum aliquo, quæ commemorata ſunt incipit; qui ſi ſolvi non poſſit, tempore depaſcitur, hoc eſt, *quaſi ſerpit*, ac parti affectæ reliqua duo genera conjungit: concaleſit enim ſemper cum parte affecta & calefacta continuum, donec ad cor affectus pervenerit & ejus calidum innatum læſerit; facillime ſiquidem calor ex humoribus ad ſpiritum transmeat; atque minus promte humores quam ſpiritus inflammantur; atque etiam pars ſolida promtius tribuit calorem humoribus aëriæque ſubſtantiæ, quam ipſa ab illis recipiat. omnis etenim ſubſtantia tenuis facilius quam craſſa alteratur; atque tenuiſſima eſt ſpiritus aut aëris ſubſtantia, craſſiſſima vero partium ſolidarum ſubſtan-

verbum Galeni exemplaria ignorant.

3. Καὶ ῥάστη μὲν. Galenus loc. cit. pag. 321.

1. Συ-

δὲ ἡ τῶν στερεῶν σωμάτων, μεταξὺ δ᾽ ἀμφοῖν ἡ τῶν ὑγρῶν· καὶ πρῶτον μὲν τὰ πνεύματα ἑτοιμότερον μεταλαμβάνουσι τῆς θερμότητος, δεύτερον δὲ τὰ ὑγρὰ, καὶ εἰς ὕστερον τὰ στερεά· 1 συνεκθερμαίνεται τὰ ὑγρὰ ἐν τῇ καρδίᾳ, καὶ τῷ τῆς ἀρτηρίας ἀέρι τὸ αἷμα, καὶ τῷ αἵματι ὁ ἀὴρ, καὶ οὕτω πυρούμενα πάσχουσι καὶ ποιοῦσι πρὸς ἄλληλα 2 τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ ποιοῦντος καὶ τοῦ πάσχοντος· 3 οὐδὲν γὰρ τῶν αἰτίων ἄνευ τῆς τοῦ πάσχοντος ἐπιτηδειότητος ἐνεργεῖν πέφυκε.

O-

1. Συνεκθερμαίνεται. Videtur excidiſſe poſt hoc verbum particula γὰρ aut γοῦν. Haud raro librarii parum curioſi particulas, præpoſitiones, conjunctiones & ſimilia omiſerunt. Factum hoc mihi videtur in Ariſtæneto lib. II. Epiſt. X. 234. ὡς ἀτυχὴς, οὐ γέγονα τὴν γραφικὴν ἀφυής. judicent Docti, nonne ſcribendum ὡς ἀτυχὴς, ὅτι οὐ γ. τ. γ. α. Rhazes de Peſtilentia c. IV. p. 248. ἡ δὲ σταφυλὴ ἐμπίπλησι τὸ αἷμα τοῦ πνεύματος, καὶ εἰς ὄγκον αἴρει ἕτοιμον· καὶ ἐπιτήδειον τοῦτο ἀπεργάζεται πρὸς ζέσιν, καὶ πρὸς πομφολυγισμόν. Verba καὶ εἰς ὄγκον αἴρει ἕτοιμον vertit Georg. Valla, *& in tumorem elevat expeditum.*

uti-

ſtantia, humores medio genere ambigunt; ac primo quidem ſpiritus celerius calorem recipiunt; ſecundo humores, ac demum ſolidæ partes. concaleſiunt etenim una humores in corde, & cum arteriarum aëre ſanguis, & cum ſanguine aër; atque ſic incenſa patiuntur & agunt adinvicem pro opportunitate agentis & patientis; ſiquidem nulla cauſa ſine patientis opportunitate agere poteſt.

Quæ-

utinam nos docuiſſet, qualis eſſet hic tumor, interim lego καὶ εἰς ὄγκον αἴρει, ἕτοιμόν τε καὶ ἐπιτήδειον τοῦτο (αἷμα) ἀπεργάζεται κ. τ. λ.

2. Τὴν ἐπιτηδειότητα. Non adparet unde quartus hic caſus pendeat, poſtliminio itaque revocanda videtur præpoſitio κατὰ, & hoc etiam olfeciſſe videtur Charterius. Contra κατὰ ejiciendum cenſet Petavius apud Themiſtium Or. XII. p. 145. ed H. Steph. καὶ τοῦτο οὐ χρημάτων ἀφαίρεσις, οὐ σκόλοπες, οὐ πῦρ κατὰ τὸν νόμον πώποτε ἐβιάσαντο. malim legere οὐ πῦρ κάρτα τὸν νόμον π. ἐ. ſic ſenſus inde emergit bonus.

3. Οὐδὲν γὰρ. Galeni ſunt verba ex lib. I. de Diff. Febr. p. 323. Alexander Aphrod. lib. I. Probl. 88. Ὅτι δὲ ἡ ἐπιτηδειότης ἐφέλκεται τὸ δρῶν αἴτιον ἐνεργεῖν, δηλοῦσιν αἱ ἐκτὸς ὕλαι.

Ὁποῖα συμβαίνει πλεονάζοντος τοῦ αἵματος.

ΚΕΦ. Ε'.

Σκεπτέον οὖν ἐπὶ πάντων τούτων τὴν ὑποκειμένην καὶ πλεονεκτοῦσαν ὕλην, 1 ἡ θερμή ἐστι καὶ λεπτὴ, ἢ ψυχρὰ καὶ

1. Ἡ θερμή. Leg. εἰ θερμὴ. & mox pro καὶ ἡ σεσημμένη leg. καὶ εἰ. & rurſus pro καὶ ἢ ἐκτὸς ſcrib. καὶ εἰ ἐκτὸς & pro καὶ ἢ ἐν leg. καὶ εἰ ἐν. Adparet quam ſæpe ἡ & ει permutentur, haud dubie ex non ſatis diſtincta pronunciatione aut affinitate ſoni, quo ex fonte graves aliquando propullulant errores. Aretæus Cappadox lib. II. de Cauſ. & Sign. Morb. Diuturn. cap. VI. p. 56 ὁ δὲ πόνος τοῦ λιμοῦ ἐν τῷ στόματι, λεῖναι ἄλγος, καταπιεῖν μέζων ὀδύνη. explicare quidem hæc nititur Doct. Petitus, ſed perſuaſum habeo legendum ὁ δὲ πόνος τοῦ λαιμοῦ, non λιμοῦ. Aliquando propter affinitatem literarum verbum loco motum fuit. Florus lib. I. cap. I. *Sic repertos apud arborem, regis paſtor tulit in caſam atque educavit.* Ubi ex Jornande corrigunt Viri Docti, *regii gregis paſtor*, applaudente Celeb. Dukero. Nempe interciderat illud *regii* propter ſequens *gregis*. Idem mihi videtur factum

Quænam accidunt ſanguine redundante.

CAP. V.

Conſiderandum eſt igitur his in omnibus, ſubjecta redundansque materia, an calida ſit & tenuis, vel frigida-

ctum apud Themiſtium Orat. XI pag. 131. ed. H. Steph. καὶ τρέφει σε οὐκ ἐν θαλάμοις κατακοιμίζων, οὐδὲ δημῷ προβάτων καὶ μυελῶν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἴστρῳ καὶ τοῖς χειμῶσι τοῖς σκυθικοῖς κ. τ λ. ſic legitur hic locus in editione H. Stephani & Petavii. Harduinus edidit καὶ μυελῷ, recte quidem, ſed lectorem non admonet aliter legi in aliis editionibus. Sed nondum omnino ſanus mihi videtur hic locus. Suſpicor poſt μυελῷ excidiſſe λεόντων, quod ſi per compendium fuit ſcriptum, facile librarii hanc vocem omittere & μυελῶν nobis dare potuerunt. Accedit ad conjecturam hanc fulciendam, quod in illa oratione Themiſtius Valentinianum laudet & quæ de Achille memorantur, ad illum transferat. Conſtat autem Achillem leonum medulla nutritum eſſe. Rhetor, quisquis ille ſit, in Comparat. Ajac. & Achill. p. 84. ed. H. Steph. καινόν τις ἡγεῖται τραφῆναι μυελοῖς λεόντων τὸν Ἀχιλλέα· πρὸς τοῦτον ἐρῶ νομιμώτερον τροφὴν τοῦ Αἴαντος.

καὶ παχεῖα, καὶ ἡ σεσημμένη ἢ ἀσαπής· καὶ ἡ ἐκτὸς τῶν ἀγγείων ἐστὶν ἢ ἐντός· καὶ ἡ ἐν ἑνὶ μορίῳ πλεονάζει, ἢ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι· καὶ εἰ μέν ἐστι θερμὴ καὶ λεπτὴ καὶ σεσηπυῖα, ποιεῖ τοὺς ὀξεῖς πυρετούς· εἰ δὲ ψυχρὰ καὶ παχεῖα, ποιεῖ τοὺς χρονίους· εἰ δὲ πάντη ἐστὶν ἀσαπὴς ἡ ὕλη, πυρετὸν μὲν οὐδ᾽ ὅλως ἐξάψει, ἕτερον δὲ εἶδος ποιήσει νοσήματος· Καὶ γυμνάσωμεν τὸν λόγον ἐπὶ τῶν χυμῶν, καὶ πρῶτον μὲν ἐπὶ τοῦ αἵματος· ὁπηνίκα γὰρ πλεονάζῃ καὶ 1 παρασπείρῃ ἐν τοῖς ἀγγείοις ἢ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι καὶ ἐστιν ἀσαπὲς, ποιήσει πληθώραν, 2 ἢ σύνοχον τὸν ἐπὶ σήψει·

εἰ

1. Παρασπείρῃ. Si hoc verbum ſervare velis legend. παρεσπάρῃ. ſic infra Noſter. c. 17. ex Galeno, καὶ δαπανῶν τὴν ἐν ἑκάστῳ μορίῳ παρεσπαρμένην ὑγρότητα σύμφυτον. Sed forte legendum, παρασπαρῇ. Pronunciationis affinitas huic loco corrumpendo anſam dedit, ſimiliter erratum apud Philoſtratum in Vita Apollonii lib. v. c. 13. ἀλλ᾽ οἱ μὲν ἐπ᾽ αὐτῆς τῆς Ῥώμης, οἱ δὲ περὶ τὰ ὅμορα τῇ Ῥώμῃ δυνηθέντες, ἀπολοῦνται Interpretem non

mo

da & denſa, vel putrida aut imputris; & an ſit extra vel intra vaſa, an vero in una parte, aut in univerſo corpore redundet; atque ſane ſi ſit calida & tenuis ac putrida, febres acutas excitat: ſi vero frigida & craſſa, diuturnas efficit: ſi autem omnino ſit imputris materia, febrem quidem non omnino accendet, ſed aliam ſpeciem morbi generabit. Orationem autem inſtituamus de humoribus ac primum de ſanguine; cum enim exuberat in vaſis vel in univerſo corpore turgeſcit & eſt imputris, plethoram efficiet vel febrem continentem pu-

moror, ſcribendum δι-νηθέντες, non δυνηθέντες. Alciphron lib. III. ep. XXV. ἐγὼ δ' οἰκουρῶ μόνη, μετὰ Σύρας ἀγαπητῶς τὰ παιδία βουκολοῦσα legend. βαυκαλοῦσα. quem eundem errorem etiam apud Maximum Tyr. occurrentem, feliciter ſuſtulit Celeb. Valckenaerius, in multa eruditione refertis Animadv. ad Ammonium lib. I. c. XI. p. 46.

2. Ἢ σύνοχον. An ſanguis imputris hoc facit? id nemo veterum tradit, nec voluit Palladius: mutilus hic locus, quem ſic reſtituo: εἰ δέ γε σαπῇ, ποιήσει σύνοχον τὸν ἐπὶ σήψει. quam emendationem ſequentia firmant. conf. c. XV.

εἰ δὲ καὶ ἐν ἑνὶ μορίῳ πλεονάζῃ καὶ ἔστιν ἀσαπὲς, ποιήσει τὰ ἐρυθρήματα μετὰ ὄγκου· εἰ δέ γε σαπῇ, ποιήσει [1] ἀπόστημα.

Ὁποῖα συμβαίνει πλεοναζούσης χολῆς.

ΚΕΦ. ϛʹ.

Ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῆς χολῆς, εἰ μὲν πλεονάζῃ ἐν τοῖς ἀγγείοις καὶ ἀναχυθῇ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσει ἴκτερον· εἰ δέ γε σαπῇ, εἰ μὲν ἐν τοῖς ἀγγείοις, ποιήσει καῦσον πυρετόν· εἰ δὲ ἔξω τῶν ἀγγείων, ποιήσει τὸν διαλείποντα τριταῖον· εἰ δὲ ἐν ἑνὶ μορίῳ πλεονάζῃ καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσει τὸν λεγόμενον [2] ἕρπητα· εἰ

1. Ἀπόστημα. Emenda Gloſſas Jatricas MSS. ἀπόστεμμα, τὸ ἀθροιζόμενον ἐξ ὑγροῦ τοῦτ' ἐστιν ἀποσυναγόμενον. leg. ἀπόστημα, τὸ ἀθροιζόμενον. κ. τ. λ.

2. Ἕρπητα. Duplicis herpetis mentionem tantum facit auctor no-

putridam: ſi vero in una parte accumuletur & ſit imputris, rubores cum tumore parturiet: ſi autem putreſcat, abſceſſum procreabit.

Quæ redundantem bilem conſequuntur.

CAP. VI.

Similiter de flava bile dicendum; ſi enim redundet in vaſis ac in univerſum corpus diffundatur & ſit imputris, icterum efficiet: ſi vero putreſcat ac ſit in vaſis, ardentem febrem excitabit; ſi vero extra vaſa, intermittentem tertianam invehet: ſi vero in una parte redundet & ſit imputris, herpetem dictum

noſter, cum aliis triplex memoretur, nempe Ἕρπης, Ἕρπης ἐσθιόμενος, & Ἕρπης κεγχρίας. Nonus cap. CCXLIIII. pag. 277. Χολῆς ξανθῆς καὶ ἀμιγοῦς ἑτέρου χυμοῦ ἀποκριθείσης (excidiſſe videtur καὶ) κατά τι μόριον ἱσταμένης, τὸ πάθος ἕρπης ὀνομάζεται. εἰ μὲν

εἰ δὲ πάλιν σαπῇ, ποιήσει ἕρπητα μετ' ἀναβρώσεως.

Ὁποῖα συμβαίνει πλεονάζοντος τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ.

ΚΕΦ. Ζ'.

Ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ ζητητέον. εἰ μὲν ἐν ὅλῳ τῷ σώματι πλεονάζῃ, καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσει τὸν μέλανα ἴκτερον· εἰ δὲ πλεονάσας σαπῇ καὶ ἔστιν ἔξω τῶν ἀγγείων, ποιήσει τὸν τεταρταῖον· εἰ δὲ ἐν ἑνὶ μορίῳ πλεονάζῃ καὶ ἔστιν ἀσαπὴς, ποιήσει σκίῤῥους· εἰ δέ γε σαπῇ,

μὲν παχεῖα τὴν σύστασιν εἴη, καὶ δριμεῖα, μέχρι βάθους ἑλκοῖ τῆς σαρκὸς τὸ δέρμα, καὶ καλεῖται ἕρπης ἐσθιόμενος, εἰ δὲ λεπτὴ, καὶ ἧττον δριμεῖα καὶ θερμὴ, φλυκταίνας μικρὰς ἐξ ἐπιπολῆς τοῦ δέρματος ἐγείρει, ἣ καλεῖται κεγχρίας. Quæ Nonus habet ex Pauli Aegin. lib. IV. cap. 20. Iisdem ferme verbis hæc legas apud Actuarium lib. II. de Dignot. Morb. c. 31. & apud Galenum de Arte

ctum producet: ſi vero putreſcat, herpetem cum eroſione generabit.

Quæcunque melancholico ſucco exuberante oboriantur.

CAP. VII.

Eodem modo & de melancholico humore quærendum eſt; ſi enim in univerſo corpore abundet ac ſit imputris, nigrum icterum efficiet: ſi vero exuberans putreſcat, & ſit extra vaſa, quartanam concitabit: ſi vero in una parte redundet & ſit imputris, ſcirrhum generare

Arte Cur. ad Glauconem lib II. c. I. *Zona* dicitur Latinis. Scribonius Largus de Compoſ. Medic. c. CCXLVII. p. m. 170. *Ad Zonam, quam Græci ἕρπητα dicunt, faciunt quidem ut ſupradicta omnia, præcipue cicuta viridis bene trita & impoſita.* Plura vide apud Fœſium in Oecon. Hipp. Gorræum in Definit. Medic. & Keuchenium ad Samonicum p. 246. & ſeqq.

πῇ, ποιήσει [1] καρκινώματα, ἢ φαγεδαινώματα, ἢ γάγγραινώματα. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοῦ μελαγχολικοῦ χυμοῦ.

Ὅσαι διαφοραὶ τοῦ φλέγματος, καὶ τούτου πλεονάζοντος, τί συμβαίνει γίνεσθαι.

ΚΕΦ. Η'.

Ἐπὶ οὖν τοῦ φλέγματος τέσσαρές εἰσι διαφοραί· ἔστι γὰρ τὸ [2] ὑαλῶδες, τὸ ὀξῶδες, τὸ ἁλυκὸν, καὶ τὸ γλυκύ. Καὶ τὸ μὲν ὑαλῶδες καὶ ὀξῶδες ποιεῖ τὰ ἀνεκθέρμαντα ῥίγη, καὶ τοὺς ἠπιά-

λους

1. Καρκινώματα. Auctor Definit Medic. qui vulgo Galenus eſſe creditur, ſed quem Herodotum vocat Amatus Luſitanus Curat. Medicinal. Cent. VII. Cur x p. 19. Καρκίνωμά ἐστι ὄγκος κακοήθης καὶ περίσκληρος, ἀνέλκωτος ἢ ἡλκωμένος· εἴρηται δὲ ἀπὸ τοῦ ζώου καρκίνου. conf. Paulus Aegin. lib. IV. cap 45 & Celſus lib. V cap 28.

2. Ὑαλῶδες. Nomina hæc a Praxagora originem ſuam ducunt. Rufus Epheſius lib I. p. 44. ed. Lond. Πραξαγό-

nerabit: ſi vero putreſcat, carcinomata, phagedænas, gangrænas. atque hæc de melancholico humore.

Quæ differentiæ pituitæ, & quid ea exuberante contingit oboriri.

CAP. VIII.

Pituitæ denique quatuor ſunt differentiæ; eſt enim vitrea, acida, ſalſa, & dulcis. Ac vitrea quidem & acida rigores caloris expertes & febres epialas producunt; ſalſa vero cum putreſcit,

ξαγόρας δὲ ἴδιον τρόπον τοὺς χυμοὺς ὠνόμασε, γλυκὺν καὶ ἰσόκρατον καὶ ὑαλοειδῆ· τούτους μὲν κατὰ τὴν ἰδέαν τοῦ φλέγματος· ἄλλους δὲ ὀξὺν καὶ νιτρώδη, καὶ ἁλυκὸν καὶ πικρόν· τούτους δὲ ὡς γευσομένῳ φαίνεται· ἄλλους δὲ, πρασοειδῆ μὲν τῇ χρόᾳ, λεκιθώδη δὲ καὶ τῇ παχύτητι· ἄλλους δὲ, ξυστικὸν μὲν, ὅτι ξύεσθαι παρασκευάζει· στάσιμον δὲ, ὅτι ἐν ταῖς φλεψὶν ἐνέστηκε, καὶ οὐ διαδίδωσιν εἰς τὴν σάρκα, διὰ τὸ λεπτοὺς καὶ φλεβώδεις εἶναι τοὺς στασίμους χυμούς. conf. not. ad. cap. XXVII.

λους πυρετούς. Τὸ δ' ἁλυκὸν, ὅταν μὲν σαπῇ, ποιεῖ [1] τὸν ἀμφημερινόν· [2] τὸ δὲ γλυκὺ φλέγμα, ὡς κατὰ φύσιν ὑπάρχον, οὐδὲν τούτων ποιήσει. Ἰστέον δ' ὅτι ἅπαντες οἱ προειρημένοι χυμοὶ, εἰ μὴ σαπῶσιν, εἶδος πυρετοῦ οὐ ποιοῦσι.

Διὰ πόσας αἰτίας ἀνάπτονται οἱ πυρετοί.

ΚΕΦ. Θ΄.

Ἀνάπτονται δὲ οἱ πυρετοὶ διὰ πέντε αἰτίας· ἢ διὰ πρόσθεσιν ἐπιτηδείας ὕλης, ἢ διὰ κίνησιν, ἢ διὰ στέγνωσιν, ἢ διὰ σῆψιν, ἢ διὰ προσομιλίαν ἑτέρου θερμοῦ.

Καὶ

1. Τὸν. Ita edidi, in Charterii editione male legitur τὸ, ſubintelligitur autem πυρετὸν. Contrario modo peccatum apud Rufum Epheſ lib. 1. p. 44. Τὸν δὲ ὅλον χυμὸν ὁ Πραξαγόρας πᾶν τὸ ὑγρὸν καλεῖ. leg. τὸ δὲ ὅλον.

2. Τὸ δὲ γλυκύ. Similiter ſanguinem ſanum,

treſcit, quotidianam facit; dulcis autem pituita, ut quæ ſecundum naturam exiſtit, nihil eorum molitur. Notandum porro omnes prædictos humores, niſi putreſcant, nullam febris ſpeciem procreare.

Quibus ex cauſis Febres accenduntur.

CAP. IX.

Febres accenduntur ob quinque cauſas; vel propter idoneæ materiæ appoſitionem; vel propter motum; vel propter conſtipationem; vel propter putredinem; vel propter viciniam alieni caloris.

Pro-

num, adeoque illum qui eſt κατὰ φύσιν, dulcem eſſe putat Ariſtoteles lib. IV. de Part. Animal. cap. 2. quocum facit Anonymus in Introd. c. 20. p. 38. καὶ τὸ αἷμα γλυκὺ τὸ ὑγιαῖνον.

I. Περ-

Καὶ διὰ μὲν πρόσθεσιν ἐπιτηδείας ὕλης, ὡς ὅταν [1] προσενεχθῇ ἀνθρώπῳ θερμὴν ἔχοντι τὴν κρᾶσιν, οἷον πέπερι, νάπι, σκόροδον, [2] καὶ τὰ τούτοις ὅμοια καὶ ἀναδιδομένη ἡ τούτων ποιότης ἐς τὴν καρδίαν ἐκπυρώσει τὸ ἐν αὐτῇ ἐνεὸν ἔμφυτον θερμὸν καὶ ἐξάψει πυρετόν.

Διὰ δὲ κίνησιν διχῶς· ἢ γὰρ [3] ψυχικὴν ἢ σωματικήν· καὶ ψυχικὴν μὲν, ὡς ἐπὶ θυμῷ καὶ φροντίδι· σωματικὴν δὲ, ὡς ἐπὶ ἀμέτρῳ κόπῳ.

Διὰ [4] στέγνωσιν διχῶς· ἢ διὰ γλι-

σχρό-

1. Προσενεχθῇ. Interpres in verſione addidit *aliquid calidum*, quæ verba a textu abſunt.

2. Καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Sic ab Alpino caſeo in febrem incidit Imperator Antoninus Pius. Jul. Capitolinus in vita ejus p. m. 31. *Quum Alpinum caſeum in coena ediſſet avidius, nocte rejectavit, atque alia die febre commotus eſt.*

3. Ψυχικὴν. Sic a terrore in febrem ephemeram incidit Antonius Benivenius, ut ipſe refert de Abdit. Morb. Cauſis cap. LXII. p. m. 264.

4. Στέ-

Propter appoſitionem idoneæ materiæ, veluti cum oblatum eſt homini calidum temperamentum habenti aliquid calidum, ut piper, ſinapi, allium & ſimilia; diffuſa etenim eorum qualitas ad cor usque, inſitum ejus calorem nativum inflammabit & febrem accendet.

Propter motum, duobus modis: vel propter motum animæ, vel corporis; animæ quidem, ut in ira, & cura: corporis vero, ut in immoderata laſſitudine.

Propter ſtipationem, bifariam, vel pro-

4. Στέγνωσιν. Στέγνωσις vocatur συνίζησις τοῦ σώματος εἰς ἑαυτὸ πανταχόθεν, καὶ αὐτῶν τῶν πόρων ἔμφραξις. Galenus lib. de Differ. Morb. p. 200. & lib. 3. de Sanit. tuenda. c. 10. Ἐστὶ δὲ στέγνωσις ἡ βλάβη τῶν πόρων, ἐφ᾽ ᾗ κωλύεται διαφορεῖσθαι τὰ περιττώματα· γίνεται δὲ αὕτη δι᾽ ἔμφραξιν ἢ πύκνωσιν, ἣν δὴ καὶ μύσιν ὀνομάζουσι τῶν πόρων. conf. omnino Fœſius in Oeconom. Hippocr. qui egregia de hac voce notat, unde nihil addo, etenim τί ἂν τις περιδήλως εἰρημένων αὖθις ἅπτοιτο; Ceterum verba διὰ στέγνωσιν vertit

σχερότητα καὶ παχύτητα τῶν χυμῶν, ἢ [1] διὰ ψύξιν τοῦ περιέχοντος καὶ ξηρότητα, ὡς [2] ὅταν ἐμφραχθῶσι καὶ πυκνωθῶσιν οἱ ἄδηλοι πόροι τοῦ σώματος, καὶ [3] γίνεται ἀδιαπνευστία τοῦ βάθους καὶ ἐξαφθῇ ὁ πυρετός.

Διὰ σῆψιν δὲ, ὡς ὅταν ἡ ὑποκειμένη καὶ πλεονεκτοῦσα ὕλη σαπῇ ἐν τῷ βάθει καὶ διαδοθῇ τῇ καρδίᾳ καὶ ἀνάψῃ πυρετόν.

[4] Διὰ δὲ προσομιλίαν ἑτέρου θερμοῦ, ὡς ὅταν ἐν ἡλίῳ θερμανθῇ ἡ κεφαλὴ ὑπὲρ πολλὰ, καὶ [5] τὸ δικτυοειδὲς πλέγμα,

tit Charterius *Propter ſtipationem*, quod paulo ante vertit *propter conſtipationem*, unde & hic ſic correxit Vir Doctus, in exemplari Bibliothecæ Leidenſis.

1. Διὰ ψύξιν. Cum maxime cum aër modo calores alternans, modo frigora, vaporatum corpus inficit, ut inquit Sidonius Apollin. lib. I. Ep. V.

2. Ὅταν ἐμφραχθῶσι. Evenit hoc Alexandro M. cum ſudoribus diffluens ac æſtuans, in Cydnum amnem ſe conjiceret. vid. Curtius lib. III. c. 5. Arrianus de exped. Alex. lib. II. c. 4. p. 66. σπασμῷ τε ξὺν ἔχεσθαι Ἀλέξανδρον καὶ θέρμαις ἰσχυραῖς καὶ ἀγρυπνίᾳ ξυνεχεῖ.

3. Γί-

propter lentorem & craſſitiem humorum, vel propter ambientis frigus & ſiccitatem, ut cum obſtruuntur ac denſantur obſcuri meatus corporis, unde fit ſuppreſſio perſpirationis in intimis & febris accenditur.

Propter putredinem, ut cum ſubjecta & exuperans materia putreſcit in alto, & ad cor diffuſa eſt ac febrem ſuſcitat.

Ac propter viciniam caloris alieni, ut cum in ſole plurimum caput incaluit & retiformis plexus ac per arterias ca-

3. Γίνεται Leg. γίνηται.

4. Διὰ δὲ προσομιλίαν. Huc referri poteſt, quod de piſce traditur, qui in Athota flumine Inſulæ Zeilam reperitur, quem ſi quis manu teneat, ſtatim febre corripitur, a qua tamen liberatur, ſimul ac illum manibus elabi ſinat, ut refert ex Cardano & Scaligero Anton le Grand Compend. Rerum memor. & jucund. pag. 131. & ſeq.

4. Τὸ δικτυοειδὲς. Elegantem ejus deſcriptionem vide apud Galenum lib. IV. de Uſu Part. & Oribaſium in Anatom. p. 20. & ſeqq. Theophilus Protoſpatharius lib. IV. c. 4. p.

μα, καὶ διὰ τῶν ἀρτηριῶν μεταδοθῇ τῇ καρδίᾳ καὶ ἐξάψῃ τὸν πυρετόν.

Περὶ σημείων εἰσβολῆς πυρετοῦ.

ΚΕΦ. Ι'.

1 Σημεῖα δὲ εἰσβολῆς πυρετοῦ ταῦτα· ἡ ἐκ τοῦ βάθους 2 ἀναδιδομένης θερμασίας χάσμη, σκορδινισμὸς,

860. ed. Fabricii περιέχουσα δὲ ἡ λεπτὴ μήνιγξ, οὐ μόνον τὸν ἐγκέφαλον, ἀλλὰ καὶ τὸ χοροειδὲς πλέγμα, ὅπερ καὶ δικτυοειδὲς ὀνομάζεται, διὰ τοῦτο ἐκλήθη χοροειδής. Sic hæc verba legenda, & cap. 7 τοῦτο τὸ δίκτυον ὀνομάζεται δικτυοειδὲς πλέγμα καὶ χοροειδές· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ λεπτὴ μήνιγξ τῆς αὐτῆς προσωνυμίας τετύχηκεν. Piam matrem Herophilum ſic vocaſſe, teſtis eſt Rufus Epheſius lib. 1. p. 36. Ἡρόφιλος δὲ καὶ μήνιγγα χοροειδῆ καλεῖ. conf. de hoc plexu retiformi, qui & rete mirabile nonnullis audit Gorræus de Def. Medic. Joanni Langio Viro Doctiſſimo, lib. II. Epiſt. Medic. Ep. VII. p 526. paraſtatæ non inepte δικτυοειδὲς πλέγμα dici poſſe videntur.

1. Σημεῖα. Σήματα quoque dixit Theophilus de Urin. in Procem. p. 66. καὶ διαγνωστικὰ σήματα τὰ ἐξ αὐτῶν γινόμενα, ἢ μέλλοντα γίνεσθαι

πολλά

calor cordi communicatur ac febrem accendit.

De ſignis inſultus Febris.

CAPUT X.

Signa invaſionis febris hæc ſunt; quum ab alto calor effuſus eſt, oſcitatio, pandiculatio, nauſea, vomitus, ad

πολλὰ παραλιπὼν, ἀτελῆ καὶ αὐτὸς τὴν διδασκαλίαν ἐποιήσατο. ubi tamen MS. L. B. legit καὶ τὰ διαγνωστικὰ σημεῖα. & pro ἐποιήσατο idem habet κατέλιπε. Cæterum σημεῖα εἰσβολῆς vertas *ſigna impetus.* ſic tertianæ impetum dixit Petronius cap. 17. *Ipſa quidem illa nocte vexata, tam periculoſo inhorrui frigore, ut* tertianæ *etiam* impetum *timerem.*

2. Ἀναδιδομένης θερμασίας. Leg. ἀναδιδομένη θερμασία. Terminationes harum vocum per compendium erant ſcriptæ, unde largus ſæpe errorum proventus. Philoſtratus lib. III. de Vita Apollon. c. 39. Τὸν ἄνδρα ἐκέλευσεν, ἐπειδὴ τίκτῃ ἡ γυνὴ, λαγὼν ὑπὸ κόλπου ζῶντα εἰσφέρεσθαι οὗ τίκτει· καὶ περιελθόντα αὐτὴν ἀφεῖναι ὁμοῦ τῷ λαγῷ· συνεκδοθῆναι γὰρ αὐτῷ ἂν τῷ ἐμβρύῳ τὴν μήτραν κ. τ. λ. Perverſus in his ineſt ſenſus, lego. καὶ περιελθόντα αὐτὴν, ἀφεῖναι ὁμοῦ τὸν λαγών· συνεκδοθῆναι γὰρ αὐτῷ ἂν (forte ἅμα) τῷ ε. τ. μ.

σμὸς, ναυτίαι, ἔμετος, καταφορὰ πρὸς ὕπνον, βήχιον μικρὸν, ὑπότραχυ, [1] ἄκρων κατάψυξις· καὶ ταῦτα μὲν τὰ ἔξωθεν γνωρίσματα. [2] Ἀπὸ δὲ τῆς τῶν σφυγμῶν κινήσεως διαγινώσκεται ἡ εἰσβολὴ τοῦ πυρετοῦ ἔκ τε τῆς σμικρότητος καὶ τῆς ἀνωμαλίας καὶ τοῦ διαλείπειν· καὶ ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ τῆς εἰσβολῆς τοῦ παροξυσμοῦ κατεπείγει μᾶλλον ἡ συστολὴ τοῦ σφυγμοῦ μετά τινος ἀνωμαλίας καὶ σμικρότητος· ἐν

1. Ἄκρων κατάψυξις. Vertas verbis Theododori Priſciani lib. II. c. I. *articulos poſſidet frigus.* Per τὰ ἄκρα intelligunt Medici manus & pedes, aliquando etiam caput. Aretæus Cappadox lib. I. de Curat. Morb. Acut. c. I. p 76 ἄκρα γὰρ ψυχρὰ, κεφαλὴ, πόδες τε καὶ χεῖρες. Alciphron lib. II. Ep. 2. p. 220. ἄρτι ἀπέψυγμαι καὶ ἱδρῶ καὶ τὰ ἄκρα καὶ ἡ καρδία μου ἀνέστραπται. Doct. Berglerus non intellexit, quid τὰ ἄκρα hic eſſent, & Celeb. Trillero itidem hæc verba ſuſpecta fuerunt, qui proinde lib. III. Obſerv. Crit. c. 18. p. 230. emendat καὶ δακρύω, eleganter autem vulgatam lectionem defendit Illuſtr. Bouherius Tom v. Miſcell. Obſerv Nov. p. 435. ſed dubito an verbum ἀνέστραπται æque recte ad τὰ

ad ſomnum propenſio, tuſſicula parum ſubaspera, refrigeratio extremorum. Et hæc ſunt exteriora ſigna. Motu vero pulſuum dignoſcitur acceſſio febris ratione duntaxat parvitatis, inæqualitatis atque intermiſſionis. Nec non in principio quidem inſultus acceſſionis, contrahitur magis ſyſtole pulſus cum quadam

τὰ ἄκρα referri queat. Suſpicabar aliquando, cujus ſuſpicionis me necdum pœnitet, deeſſe poſt τὰ ἄκρα verbum ῥιγοῖ, aut ſimile, qua de re judicent eruditi.

2. Ἀπὸ δὲ τῆς. Antiquiores parvi feciſſe videntur, τὸν ἀκριβῆ γνώμονα τῶν Ἀσκληπιαδῶν, καὶ μάντιν ἀψευδῆ τῶν ἐμφυομένων ἡμῖν διαθέσεων, ut eleganter pulſum vocat Ariſtænetus lib. I. ep. 13. ſic enim Celſus lib. III. c. 6. *Venis enim maxime credimus, fallaciſſimæ rei; quia ſæpe iſtæ lentiores celerioresve ſunt, & ætate & ſexu, & corporum natura.* Herophilus autem doctrinam de pulſibus maxime excoluit, & in pedes muſicos redegit, ut præter Plinium teſtatur Cenſorinus de Die natali cap. 12. *Herophilus autem artis ejusdem profeſſor, venarum pulſus rhythmis muſicis ait moveri.* de qua re vide quid ſentiat Doct. Clericus Hiſt. Medic. Part. II. Lib. I. c. 6. p. 34.

 1. Ου-

ἐν δὲ τῇ ἀναβάσει μοχθηροί πως γίνονται, ἐπαυξανομένης τῆς διαστολῆς μέχρι τελείας ἀκμῆς· ἐπιτεινομένης δὲ τῆς θερμασίας, πρῶτον τὸ μέγεθος αὔξεται, εἶτα προσλαμβάνεται δὲ καὶ τὸ τάχος· Ὅταν γὰρ ἱκανῶς ἐκπυρωθῇ ὁ πυρετὸς, μεγάλους ἅμα τε καὶ ταχεῖς ἐργάζεται τοὺς σφυγμούς· εἰ δὲ πλέον, τοὺς πυκνούς.

Πῶς γίνονται ἱδρῶτες ἐπὶ τῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. ΙΑ'.

Ἕπονται δὲ τοῖς πυρετοῖς ἱδρῶτες τρόπῳ τοιούτῳ· ὁπόταν οἱ ἀτμοὶ ἤγουν ὁ ἀὴρ κρατηθῇ ἔνδον τοῦ σώματος, καὶ διάπυρος γενόμενος ὑπὸ τῆς θερμότητος διαχέει τὰ περιεχόμενα ὑγρὰ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι, καὶ προσπίπτων πρὸς τοὺς πόρους τοῦ σώματος ἐξωθεῖ τὰ περιεχόμενα περιττώματα καὶ ποιεῖ τοὺς

ἱδρῶ-

dam inæqualitate & parvitate. In aſcenſu vero pravi quodammodo fiunt, augeſcente diaſtole ad usque perfectum vigorem. Extenſo autem calore primum magnitudo augetur, deinde adjungitur celeritas. Quum etenim vehementer febris efferbuerit, magnos ſimul ac celeres pulſus producit; ſi vero vehementius, denſos.

Quomodo in Febribus ſudores fiunt.

CAP. XI.

Fiunt autem ſudores febrium comites hoc pacto: quum vapor vel aër in corpore dominatur, & igneus factus, ratione caloris diffundit contentos in univerſo corpore humores, & accedens ad poros corporis expellit contenta excrementa & ſudores excitat,

ἱδρῶτας· [1] οὕτω γὰρ οἱ ἀτμοὶ συνιστάμενοι ὑπὸ τὸ ὕδωρ ἀναλύονται, ὡς ἐπὶ τῶν ἑψομένων ὑδάτων ἔστιν ἰδεῖν.

Ποίῳ τρόπῳ γίνονται αἱ χάσμαι πρὸ τῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. ΙΒʹ.

Χασμῶνται δὲ πρὸ τῶν πυρετῶν οἱ νοσοῦντες καὶ διατονοῦνται, τῶν ἀτμῶν ἤγουν πνευμάτων ἀθρόως ἐκ τῶν ἔνδοθεν κινουμένων, καὶ ἐπὶ τοὺς σιαγονίτας [2] μῦς ἀναφερομένων, καὶ βίᾳ διατεινόντων αὐτούς· ὥσπερ γὰρ ἐκ τῶν λεβήτων ἀτμὸς ἀνέρχεται πολὺς 3 ἐφεψομένου τοῦ ἐν αὐτοῖς ὕδατος· οὕτω καὶ ἐκ

1. Οὕτω γὰρ οἱ ἀτμοί. Vertit Charterius. *ita enim vapores ſic compacti in aquam reſolvuntur.* minus bene, mihi quidem ut viſum eſt. Verto: *hac enim ratione vapores* collecti *ſub aquis reſolvuntur.* Senſus verborum Palladii hic eſt: Quemadmodum vapores ſub aquis collecti, accedente vi ignis reſolvuntur; ſic vapores ſeu aër in humoribus cor-

tat, ita enim vapores ſic compacti in aquam reſolvuntur; ut in ferventibus aquis cernere eſt.

Quomodo fiunt oſcitationes ante febres.

CAP. XII.

Oſcitant autem ante febres ægri & diſtenduntur, ob halitus nimirum ſpiritus, qui affatim ex interioribus concitati, ad muſculos maxillares attolluntur, ac vi ipſos extendunt: quemadmodum enim ex lebetibus vapor multus ſurſum elevatur bulliente, quæ

corporis noſtri contenti accedente calore expelluntur & in ſudores faceſſunt.

2. Μῦς. Vir Doctus in exemplari Bibliothecæ Leidenſis correxerat μύας & ſic ſtatim noſter, ϗ συςρέφων τὺς μύας τοῦ σώματος, neque tamen vulgata lectio hac eſt deterior.

3. Ἐφεψομένου. Ex Athenæi lib. XII. hujus verbi exemplum adduxit H. Stephanus in Theſ. T. I. p. 1379.

ἐκ τῶν ἔνδοθεν τοῦ σώματος ἀνέρχεται ἀτμὸς διατείνων καὶ διϊστῶν καὶ συστρέφων τοὺς μύας 1 τοῦ σώματος· εἰώθασι γὰρ τὰ νεῦρα χλιαινόμενα καὶ θερμαινόμενα διΐστασθαι· 2 καὶ οὕτω μὲν ἡ χάσμη ἀποτελεῖται.

Πῶς γίνονται πόνοι τῆς κεφαλῆς.

ΚΕΦ. ΙΓ'.

Γίνονται δὲ καὶ οἱ πόνοι τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τῶν πυρεττόντων, ὅταν αἱ φλέβες πλησθεῖσαι καὶ ταθεῖσαι ὑπὸ τῶν πνευμάτων τοὺς πόνους ἐπιφέρουσι τῇ κεφαλῇ 3 τῇ βίᾳ καὶ τάσει τῶν 4 ἀναπνεο-

1. Τοῦ σώ ατος Cum de oſcitatione loquatur Palladius, videtur hic legendum τοῦ στόματος quamvis etiam τὸ σώματος ſervari queat.

2. Καὶ οὕτω μὲν. Galenus Comment. in ſecundum Epidem. Hippocr. p. 148. ed. Sozomeni. Ἀτμώδους τινὸς καὶ παχέος πνεύματος ἐν τῷ μυώδει γένει κατειλημμένου, χασμῶνται οἱ ἄνθρωποι καὶ σκορδινῶνται, καὶ διὰ τοῦτο συνεχῶς ἐκπνέουσι· καθαίρεται γὰρ ἐν ταῖς ἐκπνοαῖς καὶ κενοῦται τὸ τοιοῦτον πνεῦμα.

3. Τῇ βίᾳ καὶ τάσει. Id

quæ in ipſis eſt, aqua; ſic ab intimo corpore ſurſum vapor elevatur, qui muſculos corporis diſtendit, laxat, & contrahit: conſueverunt enim nervi cum madeſcunt & caleſiunt, laxari: ita & oſcitatio perficitur.

Quando fiunt dolores capitis.

CAP. XIII.

Accidunt dolores capitis febricitantibus, quum venæ repletæ & a ſpiritibus diſtentæ, dolores capiti inferunt, violentia & tenſione ſpirituum, qui

Id eſt τῇ βιαίᾳ τάσει, *violenta tenſione*. Hendiadyoῖn hanc figuram vocant, de qua vid. exempla apud Celeb. Jo. Alberti Obſerv. Philol. in Matthæum cap. III. Com. II. p. 15. Palæphatus de Incred. Hiſt. c. VI. p. 17. ἔπει τω ἐξεφύησαν ἄνδρες τε καὶ ὅπλα. id eſt ut ex gloſſemate legitur in Cod. Arund. ἄνδρες ὁπλῖται.

4. Ἀναπνεομένων. Recte Charterius, *qui ſurſum exhalant*. Longinus de ſublimi Sect. XIII. p. 68 ἔνθα ῥῆγμα ἐστὶ γῆς ἀναπνέον, ὥς φασιν, ἀτμὸν ἔνθεον.

 I. Ba-

πνεομένων καὶ συνεχομένων ἔνδον πνευμάτων.

Περὶ ἐφημέρων πυρετῶν τε καὶ τῆς αὐτῶν διαγνώσεως.

ΚΕΦ. ΙΔʹ.

Εἰρηκότες οὖν τὰ γένη καὶ τὰ εἴδη τῶν πυρετῶν, εἴπωμεν καὶ περὶ τῶν ἐφημέρων, συνόχων, καύσων, ἑκτικῶν καὶ μαρασμῶν.

Καὶ λέγομεν ὅτι μὲν ἐφήμεροι πυρετοὶ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ μόνου ὑπάρχουσι παθήματα ἐπὶ προκαταρκτικῇ τινι αἰτίᾳ γινόμενοι, οἷον κόπῳ, μέθῃ, φροντίδι, καὶ ἀγρυπνίᾳ καὶ ἀπὸ προσκόμματος [1] τοῦ βουβῶνος.

Δια-

1. Τοῦ βουβῶνος. Celſus lib. III. c. 5. *Igitur ſi ſemel tantum acceſſit, deinde deſiit, eaque vel ex inguine, vel ex laſſitudine, vel ex æſtu, aliave ſimili re fuit,* &c. *Ex inguine*, quæ verba quidam docti male ſollicitant, ut recte me monuit Erud. Trillerus, eſt ἀπὸ τοῦ βουβῶνος. ſimiliter locutus Lucilius, cujus ver-

qui ſurſum exhalant ac intus continentur.

De Diariis febribus ac earum dignotione.

CAP. XIV.

Exploratis igitur febrium generibus & ſpeciebus, dicamus de diariis, continentibus, ardentibus, hecticis & marcoribus.

Dicimus autem diarias febres ſolius ſpiritus eſſe affectus, ab externa quadam cauſa concitatas; puta laſſitudine, ebrietate, cura, & vigilia, atque a bubonis læſione.

Digno-

verſum adducit Fœſius in Oecon. Gloſſæ Jatr. MSS. βουβῶνες, πανοῦκλαι. tumores peſtilentiales intelligit, πανοῦκλα enim eſt peſtis, λοιμός. vid. Meurſii Gloſſ.

Ceterum febres has minime metuendas eſſe docet Hippocrates lib. 2. Popular. οἱ ἐπὶ βουβῶσι πυρετοὶ, κακὸν, πλὴν τῶν ἐφημέρων.

1. 'A-

Διαγινώσκονται δὲ ἤτοι πρῶτον μὲν [1] ἀπὸ σφυγμῶν· δεύτερον δὲ ἀπὸ τῶν οὔρων. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν σφυγμῶν, ὅτι ἐπ' αὐτῶν ἀτμωδέστερα φαίνεται καὶ ἔνυδρος ἡ ἁφὴ τοῦ [2] σώματος ἀρτηρίας, καὶ οἱ σφυγμοὶ εἰς τάχος [3] ἐπιδίδονται, τὴν κατὰ φύσιν σώζοντες ὁμαλότητά τε καὶ τάξιν.

Ἀπὸ δὲ τῶν οὔρων, τὰ μὲν ἐναιωρήματα, τὰ δὲ ὑπόστασιν ἔχοντα· εὔχροα δὲ πάντα, καὶ πάντων αὐτῶν ἄπεστι τὰ κακοήθη συμπτώματα.

[4] Ἴδιον δὲ τῶν ἐφημέρων πυρετῶν καὶ

1. Ἀπὸ σφυγμῶν. Leg. ἀπὸ τῶν σφυγμῶν.

2. Σώματος ἀρτηρίας. Leg. σώματος τῆς ἀρτηρίας. ſic cap. XV. ὑποπίπτει τῷ σώματι τῆς ἀρτηρίας. cap. III. δι' ἁφῆς τοῦ τῆς ἀρτηρίας σώματος. Sic parum curioſi librarii, quæ uno in loco recte ſcripſerunt, in altero corrumpunt.

Orpheus Argon. vs. 620.

— σὺν δ' ἄρα πάντες
Ἐσσύμενοι θώκοισιν ἐπὶ προτέροισι κάθιζον,
Βάντες ὑπὲρ θώκοιο, καὶ εἰρεσίης μνώοντο.

Quæ ſua verſione adjuvare voluit interpres, vertens:

— *ſimulque omnes*

Ir-

Dignoſcuntur hæc primo quidem pulſibus, ſecundo urinis. Pulſibus quidem, quod in his magis vapidus ac madidus tactus corporis arteriæ deprehendatur, ac pulſus in celeritatem augeantur, naturalem ſervantes æqualitatem & ordinem.

Urinis vero, quod aliæ ſuſpenſa, aliæ ſedimenta habeant, probi coloris omnia; quodque ipſis omnibus maligna abſint ſymptomata.

Proprium Ephemerarum febrium eſt, cum

Irruentes, tranſtris in prioribus conſidebant,
Tranſtra reliqua *tranſcendentes, & remigationis recordabantur.*

Sed leg. Βάντες ὑπὲρ τοίχοιο κ. ε μ recte ſic legitur vs. 1093.

Βάντες ὑπὲρ τοίχων ἄλαδε σφυρῷ κοῦφα βάλοντο

3. Ἐπιδίδονται. Reddendum hoc verbum Conſtantino Manaſſ. in Annal. p. 19. vs. 11. ed. Meurſii

Καὶ πάλιν ἅπασα ψυχὴ πρὸς αὔξην ἀπεδίδου.

leg. ἐπεδίδου

4. Ἴδιον δ' Quod niſi fiat, periculum eſt, ne in putridam febrem degenerent, ut notat Alexander Trallianus lib. XII. cap. 2. pag. 687.

1. Ἡ

καὶ τὸ μετὰ νοτίδος τινὸς ἢ ἱδρώτων ἀποπαύεσθαι τὴν παρακμὴν τῆς τούτων θερμασίας· καὶ ταῦτα μὲν χωρὶς τῶν ἁπτομένων πυρετῶν ἐπὶ χυμοῖς τισι ζέουσιν ἢ σαπεῖσιν, 1 ἢ μορίου φλεγμονῆς καὶ στεγνώσεως.

Περὶ τῆς τῶν συνόχων πυρετῶν διαγνώσεως.

ΚΕΦ. ΙΕ'.

Τῶν δὲ συνόχων πυρετῶν 2 γένος διττόν· οἱ μὲν γὰρ αὐτῶν γίνονται ἐπὶ ζέσει τοῦ αἵματος ἐν 3 τῇ κοίλῃ φλεβί· οἱ δὲ ἐπὶ σήψει· καὶ οἱ μὲν ἐπὶ ζέσει τοῦ αἵματος ὀλιγοχρονιώτε-

ροι

1. Ἢ μορίου. Pendent hæc a præcedente χωρὶς, quod hic repetendum.

2 Γένος διττόν. Synochum febrem in duo genera dividit Auctor noſter, alii primum genus σύνοχον πυρετὸν vocant, alterum συνεχῆ. Actuarius lib. II. de Dignot. Morb. cap. 5. καὶ συνόχους μὲν ἰδίως καλοῦμεν τοὺς ἐπὶ ὑπερζέσει τοῦ αἵματος ἀναπτομένους πυρετούς· συνεχεῖς δὲ

τοὺς

cum madore quodam vel ſudoribus declinationem ſui caloris terminare; & hæc quidem oboriuntur citra ſuccenſas ab humoribus quibusdam ferventibus aut putridis febres, vel citra partis inflammationem & coarctationem.

De Febrium continentium dignotione.

CAP. XV.

Continentium genus duplex: quædam enim ipſarum fiunt a fervore ſanguinis, qui in vena cava continetur, aliæ a putredine; ac quæ fiunt a fervore ſanguinis, breviores ſunt ac mi-

τοὺς μᾶλλον ἐπὶ σήψει διαφόρων συνισταμένους χυμῶν.

3. Τῇ κοίλῃ φλεβί. Febrium cauſas in vena cava contineri auctor eſt Praxagoras teſte Galeno lib. 11. de Diff. Febr. p. 341. ὑπὸ τοιαύτης αἰτίας γίνεσθαι πέφυκεν, οἷον ἁπάντων πυρετῶν ὁ Πραξαγόρας ὑπέθετο, σῆψιν οἰόμενος τῶν χυμῶν ἐν τῇ κοίλῃ φλεβὶ συνίστασθαι. conf. Rufus Epheſ. lib. 1. p. 41.

ρόι εἰσι καὶ ἀκινδυνώτεροι· οἱ δὲ ἐπὶ σήψει πολυχρονιώτεροι τοὐναντίον, καὶ ἐπικινδυνώτεροι

[1] Τούτων δὲ αὐτῶν τῶν συνόχων [2] ὁ σύμπας χρόνος [3] εἷς ἐστιν ὁ παροξυσμὸς, ἤτοι διὰ παντὸς ὁμότονος ἢ μειούμενος, ἢ αὐξανόμενος ἄχρι κρίσεως, [4] ἄνευ περιόδων τινῶν, καὶ [5] οὐδείς ἐστιν ἐπ' αὐτῶν ὁ πεπονθὼς τόπος ἐξαίρετος. [6] ἀλλ' οἱ κατὰ τὰς μεγίστας τε καὶ θερμοτάτας ἀρτηρίας καὶ τὰς φλέβας ἁπάσας χυμοὶ καὶ μάλισθ' ὅσοι διὰ σηπεδόνα [7] ὠμῶν χυμῶν τινῶν ἢ διὰ ζέσιν ἀνάπτουσι πυρετὸν ἕνα σύνοχον ἀπ' ἀρχῆς ἄχρι τέλους ἀδιάλειπτον, ἕως τοσούτου [8] παραθερμαίνοντά τε καὶ δια-

1. Τούτων δὲ αὐτῶν τῶν. Leg. Τούτων δὲ αὐ. τ. σ.

2. Ὁ σύμπας. Hæc quæ ſequuntur ex Galeni lib. II. de Diff. Febr. p. 341. ſunt deſumta.

3 Εἷς ἐστιν ὁ π. Galenus loc. cit. εἷς παροξυσμὸς ἐστὶν. deleri apud noſtrum articulum ὁ velim

4. Ἄνευ περιόδων. Hæc apud Galenum ordine immutato leguntur, τὸ τινῶν autem noſter addidit.

5. Οὐδείς ἐστιν. Galenus

minus habent periculi; quæ vero a putredine, diuturniores ſunt e contrario ac magis periculoſæ.

Earum autem continentium univerſum tempus eſt unicus paroxyſmus; vel ſemper ejusdem tenoris, vel decreſcentis, vel increſcentis usque ad criſim, ſine certis periodis; & nulla pars affecta eſt ab ipſis excepta; ſed qui per maximas & calidiſſimas arterias & venas univerſas humores, ac præſertim qui propter putredinem crudorum quorundam humorum, vel propter fervorem, unam febrem continentem accendunt, quæ a principio ad finem usque non intermittit, & eo usque calefa-

nus οὐδεὶς ἐπὶ τούτων ὁ πεπονθὼς ἐστὶ τόπος ἐξαίρετος.

6. Ἀλλ' οἱ. Hæc iterum alio ordine leguntur apud Galenum.

7. Ὠμῶν χυμῶν τινῶν. Hæc verba Galeni exemplaria ignorant.

8. Παραθερμαίνοντα. Apud Galenum ſcribitur παραμένοντα, quod ocyus in παραθερμαίνοντα mutandum.

διακαίοντα τὸν ἄνθρωπον, ἄχριπερ ἂν οἱ γεννῶντες αὐτὸν χυμοὶ δαπανηθῶσιν ἢ πεφθῶσι 1 τὸ συναμφότερον πάθος.

Διαγινώσκονται καὶ οὗτοι ἐκ τῶν σφυγμῶν καὶ ἐκ τῶν οὔρων. Ἀπὸ μὲν τῶν σφυγμῶν, καθ᾽ ὃ ἐπὶ μὲν τοῦ ἐπὶ ζέσει μεγάλοι τέ εἰσιν οἱ σφυγμοὶ καὶ ταχεῖς, 2 καὶ κατεπείγει μᾶλλον ἡ διαστολὴ εἰς τὸ εἰσαγαγεῖν τὴν καρδίαν καθαρὸν ἀέρα καὶ εὐκρατῶσαι αὐτῆς τὸ ἔμφυτον θερμόν.

Τὸ δὲ οὖρον ἐπὶ τούτων διάπυρόν τέ ἐστι καὶ καταβεβαμμένον.

Ἐπὶ δὲ τοῦ ἐπὶ σήψει, τοὐναντίον 3 κατεπείγει μᾶλλον ἡ συστολὴ τοῦ σφυγμοῦ διὰ τὸ ἐξωθῆσαι τὴν ὑποκειμένην σῆψιν ἐν τῷ βάθει, καὶ δακνῶδές τι τῇ ἁφῇ τῶν δακτύλων ὑποπίπτει 4 τῷ σώ-

ματι

1. Τὸ συναμφότερον π. Corrupta hæc verba, repone ex Galeno ἢ τὸ συναμφότερον πάθωσι.

2. Καὶ κατεπείγει. Vertit Charterius. *ac magis contrahatur ſyſtole.* Omnino male, verto *& acceleratur* ſive *major fit diaſtole.* ſervandum enim utique eſt τὸ diaſtole. Nam ut fervor iſte ſanguinis reſtingueretur, aër ad refri-

lefacit, atque humorem exurit, quoad procreantes eam humores cum utroque affectu exhauſti aut cocti fuerint.

Dignoſcuntur hæ febres, pulſibus & urinis. Pulſibus quidem, quod a fervore magni ſint pulſus ac celeres, ac magis contrahatur ſyſtole, ut in cor purum aërem inducat & temperetur ejus calidum innatum.

Urina autem in his ignita eſt & tincta.

Si vero a putredine, contrarium; contrahitur magis ſyſtole pulſus, ut expellat ſubjectam in imo putredinem; & aliquid mordax, tactu digitorum, ſub-

refrigerandum intrare debebat, unde tunc magis augeri cordis capacitatem putabat Palladius; ubi vero putredo adſit, tunc ſyſtolem augeri, ut putredo illa hac ratione eliminetur.

3. Κατεπείγει. Malim κατεπείγει γὰρ μᾶλλον.

4. Τῷ σώματι Videtur excidiſſe ἐπὶ & legend. ὑποπίπτει ἐπὶ τῷ σώματι τῆς ἀρτηρίας.

ματι τῆς ἀρτηρίας. Τὸ δ' οὖρον ἐπὶ τούτοις λευκότερόν τε καὶ σεσηπὸς φαίνεται· καὶ ταῦτα μὲν τῶν 1 συνεχῶν πυρετῶν γνωρίσματα· διεξέλθωμεν λοιπὸν καὶ περὶ τοῦ καύσου, καὶ ἑκτικοῦ, καὶ μαρασμοῦ.

Περὶ Καύσου πυρετοῦ.

ΚΕΦ. ΙϚʹ.

Ὁμοίως δὲ καὶ καῦσός ἐστι πυρετὸς διακαὴς, ἀνενδότως διακαίων, καὶ καταναλίσκων τὰ ἐν τῷ σώματι ὑγρά· τὸ δὲ σύμπαν σῶμα τῶν καμνόντων θερμόν τε καὶ ἐκπυρούμενον ἐντεῦθεν γίνεται, καὶ διακαίεσθαι τὴν κεφαλὴν δοκοῦσιν οἱ κάμνοντες· Χαίρουσι καὶ ἥδονται τοῖς ψυχροῖς· καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ 2 δὲ αὐτῶν ἐρυθρότεροι μετὰ ξηρότητός τινος, καὶ ἡ γλῶσσα τραχεῖα καὶ μέλαινα.

Γί-

1. Συνεχῶν. Leg. συνόχων.

2. Δὲ. Delerem lubenter τὸ δὲ ſed plura ſunt

ſubjacet corpori arteriæ. In his urina candidior & putrida conſpicitur; & hæc ſunt continentium febrium indicia. Reliqua percurramus de cauſo, & hectica febre, atque marcore.

De Febre ardente.

CAP. XVI.

Similiter & cauſus eſt febris ardens; quæ aſſidue perurit, & exhaurit corporis humores; univerſum vero corpus ægrotantium æſtuat & fervet; hinc caput ſibi peruri ægrotantes opinantur; exultant autem & delectantur frigidis; eorum oculi magis rubeſcunt cum quadam ſiccitate; lingua aſpera eſt & nigra.

Fiunt

ſunt in hoc libello, de quibus dubitari poteſt, an librariorum incuria irrepſerint.

I. Aú-

Γίνονται δὲ οἱ καῦσοι διὰ ἐρυσιπελατώδη φλεγμονὴν πνεύμονος, καὶ διὰ σηπεδόνα χολωδῶν χυμῶν εἰς ἄμετρον ζέσιν ἀφικνουμένων· 1 λύεσθαι δὲ φιλοῦσι δι' αἱμοῤῥαγίας, ὥς φησι Γαληνός· οὐκ ἄδηλον δέ σοι τὰς ἐν τοῖς καύσοις αἱμοῤῥαγίας γίνεσθαι, διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν ξανθὴν χολὴν, ἥτις μεμιγμένη τῷ αἵματι, διακαίουσα τοῦτο, καὶ σὺν αὐτῷ ἀναφερομένη πρὸς τὴν κεφαλὴν, ῥήσσει τὰς ἐν ῥινὶ φλέβας.

Οἱ δὲ σφυγμοὶ θερμοὶ καὶ ταχεῖς γίνονται 2 ὑπερζεούσης χολῆς· τὰ δὲ οὖρα ἐπὶ τούτων θερμότερά ἐστι καὶ καταβεβαμμένα ἐκ τῆς χολῆς· ὁ δὲ 3 Ἱπποκράτης λέγει, ὅτι οἱ πλεῖστοι τῶν πυρετῶν ἀπὸ χολῆς γίνονται.

Πε-

1. Λύεσθ. Vid. Hippocrates lib. 1. Popul. Ægr. 7. lib. III. Sect. 2. Ægr. 7 & 12.

2. Ὑπερζεούσης χ. Malim ὑπερζεούσης τῆς χολῆς.

3. Ἱπποκράτης. Lib. de Nat. Hominis Sect. III. p. 131 ed. Fœsii. Hunc Hippocratis locum

Fiunt autem febres ardentes, propter eryſipelatodem inflammationem pulmonis, & propter putredinem bilioſorum humorum, qui in immoderatum fervorem devenere; ſolvi autem aſſolent per ſanguinis eruptiones e naribus (ut loquitur Galenus) nec tibi eſt abditum ſanguinis eruptiones febribus ardentibus oboriri propter exuperantem duntaxat flavam bilem, quæ mixta ſanguini eum incendit, & cum ipſo ad caput delata, naſi venas corrodit.

Sunt autem pulſus calidi & celeres, bile effervеſcente; urinæ in his calidiores ſunt, & bile tinctæ. Dicit vero Hippocrates plurimas febrium differentias a bile generari.

De

cum etiam reſpicere videtur Alexander Trallianus lib. XII. cap. 2. p. 684. οἱ μὲν γὰρ εἰρήκασιν ἀνάπτεσθαι καθόλου τοὺς πυρετοὺς ἐκ τῆς χολῆς.

Περὶ ἑκτικοῦ πυρετοῦ.

ΚΕΦ. ΙΖ'.

1 Ὁ δὲ ἑκτικὸς πυρετός ἐστιν ἀχώριστος, ἐκτήκων, καὶ δαπανῶν τὴν ἐν ἑκάστῳ μορίῳ παρεσπαρμένην ὑγρότητα σύμφυτον· ἕπεται ὡς τὰ πολλὰ τοῖς ὀξέσι καὶ καυσώδεσι πυρετοῖς μηκυνθεῖσι· γίνεται δέ ποτε καὶ κατὰ προσπάθειάν τινος μορίου κυρίου, ἐπὶ τούτου ἐπίτασίς ἐστι θερμότητός τε καὶ ψυχρότητος, 2 καὶ σῶμα κατάξηρον ἐκτετηκὸς καὶ αὐχμῶδες· 3 οἱ σφυγμοὶ, πυκνοὶ, διακαίοντες καὶ διαβιβρώσκοντες τὴν ἁφήν. Ἴδιον δὲ ἑκτικοῦ πυρετοῦ τὸ μετὰ τὴν τροφὴν ἐπαύξεσθαι τὴν θερμασίαν, ὡς ἐπὶ 4 τῆς τιτάνου· 5 ἐπιβλισκομένου γὰρ

ἐπ'

1. Ὁ δὲ ἐκτικὸς Galenus lib. 1. de Differ. Febr. p. 325.

2. Καὶ σῶμα. ſcribe καὶ τὸ σῶμα.

3. Οἱ σφυγμοὶ. Charterius videtur legiſſe οἱ δὲ σφυγμοὶ. quod probo.

4. Τῆς τιτάνου. Nonus cap. CXLIV. p. 168 citat ἀσβέστου pro τιτάνου. Gloſſæ Chemicæ MSS. quas

De Febre Hectica.

CAP. XVII.

Hectica febris eſt inſeparabilis, quæ inſitum cuique parti humorem ſparſum ac diſſeminatum tabefacit, & exhaurit, ſequitur plerumque acutas & ardentes febres diuturnas: fit & aliquando propter affectum partis alicujus nobilis, in hac fit intenſio caloris & frigoris, & corpus aridum, marcidum & ſqualidum. Pulſus autem parvi, frequentes, urentes & erodentes tactum. Proprium eſt febris hecticæ poſt alimentum augere calorem, ut in cal-

quas debeo liberalitati Viri Summi Jac. Phil. D'Orville, πίτανός ἐστιν ἄσβεστος. Gloſſæ Jatricæ MSS. πιταβὴν (leg. πιτανὴν) ἄσβεστην, ἄβροχον.

5. Ἐπεβλισκομένου. Oedipe περὶ μολ' ὧδε
Nam iſti quidem hercle orationi(verbo) *Oedipo*
Conjectore opus eſt, qui ſphyngi interpres fuit.

 Peti-

ἐπ' αὐτῆς τȣ̃ ὕδατος, ἐπαύξεται μᾶλλον καὶ ἀναζέει ἡ ἐν αὐτῇ ὑποκειμένη θερμότης.

Περὶ μαρασμȣ̃ πυρετȣ̃.

ΚΕΦ. ΙΗ'.

Ο δὲ μαρασμός ἐστι πυρετὸς ἀδιάλειπτος, βληχρὸς, ἐκδαπανῶν καὶ καταμαραίνων [1] τὰ στερεὰ τȣ̃ σώματος μόρια· ἕπεται δὲ ὡς ἐπίπαν τῷ προειρημένῳ πυρετῷ· μηκυνθεὶς γὰρ οὗτος [2] καταναλώσας τὴν ἐν τοῖς μορίοις ὑγρότητα, ἀφικνεῖται ἐπ' αὐτὴν τὴν καρ-

Petita autem hæc comparatio ex Galeno lib. I. de Diff. Febr. p. 328. qui utitur verbo καταχέειν. unde & eam hauſit Alexander Trall. lib. XII. c. 4. p. 715. οἷον ἐπὶ τῆς πιτάνεως· καὶ γὰρ ὡς ἐπὶ ταύτης τὸ κεκρυμμένον πῦρ ὑπὸ τȣ̃ ἐνεχθέντος (leg ἐγχυθέντος) ὕδατος ἐλέγχεται, οὕτω κ. τ. λ. & Nonus cap. CXLIV. p. 168. ἐπιβαλομένȣ γὰρ ἐν (leg. ἐπ') αὐτῇ τȣ̃ ὕδατος, ἀναζέει ἡ ἐν αὐτῇ ὑποκειμένη θερμότης. Forte apud Noſtrum leg ἐπιβλυσσομένȣ. Celeb. Trillerus in epiſtola ad me data, ita de hoc loco ſentit, ejus verba adſcribam. *Nunc ad monſtrum*

calce, abſumpta enim a calce aqua, magis augetur & effervefcit in ea ſubjectus calor.

De marcore Febre.

CAP. XVIII.

Marcor, febris eſt intermiſſionis expers, obtuſa, quæ abſumit, ac marcidas reddit ſolidas corporis partes; ſequitur ut plurimum prædictam febrem: producta namque conſumit humorem partium, & pervenit usque ad

ſtrum vocis ἐπιβλισκομένȣ, *quod in Caput* XVII. *foede irrepſit. Poſſet quidem ſatis commode ibi legi,* ἐπιβλυζομένȣ, *vel* ἐπιφλυζομένȣ, *quod idem, vel* ἐπιπλῆς χεομένȣ, *diviſis vocibus: veriorem tamen lectionem ego, tua pace, putem* ἐπικλυζομένȣ, *nempe* τȣ̃ ὕδατος, *quod mox ſequitur.* Hæc Vir Eruditiſſimus. Doct. Jo. Jac. Reiske tuetur ἐπιβλισκομένȣ.

1. Τὰ στερεὰ. Tunc enim *febris penitiſſimum cordis medullarumque ſecretum depopulatur* ut verbis utar Sidonii Apoll. lib. I. ep. V. p. 11.

2. Καταναλῶσαι. Propter præcendens σ, videtur ante hoc verbum excidiſſe καὶ.

καρδίαν, καὶ τὸ ἐν αὐτῇ ὂν σύμφυτον θερμὸν καταδαπανῶν, ποιεῖ τὸν μαρασμόν. ἐπὶ τούτων γὰρ κατάβλησις τῶν φυσικῶν δυναμέων γίνεται, καὶ κατάπτωσις τοῦ παντὸς σώματος· τῆς γὰρ ἐμφύτου θερμότητος κατασβεννυμένης, ξηραίνεται καὶ μαραίνεται τὸ σύμπαν σῶμα μὴ τρεφόμενον, 1 δίκην δένδρου στερηθέντος τῆς ἰκμάδος, μαρανθέντος τε καὶ ξηρανθέντος ἐσχάτως· ἐπὶ τούτων οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν καμνόντων κοῖλοι γίνονται, λήμας ἔχοντες, βλέφαρα παραπλησίως τῶν 2 μυσταζόντων, δέρμα λεῖον,

1. Δίκην δένδρου. Comparationem hanc a Galeno mutuatus eſt noſter ex lib. de Diff. Febr. p 327.

2. Μυσταζόντων. Leg. νυσταζόντων ſive potius τοῖς νυστάζουσι, ut recte apud Galenum legitur, aut poſt νυσταζόντων, ſubaudiendum βλεφάροις, ſed tunc, ni fallor, dixiſſet Palladius, τοῖς τῶν νυσταζόντων βλεφάροις· Alexander Trall. lib. XII. c. 4. p. 715. καὶ τὰ βλέφαρα βαρύνονται, ὥσπερ οἱ εἰς ὕπνον ἑλκόμενοι κ. τ. λ. Actuarius de Dignot. Morb. lib. II. c. 18. κοιλαίνονται μὲν σφισὶ οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ οἱ κρόταφοι συμπεπτωκότες (excidit εἰσὶ)

καὶ

ad ipſum cor, ac inſitum ipſi humidum abſumens, marcorem efficit; In his enim accedit facultatum naturalium proſtratio, totiusque corporis lapſus: calido enim innato langueſcente, areſcit & marceſcit univerſum corpus non nutritum; in modum arboris humido privatæ, marcidæ & ad extremum usque arefactæ; præterea oculi ægrotantium fiunt concavi, lemas habentes, & palpebræ ſacrificantibus ſimiles; cutis læva,

καὶ τὸ μέτωπον καρφάλαιον, (leg. καρφαλέον) καὶ βραδέως αἴρουσι τὰ βλέφαρα καὶ λημώττουσι. conf. Paulus Aegin. lib. II. c. 31. Charterius non animadvertit τὸ μυσταζόντων, corruptum eſſe, & ita interdum fit, ut Viri Docti quædam prætervideant, aut verum cernere non poſſint. Theophylactus Simoc. quem ſcriptorem eximium inter Græcos recentiores vocat Caſaubonus ad Spartianum p. m. 91. Quæſt. Phyſic. cap. 13. ἐξαίρειν ἔπεστι μοι τὰ τῆς φύσεως ἔργα. vertit Kimedoncius *ſupereſt ut eruam opera naturæ*, legit autem ἔπεστι, quod vertere debuiſſet *cupio, animus mihi eſt*, ſed pro ἐξαίρειν legend ἐξευρεῖν. Pſellus de Lapid p. 349. de Galactite λίθην

λεῖον, ξηρὸν καὶ τεταμένον, σφυγμοὶ ἀμυδροὶ καὶ σκληροὶ, τῶν ὅλων δυνάμεων ἐσχάτως καταβληθεισῶν.

Περὶ ἀμφημερινῶν πυρετῶν.

ΚΕΦ. ΙΘʹ.

Μετὰ δὲ τὰ γένη τῶν συνόχων πυρετῶν τῶν ἐντὸς τῶν ἀγγείων ἐχόντων τὴν ὕπαρξιν, εἴπωμεν λοιπὸν περὶ τῶν ἐκτὸς τῶν ἀγγείων ἐχόντων τὴν ὑποκειμένην καὶ πλεονεκτοῦσαν ὕλην,

λέγω

θήκην δὲ ἐργάζεται τῶν κακῶν καὶ μνήμην τῶν κακῶν. Male ſit huic lapidi, ſi malorum memoriam, quam ſemel fugaverat, iterum revocat; ſed ut illum ab hac injuria liberemus, legendum καὶ μνήμην τῶν καλῶν. vid. Orpheus de Lapid p. 200. Alciphron. lib. III. Ep. 58. p. 418. Οὐδὲν προτιμῶ σοῦ, κἂν ἀπειλῆς ψιθυρεῖν κατ' ἐμοῦ, καὶ καττύεις διαβολὰς ἀγεννήτους. vertit Doct. Berglerus: & *conſuas criminationes illiberales.* ſed pro ἀγεννήτους leg. ἄγαν νηπίους. Antigonus Caryſtius Hiſt. Mirab. cap. 168. p. 125. Ὁ δὲ Τίμαιος τοῦτο μὲν ψεῦδος ἡγεῖται εἶναι· τὰ πλεῖστα γὰρ κατὰ τύχην τοῦ

εἰθι-

va ſicca & extenſa: pulſus obſcuri, duri & parvi, omnibus facultatibus ad extremum usque proſtratis.

De quotidianis Febribus.

CAP. XIX.

Poſt genera continentium febrium, quæ in vaſis ſuam habent exiſtentiam, dicamus deinceps de febribus, quæ extra vaſa habent ſubjectam & redundantem materiam, dico duntaxat

εἰθισμένων παρ' αὐτῇ διαιτῶντος· vertunt: *pleraque enim fortuito fieri, quæ ibi evenire aſſolent.* omnino autem corrupta verba κατὰ τύχην, pro quibus legerem καλὰ τυχεῖν. Eundem hunc locum emendavit jam, ut poſtea animadverti, ſummus R. Bentlejus in Fragm. Callimachi p. 332. legit autem leviſſima mutatione κατατυχεῖν. Cujus emendatio ſi magis placuerit, νικήσειεν ὁ παρ' αὐτῷ τρέπυς, etenim,

Cedere majori virtutis palma ſecunda eſt.

& ſi vincar, vinci a tali nullum eſt probrum.

λέγω δὴ ἀμφημερινῶν, τριταίων, τεταρταίων.

1 Καὶ οἱ μὲν ἀμφημερινοὶ πυρετοὶ φλεγματικωτέροις καὶ ψυχροτέροις ἕπονται χυμοῖς, καὶ ψυχροτέραις καὶ ὑγροτέραις φύσεσί τε καὶ κράσεσιν, οἷον γέρουσί τε καὶ παισὶ, καὶ βίοις ἀργοῖς, καὶ ὥραις, καὶ χώραις, καὶ διαιτήμασι, 2 καὶ τοῖς ψυχροῖς καὶ ὑγροῖς χωρίοις· οὗτοι δὲ γίνονται καὶ παροξύνονται ἐπὶ φλέγματι σηπομένῳ· τὸ γὰρ σαπὲν φλέγμα ὑπὸ φύσεως ὠθούμενον, καὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων ἔξω σώματος φερόμενον, ἄρχεται ἀπὸ καταψύξεως τῶν ἄκρων, καὶ 3 φρίκη πᾶσα δυσεκθέρμαντόν τε ἔχει, καὶ πολυχρόνιον τὴν ἐπὶ τὴν ἀκμὴν ἀνάβασιν,

1. Καὶ οἱ μὲν. Galenus lib. II. de Different. Febr. p. 330.

2 Καὶ τοῖς ψ. κ. υ. χ. Non video quid hæc verba ſibi velint, cum antea dixit καὶ ψυχροτέραις χώραις, quod mihi tautologum videtur. Forte verba καὶ χώραις ab alio fuerunt addita, (licet ſic legatur apud Galenum, apud quem tamen τοῖς

xat de quotidianis; tertianis & quartanis.

Quotidianæ febres magis invadunt pituitoſos & frigidiores, humidioresque naturas atque ſimilia temperamenta, ut ſenes & pueros, & vitas deſides, tempeſtates ac plagas, diætas, frigidioresque & humidiores regiones. Hæ autem fiunt, pituita a natura propulſa & per organa ſenſilia foras ex corpore delata, incipit ab extremorum frigore & horror univerſus ægre incaleſcentem ac diuturnum habet ad usque vigorem aſcenſum,

χωρίοις cum ſuis epithetis non habetur) quod auctorem noſtrum amare ſic loqui videret: ſic cap. XX. καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ, καὶ ἡλικίᾳ. & cap. XXII. καὶ ὥραις καὶ χώραις καὶ ἡλικίαις. Potuit autem noſter variare voluiſſe.

3. Φρίκη πᾶσα. Vertit Charterius: *horror univerſus*, quod æque parum intelligo. Corrigo καὶ φρίκη περιοῦσα. vel περιϊοῦσα sic noſter cap. XXV. τὸ φοβούμενον τὴν περιοῦσαν φρίκην, συννεύει πρὸς ἑαυτό. Quod ſequitur ἔχει eſt pro παρέχει, quod Græcis ſolemne, verto *reddit* ſive *efficit*.

σιν, διά τε τὴν ψυχρότητα καὶ γλισχρότητα τοῦ ὑποκειμένου χυμοῦ· διὰ ταῦτα [1] βραδύτερός τέ ἐστιν ἐν ταῖς εἰσβολαῖς, καὶ ἐν ταῖς ἀναβάσεσι τῶν παροξυσμῶν· πανταχόθεν δὲ κατὰ τοὺς πόρους [2] ἰσχνὸς ἰσχόμενος, θλίβει [3] τε καὶ βαρύνει τὴν δύναμιν· ὑποτύφεται γὰρ καὶ

1. Βραδύτερος. Vir Doctus in exemplari Biblioth Leid. correxit βραδύτερον & pro ἰσχόμενος, quod ſtatim ſequitur, ἰσχόμενον. Videtur hæc retuliſſe ad φλέγμα, ſed nihil mutandum, ſi ad τὸ χυμὸς referas, quod modo præcedit.

2. Ἰσχνὸς. Charterius in verſione hanc vocem agnoſcit, & vertit *retenta*, ſed ignorant eam exemplaria Galeni; & Vir Doctus in exemplari, quod in Bibliotheca Lugduno Batava adſervatur, eam merito deleverat, τὸ ἰσχομενός enim per compendium erat ſcriptum, unde utrumque textum occupavit. Interim tamen vel exinde patet nec τὸ βραδύτερος, quod præcedit, nec quod ſequitur ἰσχόμενος eſſe mutandum.

3 Τε. Galenus μὲν ἐνίοτε. Forte ipſe Palladius ſic maluit ſcribere, forte tamen hæc lectio librariis debetur, qui haud raro quasdam ſyllabas omiſerunt, ut nil niſi finis vocis aut terminatio remanſerit. Gloſſæ Actuarii MSS. Σπλάγχνα φησὶ τὰ ἐντὸς, τὰ περιέχοντα τὰ καίρια μέλη

ſum, propter frigiditatem & lentorem humoris ſubjecti: quapropter ſegnis eſt in inſultibus & in incrementis acceſſionum. Nam undique in meatibus retenta coercens, atterit & opprimit facultatem; uſtulatur enim & abſconditur,

μέλη καὶ ἀναγκαῖα· διὰ λέγεται σπλάγχνον καὶ τὰ περὶ αὐτὴν, τὸ ἧπαρ, ὁ πνεύμων, τὰ περὶ τὸν στόμαχον, καὶ ὁ ἐγκέφαλος σπλάγχνον λέγεται, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐντὸς τὸ διαλαμβάνον, σπλάγχνον ἂν ῥηθείη τοῦ ἐγκεφάλου. Pro διὰ omnino legendum καρδία. Ariſtænetus lib. II. ep. XVIII. p. 270. ἢ περὶ θυρῶν ἀκήκοα νέων κωμαστῶν ὑπὲρ ἐμοῦ μένων. Varie hunc locum tentarunt Magni Viri, Mercerus, Caſaubonus, Canterus, &Cl. Pauw. Adparet autem τὸ μένων eſſe caudam participii alicujus, cujus initium certatim ſubſtituere niſi ſunt Viri Docti. Liceat autem mihi ſymbolam meam conferre, quamvis βάτραχος ποτ' ἀκρίδας ὥς τις ἐρίσδω. ſuſpicor legend. ὑπὲρ ἐμοῦ διαλεγομένων, quod verto, *qui de me loquebantur.* ὑπὲρ ἐμοῦ eſt de me. AElianus V H. lib. XII. c. 52. Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ ἔλεγεν ὑπὲρ τῆς Ἀθηναίων πόλεως, ὁμοίαν εἶναι ταῖς ἑταίραις. conf. Cl. L. Bos Animadv. ad Script. Græc. p 173. Gloſſæ Jatricæ MSS. Δροφόβος, ἡ λύσσα. leg. Ὑδροφόβος. AElianus Var. Hiſt. lib. XIII. c. I. κακοὶ μνηστῆρες σὺν

καὶ ὑποκρύπτεται καὶ δυσέξαπτον καὶ καπνῶδες γίνεται, ὡς ἐπὶ τῶν ὑγροτέρων ξύλων τὸ πῦρ ἐστιν ἰδεῖν· οἱ δὲ σφυγμοὶ τούτων μικροὶ, ἀμυδροὶ, ἀραιοί τε καὶ ἀνώμαλοι γίνονται, καὶ τὸ διάλειμμα φαυλότερον τῶν ἄλλων ἐστίν· οὖρα δὲ λευκὰ καὶ λεπτὰ, ἢ παχέα καὶ θολερὰ, ἢ ἐρυθρὰ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. καὶ ταῦτα μὲν τοῦ ἀμφημερινοῦ τὰ γνωρίσματα.

Περὶ

[ὕβρει, καὶ ἄντρῳ τὰ ἕδνα τῶν γάμων προεκτελοῦντες. Inſigniter verba καὶ ἄντρῳ exercuerunt eruditos interpretes & præter illos etiam Celeb. Trillerum in Obſerv. Critic. lib. III. c. III. p. 169. ſed videtur mihi hæc vox mutilata eſſe & legend. σὺν ὕβρει καὶ ἀπανθρωπίᾳ, quæ duo non male junguntur. Ex tali incuria omittendi quædam, forte etiam corruptus Orpheus de Lapid. pag. 222.

Οὐ δ' ὅ γε κηρεσιόεντα λίθον κλύεν, οὕνεκα μιχθεὶς
Δειμέος ἐν σκιερόδοιο χ.ρ.ήατι, τοξευτῆρος
Ἠπεδανῶν ὤκιστα βελέμνων σκιερπίον εἴργει.

vertunt:

——— *aut jaculatorem*
Celerem firmorum telorum

tur, ac ægre accenditur, atque fit fumida, ut in humidioribus lignis ignem cernere eſt. Pulſus autem parvi, obſcuri, rari, & inæquales fiunt, & intermiſſio aliis deterior exiſtit. Urinæ vero albæ & tenues, vel craſſæ ac turbidæ, vel rubræ, ut plurimum. Et hæc ſunt quotidianæ febris indicia.

De

lorum ſcorpium arceat. ſed ἠπεδανὸν non eſt firmum, ſed potius mutilum ac debile, legendum itaque πευκεδανῶν ὤκιστα βελέμνων κ. τ. λ. aliquando literam addunt librarii, quod factum arbitror apud Florum lib. IV. c. XII. *Quæ fuerit callidarum gentium feritas, facile vel mulieres oſtendere.* Varie tentant Doctiſſimi Interpretes τὸ *callidarum.* Celeb. Trillerus lib. I. Obſerv. Crit. cap. 12 p. 26 emendat *ſqualidarum.* forte tamen, levi ſaltim mutatione, legend. *Quæ fuerit* calidarum *gentium feritas.* calidæ gentes ſunt feroces, θερμοὶ, θυμοῦ μεστοί. ſic *calida turba* apud Perſium Sat. IV. vs. 5. ubi vid. Caſaubonus. ſed manum de tabula. Δεῖ γὰρ

Τῇ χειρὶ σπείρειν, μὴ δ' ὅλῳ τῷ θυλάκῳ.

I. 'Aι-

Περὶ ἀκριβοῦς τριταίου.

ΚΕΦ. Κ'.

Ὁ δὲ ἀκριβὴς τριταῖος γίνεται καὶ παροξύνεται ἐπὶ πλήθει καὶ σήψει τῆς ξανθῆς χολῆς· αὕτη δὲ πλημμυροῦσα καὶ ὑπὸ τῆς φύσεως ὠθουμένη ἔξω τῶν ἀγγείων, ἅτε δὴ καυσώδης οὖσα καὶ διὰ τῶν 1 αἰσθητῶν ὀργάνων ἔξω φερομένη, καταδάκνει τε καὶ σφοδρὸν τὸ ῥῖγος καὶ τὸν πυρετὸν ποιεῖ· τὸ δὲ μέγιστον μῆκος τοῦ παροξυσμοῦ, ἐστὶν ὡρῶν δέκα καὶ δύο, 2 ἐκλύεται καὶ λήγει εἰς καθαρὸν διάλειμμα· ἕπεται δὲ θερμοτέραις καὶ χολωδεστέραις φύσεσί τε καὶ κράσεσι, καὶ βίῳ ἐπιπόνῳ, καὶ ὥρᾳ καὶ χώρᾳ καὶ ἡλικίᾳ καὶ διαίτῃ θερμῇ καὶ ξηρᾷ· οὖρα δὲ θερμὰ καὶ ἐγχολούμενα· γίνεται δὲ ἐπὶ τούτων καὶ χολῆς ἔμετος,

καὶ

1. Αἰσθητῶν leg. αἰσθητικῶν. cap. XIX. καὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων ἔξω σώματος φερόμενον. & cap.

De exquiſita tertiana.

CAP. XX.

Exquiſita tertiana fit & accedit a copia & putredine flavæ bilis: ipſa enim reſtagnans, & a natura expulſa extra vaſa, cum ſit ardens, atque per ſenſilia organa foras propellatur, mordicat, & vehementem rigorem febremque facit. Maxima longitudo acceſſionis eſt horarum duodecim, & ceſſat, deſinitque in puram intermiſſionem. Sequitur autem calidiores, magisque bilioſas naturas & temperamenta, vitamque laborioſam, tempeſtates & regiones, ætates, victumque calidum & ſiccum. Urinæ calidæ, ac bile tinctæ: fit & inſuper bilis vomitus,

cap. XXIV. καὶ ἀτμοὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων διαφερόμενοι.

2. Ἐκπτύεται. An ἐκκλύεται?

καὶ διαχωρήματα παρόμοια, [1] καὶ νύττεται ὑπὸ τοῦ χρωτὸς, ὀλιγοχρονιώτερος δέ ἐστι τοῦ προειρημένου· οἱ δὲ σφυγμοὶ ἐπὶ τούτων μεγάλοι τε καὶ πυκνοὶ καὶ ταχεῖς γίνονται.

Περὶ ἡμιτριταίου ἀκριβοῦς.

ΚΕΦ. ΚΑ'.

Ὁ δὲ ἀκριβὴς [2] ἡμιτριταῖος καλούμενος, σύνθετός ἐστιν ἐκ τριταίου διαλείποντος, καὶ συνεχοῦς ἀμφημερινοῦ, ἐπὶ χολῇ καὶ φλέγματι σηπομένοις συνιστάμενος, φυλάττων ἐν τοῖς παροξυσμοῖς ἀμφοτέρων τῶν χυμῶν τὰ ἰδιώματα τῆς κινήσεως· καὶ τοῦ μὲν ἀμφημερινοῦ καθ' ἑκάστην [3] παροξύνοντός τε καὶ

1. Καὶ νύττεται. ſcilicet ὁ κάμνων.

2. Ἡμιτριταῖος. Charterius. *Quæ exquiſita tertiana*, operarum, ut puto, incuria. Græcam, autem appellationem etiam retinuerunt Latini. Q. Ser. Samonicus p. m. 31. ed. Keuchenii.

Mortiferum magis eſt, quod

tus, & dejectiones ſimiles; ac pungitur cutis; brevique tempore prædicta durat. Pulſus his in febribus magni ac frequentes celeresque ſunt.

De ſemitertiana exquiſita.

CAP. XXI.

Quæ exquiſita tertiana vocatur, compoſita eſt ex tertiana intermittente & continua quotidiana, ex bile & pituita putrentibus conſtituta, ſervans in acceſſionibus utriusque humoris motus proprietates: quotidianæ quidem, dum quotidie exacerbatur ac movetur:

quod Græcis ἡμιτεταῖον
Vulgatur verbis: hoc noſtra dicere lingua
Non potuere ulli, puto, nec voluere parentes.

3. Παροξύνοντος. Activum pro paſſivo παροξυνομένου.

καὶ κινουμένου· τοῦ δὲ τριταίου, μίαν παρὰ μίαν.

Περὶ ἀκριβοῦς τεταρταίου.

ΚΕΦ. ΚΒ΄.

1 Τὸ δὲ τρίτον γένος τῶν διαλειπόντων πυρετῶν, ὁ ἀκριβὴς ἐστι τεταρταῖος πολυχρονιώτερος, καὶ ἐπὶ μόνῳ γινόμενος τῷ μελαγχολικῷ χυμῷ, ψυχρῷ καὶ ξηρῷ τὴν κρᾶσιν ὑπάρχοντι· ἡ εἰσβολὴ δὲ τούτου ὀστοκοπῶδες ῥῖγος, ἐπιτεταμένον καὶ κρυερὸν, 2 καὶ κατὰ βραχὺ ὑποτυφόμενον, καὶ καθάπερ τις λίθος ἢ ὄστρακον, ἐπειδὰν 3 ἐξαφθῇ ἡ ἐξ αὐτοῦ φλὸξ, οὐδὲν ὑπολείπει,

1. Τὸ δὲ τρίτον. Galenus lib 11 de Diff. Febr. p. 331.

2. Καὶ κατὰ βραχύ. Hæc ſic leguntur apud Galenum κατὰ βραχὺ μὲν ὑποτύφεται καθάπερ τις λίθος, ἢ ὄστρακον, ἢ ὀστοῦν, ἤ τι τῶν οὕτω ψυχρῶν καὶ ξηρῶν σωμάτων ἐπειδὰν δ' ἐξαφθῇ τις ἐξ αὐτοῦ φλὸξ, οὐδὲν ὑπολείπει καπνῶδες, οὐδὲ κ. τ. λ. Non convenit noſtro cum

tur: tertianæ vero, dum alternis diebus.

De exquiſita quartana.

CAP. XXII.

Tertium genus intermittentium febrium, ſincera eſt quartana; diuturnior, & a ſolo procreata melancholico humore, frigidum & ſiccum temperamentum habente: hujus inſultus oſſifragus eſt rigor, protenſus & rigidus, qui quamprimum febrem provocat; ac quemadmodum lapis quidam aut

cum Galeno, hic enim nihil plane remanere aſſerit, noſter autem aliquid καπνῶδες. Obſcurus hic locus, quem malim intactum relinquere, donec lux ipſi ex Codice MS. affulgeat, quam eum ex conjectura tentare, quamvis id non foret difficile, præcipue ſi Galenum ducem ſequamur.

3. Ἐξαφθῇ ἡ. Delendus articulus ἡ, natus ex ultima litera verbi præcedentis. Galenus habet τὶς.

 1. Δὲ

πει, εἰ μή τι καπνῶδες ἐν τῷ παροξυσμῷ· ἐκκενοῦται [1] δὲ γὰρ καὶ διαφορεῖται τὸ ἐξαφθὲν τοῦ κινηθέντος χυμοῦ μελαγχολικοῦ· καὶ οὕτω γίνεται διάλειμμα καθαρόν· ἕπεται δὲ ξηροτέραις καὶ ψυχροτέραις φύσεσί τε καὶ κράσεσι καὶ ὥραις, καὶ χώραις, καὶ ἡλικίαις καὶ διαίταις, ταῖς τὸν μελαγχολικὸν χυμὸν γεννώσαις· οἱ δὲ σφυγμοὶ ἐπὶ τούτων μικροὶ καὶ μοχθηροὶ, [2] βραδεῖς καὶ σκληροί· οὖρα δὲ ἐν μὲν τῇ ἀρχῇ λεπτὰ, προϊόντος δὲ τοῦ νοσήματος καὶ παρακμάσαντος, παχύτερα γίνεται.

Πῶς γίνονται οἱ διαλείποντες πυρετοί.

ΚΕΦ. ΚΓ´.

Οἱ δὲ διαλείποντες πυρετοὶ γίνονται αἰτίᾳ τοιαύτῃ, ὡς ἡνίκα ἡ ὕλη ὑπὸ

1. Δὲ. Delenda hæc particula, quæ forte aliunde huc migravit.

2. Βραδεῖς καὶ. Malim.

aut teſta, dum ex ea flamma accenditur, nihil relinquit, niſi quid fumidum in paroxyſmo; vacuatur enim & diſcutitur quod accenſum erat melancholici humoris commoti, & ſic fit pura intermiſſio. Sequitur frigidiores naturas & temperamenta, tempeſtates ac regiones, ætates & diætas melancholicum humorem procreantes. Pulſus in ipſis parvi ac pravi, tardi & duri. Urinæ initio quidem tenues, procedente vero morbo & ingraveſcente craſſiores fiunt.

Quomodo fiunt Febres intermittentes.

CAP. XXIII.

Intermittentes febres hiſce cauſis fiunt; ſtatim ac materies a natura expulſa,

lim. legere βραδεῖς τε καὶ σκληροί.

I. Τῆς

ὑπὸ τῆς φύσεως ὠθουμένη κινηθῇ πρὸς ἔκκρισιν· ταύτης δὲ κινουμένης μέρος φέρεται περὶ τὴν καρδίαν, καὶ νωθρεύει ταύτης τὸ ἔμφυτον θερμὸν, τούτου δὲ ἀναθολουμένου καὶ νωθρευομένου ἐξάπτεται ὁ πυρετός· τοῦτο δὲ γίνεται [1] τῆς φύσεως προνοουμένης καὶ ἐπινοουμένης τὸν πυρετὸν πρὸς τὸ ἀναλῶσαι καὶ καταδαπανῆσαι τὰ πρόσω ῥηθέντα καὶ λυποῦντα αὐτὴν αἴτια· καὶ εἰ μὲν κατισχύῃ διὰ τοῦ ἑνὸς παροξυσμοῦ καταναλῶσαι πᾶσαν τὴν πλεονεκτοῦσαν ὕλην, καὶ [2] ἐπιδαπανῆσαι μέρος αὐτῆς, τὸ διάλειμμα ποιεῖ, καὶ ἄνεσιν [3] προλαμβάνουσα κινεῖ ἕτερον παρ-
οξυ-

1. Τῆς φύσεως προν. Febrem eſſe ſalutare naturæ molimen etiam arbitrantur ſalutis Magiſtri, ut Medicos vocat Caſſiodorus lib. I. Var. c. 12 qui ſunt recentioris memoriæ. Th. Sydenham Obſerv. Medic. Sect. I. cap. 4. p m. 72. *Profecto enim eſt Febris ipſa Naturæ inſtrumentum, quo partes impuras a puris ſecernat*. conf. Th. Campanella Medicinal. lib. VII. c. I. & Excell. Sthalius Theor. Med. Ver. p. 209. Palladius noſter cap XXVI. ἡ γὰρ προνοητικὴ φύσις ἔνδον οὖσα, ὥσπερ ἰατρὸς ἀγαθὸς προνοουμένη τοῦ σώματος ἐπινοεῖ τὸν πυρετὸν, πρὸς
τὸ

ſa, ad excretionem movetur; ipſius autem quæ movetur pars ad cor defertur, torpetque illius calidum innatum, quo turbato & torpente accenditur febris: hoc autem fit natura febrem promovente, ut corripiantur & abſumantur cauſæ prædictæ ipſam lædentes, & certe ſi tentet viribus ſuis uno paroxyſmo omnem redundantem materiam conſumere, partem autem ipſius tantum exhauriat, intermiſſionem facit, ac quietem promovens, alteram

τὸ ἐξάψαι ἢ καταδαπανῆσαι τὰ ἐπικείμενα καὶ λυποῦντα αὐτὴν αἴτια. Febrem pro remedio ſæpe eſſe, probe etiam perſpectum habuit Hippocrates, vide quæ notat Doct. Petitus ad Aretæi Cappad. lib. I. de Cauſ. & Sign. Morb. Acut. cap. 7. p. 147.

2. Ἐπιδαπανῆσαι. Fruſtra quæras hoc verbum in Theſauro H. Stephani: forte tamen hic legendum ἐκδαπανῆσαι. Sæpius enim præpoſitiones permutantur. Philoſtratus in vita Apollonii lib. III. cap. I. δένδρα δέ οἱ προσόμοια φύει περὶ τὰς ὄχθας, καί τι καὶ μύρον ἐνδίδοται τῶν δένδρων. leg. ἐκδίδοται. quo verbo ſæpius utitur Philoſtraſtratus; ſic loc. cit. πῦρ γὰρ ἀέρα τῆς ἐλαίας τούτου ἐκδίδοται.

3. Προλαμβάνουσαι. Forte προσλαμβάνουσαι.

L 1. Ἡ

οξυσμὸν, [1] ἢ καὶ ἕτερον σκόπον ἔχουσα διὰ τὸ κατὰ μέρος δαπανῆσαι καὶ ἐξατμίσαι, ἢ [2] ἀποτεφρῶσαι πάντα τὰ ὑπολειφθέντα καὶ θλίβοντα αὐτὴν αἴτια.

Πῶς γίνονται αἱ φρίκαι καὶ οἱ τρόμοι.

ΚΕΦ. ΚΔ'.

Πῶς δὲ προηγοῦνται αἱ φρίκαι καὶ οἱ τρόμοι ἐπὶ τῶν παροξυσμῶν καὶ πῶς [3] ἔρχονται οἱ πυρετοὶ, διεξερχώμεθα. γίνονται δὲ αἱ φρίκαι διχῶς, ἢ γὰρ διὰ τὸ ποσὸν τῆς ὑποκειμένης καὶ πλεοναζούσης ὕλης, ἢ διὰ τὸ ποιόν· τῶν γὰρ φυσῶν ἢ [4] τῶν πνευμάτων ἀθρόως ἐκ τῶν ἔνδοθεν κινουμένων, καὶ εἰς ὅλον τὸ σῶμα διαδραμόντων, καὶ οἱονεὶ ψυξάντων

1. Ἡ. leg. ἢ. Spiritus ſæpiſſime mutant librarii oſcitantes, unde etiam errorum cumulus augetur. Philoſtratus lib. v. cap. 24. πολλῶν δὲ ἐπιμιγνύντων δεῦρο ἐξ Αἰγύπτου, ἤδετό τε παρ' αὐτοῖς Ἀπολλώνιος, καὶ τὰ ὦτα εἰς αὐτὸν Αἰγυπτίοις ὀρθὰ ἦν. leg. ᾔδετό τε κ. τ. λ.

2. Ἀποτεφρῶσαι. Omiſit hoc verbum in ver-

teram movet acceſſionem, ſcopumque alterum habet, quo ſigillatim abſumat, & in halitus redigat omnes cauſas, quæ ipſam invaſerunt & opprimunt.

Quomodo fiunt horrores & tremores.

CAP. XXIV.

Quonam modo præcedant horrores & tremores in paroxyſmis, & quomodo accedant febres, percurramus; fiunt autem horrores duobus modis, vel propter quantitatem ſubjectæ & redundantis materiæ, vel propter qualitatem; flatibus etenim vel ſpiritibus affatim ab internis partibus commotis & in univerſum corpus percurren-

verſione Charterius, verto; *aut in cineres redigat.*

3. Ἔρχονται. forte ἔρχονται.

4. Ἡ τ͂. forte ἤγουν τῶν πνευμάτων. ſic cap. XI. p 38. ὁκόταν οἱ ἀτμοὶ ἤγουν ὁ ἀὴρ κρατηθῇ ἔνδον τοῦ σώματος. & cap. XII. p. 40. τῶν ἀτμῶν ἤγουν πνευμάτων.

 1. Τὴν

των τὸ αἷμα, διὰ παντὸς τοῦ σώματος αἱ φρίκαι γίνονται· τῆς γὰρ ὕλης ὑπὸ φύσεως κινουμένης καὶ οἱονεὶ ὠθουμένης, οἱ μύες καὶ τὰ νεῦρα ψυχόμενα καὶ δακνόμενα φρίττουσι, καὶ ποιοῦσι τὴν φρίκην· εἰώθασι γὰρ καὶ δακνώδεις χυμοὶ, καὶ ἀτμοὶ διὰ τῶν αἰσθητικῶν ὀργάνων διαφερόμενοι τὰς φρίκας καὶ τὰ ῥίγη ἐκγεννᾷν.

Πῶς γίνονται οἱ τρόμοι.

ΚΕΦ. ΚΕʹ.

Γίνονται δὲ καὶ οἱ τρόμοι τρόπῳ τοιῷδε· τὸ φοβούμενον [1] τὴν περιοῦσαν φρίκην, [2] συννεύει πρὸς ἑαυτὸ καὶ ἀποφεύγει πρὸς τὰ θερμότερα μέρη τοῦ σώματος· τούτου δὲ ἀναθολουμένου καὶ καθισαμένου ἐκ τῶν ἀκρωτηρίων ἐπὶ τὸ βάθος,

1. Τὴν περιοῦσαν. Forte τὴν περιϊοῦσαν, nil tamen temere muto.

2. Συννεύει. Reddendum forte hoc verbum Themiſtio Orat. XXIV.

rentibus, ac veluti ſanguinem refrigerantibus, in univerſo corpore horrores excitantur; cum enim concitatur a natura materies & veluti propellitur, muſculi & nervi refrigerantur & mordicantur, horrentque ac horrorem excitant; conſuerunt enim mordaces humores & vapores per ſenſilia organa elati, horrores & rigores generare.

Quomodo fiunt tremores.

CAP. XXV.

Fiunt tremores hoc pacto; ſanguis fugiens exuberantem horrorem, immergitur in ſe & refugit verſus partes corporis calidiores, hoc autem perturbato & ab extremis partibus ad imum cor-

xxiv. p. 308. ed. Hard. Τὰ παιδία γὰρ αὐτῷ προσέξει τε καὶ πεισθήσεται καὶ συνήσει κομψευομένῳ ποιητικῶς. pro συνήσει Petavius forte συνησθήσεται legendum putat, malim συννεύσει aut συνᾴσει.

1. Τὰ

θος, τὰ σπλάγχνα καὶ [1] τὰ στέρνα τρέμουσι καὶ συγκλονεῖται βίᾳ τὰ πέρατα τοῦ σώματος.

Πῶς ἕπονται ταῖς φρίκαις οἱ πυρετοί.

ΚΕΦ. Κϛʹ.

Ἕπονται δὲ ταῖς φρίκαις οἱ πυρετοὶ [2] προνοίᾳ τῆς φύσεως, ἡ γὰρ προνοητικὴ φύσις ἔνδον οὖσα, ὥσπερ [3] Ἰατρὸς ἀγαθὸς, προνοουμένη τοῦ σώματος ἐπινοεῖ τὸν πυρετὸν, πρὸς τὸ ἐξάψαι καὶ κα-

1. Τὰ στέρνα. Charterius legit τὰ στερεὰ. Male quoque hæc vox legitur apud Eunapium in vita Jamblichi p. m. 27. λευκὸν ἦν τὸ παιδίον καὶ μετρίως εὐμέγεθες, καὶ χρυσοειδεῖς αὐτῷ κόμαι τὰ μετάφρενα στέρνα περιέστιλβον. pro στέρνα leg. τέρενα.

2. Προνοίᾳ τῆς φ. conf. Noſter. cap. XXIII.

3. Ἰατρὸς ἀγαθὸς. Sæpiſſime ſane Natura medici providi perſonam ſuſtinet. Hinc Hippocrates lib. VI. Popular. Sect v p. 809. ed. Lind. Νούσων φύσιες ἰητροί. Demetrius Pepagom. cap. I. Ἡ φύσις ἄλογος οὖσα, τὰ κατὰ λόγον ποιεῖ. & divinus ſenex

corpus mutato, viſcera partesque ſolidæ trement ac concutiuntur violenter corporis extrema.

Quomodo Febres horrores conſequuntur.

CAP. XXVI.

Febres autem horrores conſequuntur providentia naturæ, provida etenim natura intus cum ſit, veluti optimus Medicus, providens corpori excogitat

ſenex loc. cit. ἀπαίδευτος ἡ φύσις ἐοῦσα καὶ οὐ μαθοῦσα, τὰ δέοντα ποιέει. Naturæ providentiam agnovit Amatus Luſitanus in juvene, qui primum tertiana laborabat, quæ poſtea in continuam malignam degeneravit. Sic autem ſcribit Curat. Medicin. Cent. VII. Cur. 40. p. 76. *Sed ecce, natura ex ſe provida, tanquam artis invida, eodem ſeptimo die multum ſanguinis per nares transmiſit, & forte ad uncias quatuor, quæ ſanguinis quantitas ſufficiens cum non eſſet, pro tanto amoliendo, domandove morbo, accerſito chirurgo, baſilicam aut communem venam aperire decreveram.*

1. 'E-

καταδαπανῆσαι τὰ [1] ἐπικείμενα καὶ λυποῦντα αὐτὴν αἴτια· ἐπειδὰν γὰρ ἀθροισθῇ τὸ πλεῖστον τοῦ αἵματος εἰς τὸ βάθος, διπλασιάζεται τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ [2] ἐναύον ἔμφυτον θερμὸν καὶ διάπυρον γενόμενον ἐξάπτει τε καὶ ἐξαπλοῖ τὸν πυρετὸν διὰ τῶν ἀρτηριῶν ἐπὶ τὸ ὅλον σῶμα.

Τίς ἐστιν ὁ Ἠπίαλος πυρετός.

ΚΕΦ. ΚΖʹ.

Ὁ δὲ ἠπίαλος πυρετός ἐστιν, ὅταν ἅμα καὶ ῥιγῶσι καὶ πυρέττωσιν οἱ κάμνοντες, καὶ ἀμφοτέρων αἰσθάνονται κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἐν παντὶ μορίῳ

τοῦ

1. Ἐπικείμενα. Leg. ὑποκείμενα. ſic cap. ſeq. τὸ γὰρ ὑαλῶδες καὶ ὀξῶδες φλέγμα τὸ ὑποκείμενόν ἐστι. Sed ſæpe ἐπὶ & ὑπὸ confunduntur. Conſtantinus Manaſſes in Annal. p. 15 vs. 11. ed. Meurſii. Ἐπέτρεχον τὰ λάσια καὶ τὰ πυκνὰ τῶν δένδρων. legerem Ὑπέτρεχον. Si quis tamen apud Palladium ἐπικείμενα retinere voluerit, ei non valde repugnabo.

2. Ἐ

cogitat febrem, ut excoquat & expellat incumbentes ipſamque afficientes cauſas. Cum enim plurimum ſanguinis colligitur in imo corpore, duplicatur quod ineſt in corde ſplendens calidum innatum & igneum factum, excitat & accendit febrem per arterias in univerſum corpus.

Quid ſit Epiala Febris.

CAP. XXVII.

Epiala febris eſt cum ſimul & rigent & febricitant ægrotantes, ac utrumque ſentiunt eodem tempore in omni corporis parte; illud autem contingit, pro-

2. Ἐναῶον. Corrupta omnino hæc vox, conjiciebam ἔναυλον vel ἐνεὸν. ſic noſter cap. IX. ἐκπυρώσει τὸ ἐν αὐτῇ ἐνεὸν ἔμφυτον θερμὸν καὶ ἐξάψει πυρετὸν. ſed hoc Jonicum eſt, unde & hic locus ſuſpectus, forte itaque legendum ἐν-ναῖον, quod etiam in mentem venit Doct. Jo. Jac. Reiske.

τοῦ σώματος· Τοῦτο δὲ γίνεται διὰ τὴν τοῦ χυμοῦ γένεσιν· τὸ γὰρ 1 ὑαλῶδες καὶ ὀξῶδες φλέγμα τὸ ὑποκείμενόν ἐστι· ὅταν μὲν ἐπικρατῇ τὰ τῆς σήψεως, πυρέττουσι μᾶλλον· ὅταν δὲ τὰ τῆς ὠμότητος, ῥιγῶσι, καὶ διὰ τὸ ὑπάρχειν 2 αὐτὸ ἡμισαπὲς ἀμφότερα ποιεῖν εἰώθασι.

Ἐν τοῖς διαλείμμασι τῶν πυρετῶν ποῦ ἐστι τὰ αἴτια.

ΚΕΦ. ΚΗ΄.

Ἀποροῦσι δέ τινες 3 λέγοντες ἐν τοῖς διαλείμμασι τῶν πυρετῶν ποῦ ἐστι τὰ αἴτια; πρὸς δὲ τούτους φαμὲν ὅτι ἐν τοῖς μυσίν εἰσι κεκρυμμένα, καὶ ἐν τῷ και-

1 Ὑαλῶδες. Sic hunc humorem vocabat Praxagoras Galenus lib. II. de Diff. Febr. p. 332. ὑαλῶδες δέ μοι δοκεῖ προσαγορεύειν ὁ Πραξαγόρας τὸν χυμὸν τοῦτον. cur autem eum ſic vocaverit docet Galenus loc. cit. ἔοικε γὰρ καὶ τὴν ὄψιν ὁ χυμὸς οὗτος ὑάλῳ κεχυμένῃ. conf. quæ ad caput VIII. notavimus.

2. Αὐ-

propter humoris generationem; vitrea namque & acida pituita ſubjectum exiſtunt; cum autem exuperant, quæ putreſcunt, magis febricitant ægri; cum vero cruda, rigent, ac propter utrumque ſemiputre ambo contingere conſueverunt.

In intermiſſionibus Febrium ubi ſint cauſæ.

CAP. XXVIII.

Dubitant quidam dum proponunt in intermiſſionibus febrium ubi ſint cauſæ? His autem reſpondemus eas in muſculis deliteſcere, quæ in tempore

2. Αὐτὸ. Corrupta hæc, leg. *αὐτὰ ἡμισαπῆ ἀμφότερον ποιεῖν εἰώθασι.*

3. Λέγοντες. Bene vertit Charterius *dum proponunt*. Palæphatus de Incred. Hiſt. cap. VII. pag. 18. de ſphinge. *καθεζομένη δὲ ἐπὶ Σφιγγίου ὄρους, αἴνιγμά τι τῶν πολιτῶν ἑκάστῳ ἔΛΕΓΕ, καὶ τὸν μὴ εὑρόντα ἀνῄρει.* quod verbum non ſollicitandum.

καιρῷ δὲ τοῦ παροξυσμοῦ ὑπὸ τῆς φύσεως ἐλέγχονται.

Τῶν πυρετῶν τὸ θεραπευτικόν.

ΚΕΦ. ΚΘʹ.

Ἐπὶ τούτων δὲ ἁπάντων τῶν νοσημάτων χρὴ ἀκριβῶς ἐπίστασθαι τὸν ἐπιστήμονα Ἰατρὸν καὶ γινώσκειν τήν τε φύσιν καὶ τὴν κρᾶσιν τῶν καμνόντων, [1] καὶ τὴν ἰδέαν τῶν πυρετῶν, καὶ τὴν ἑκάστου νοσήματος [2] γένεσιν, καὶ κίνησιν, καὶ ἀρχὴν, καὶ ἀνάβασιν, καὶ ἀκμὴν, καὶ τὰς ἀναλογίας αὐτῶν τῶν παροξυσμῶν καὶ τὰς τῶν περιόδων ἀνταποδόσεις· [3] καὶ πρῶτος μὲν [4] καὶ κοινὸς σκο-

1. Καὶ τὴν ἰδέαν. Nam ut monet Galenus lib. II. de Judicat. p. 404. οὔτε γὰρ ταῖς εἰσβολαῖς τῶν παροξυσμῶν ἐοίκασιν, οὔτε ταῖς ἀναβάσεσιν, οὔτε ταῖς παρακμαῖς, οὔτε τῇ ποιότητι τῆς θερμασίας, οὔτε τῇ κινήσει τῶν ἀρτηριῶν, οὔτε τοῖς ἐπιγινομένοις συμπτώμασιν.

2. Γένεσιν. Hinc non inepte ratiocinatur Polybius lib. III. Hiſtor. cap. 7. p. 227. Τί γὰρ ὄφελος ἰατροῦ κάμνουσιν ἀγνοοῦν-

pore acceſſionis a natura propelluntur.

Febrium Terapeuticum.

CAP. XXIX.

His porro in omnibus morbis peritum Medicum accurate ſcire oportet & noſſe naturam atque temperamentum ægrotantium, & febrium ideam, ac uniuscujusque morbi generationem, & motum, principium & incrementum, vigorem & declinationem, horumque comparationes, exacerbationum & circuituum viciſſitudines; & primus ac communis ſcopus in omni-

ἀγνοοῦντος τὰς αἰτίας τῶν περὶ τὰ σώματα διαθεσίων; —— οὔτε γὰρ ἐκεῖνον εἰκὸς οὐδέποτε δεόντως στήσασθαι τὰς τῶν σωμάτων θεραπείας.

3 Καὶ πρῶτος. Galeni hæc ſunt verba ex lib. 1. de Diff. Febr. pag. 324.

4. Καὶ κοινὸς. Particulam καὶ Galeni exemplaria ignorant. & pro ὡς apud eum legitur ὅτι μάλιστα.

σκοπός ἐστιν ἐπὶ πάντων τῶν νοσημάτων, ὡς ἀπέριττον καὶ εὔπνουν εἶναι τὸ σῶμα· [1] δεύτερον δὲ [2] ἐφεξῆς τὸ πρὸς τὴν δυναστεύουσαν αἰτίαν [3] ἀπομάχεσθαι· πᾶν γὰρ ἔργον Ἰατροῦ ἐπανορθωτικόν ἐστι τῶν περὶ τὸ σῶμα σφαλμάτων, [4] ἐν τούτοις γὰρ αἱ διαφοραὶ τῶν πυρετῶν.

Ἀνα-

1. Δεύτερον. legend. δεύτερος nempe σκοπὸς, ut recte apud Galenum ſcriptum.

2. Ἐφεξῆς Galenus ἐφεξῆς τῷδε ὡς πρός.

3. Ἀπομάχεσθαι. Addit Galenus ὡς δύνατον. Eleganter autem Hippocrates lib. VI. Popular. Sect. V. p. 510. ed. Lind. Ἴησις, ἀντινοεῖν, μὴ ὁμονοεῖν τῷ πάθει. Demetrius Pepag. de Podagra. c. 13. ὅτι δέ ἐστι κοινὸν παράγγελμα ἐπὶ πάντων, τὴν ἐναντίαν αἰτίαν τῇ τὴν βλάβην ἐργασαμένῃ προσάγειν. Præclare etiam Euripides in Belleroph. apud Stobæum in Florilegio Tit. c. p. 419.

Πρὸς τὴν νόσον τοι καὶ τὸν ἰατρὸν χρεὼν
Ἰδόντ' ἀκεῖσθαι, μὴ 'πιτακτὰ φάρμακα
Διδόντ', ἐὰν μὴ ταῦτα τῇ νόσῳ πρέπῃ.

Quæ ita vertit ſummus H. Grotius

Mali neceſſe eſt noſcat ingenium, malo
Qui vult mederi: more nec medicamina

Ad-

omnibus morbis eſt, ut excrementorum expers atque perſpirabile ſit corpus; ſecundus deinde ut princeps cauſa expugnetur; totum ſiquidem Medici officium eſt, emendare omnes qui circa corpus fiunt errores, in his enim ſunt differentiæ febrium.

Reca-

Adhibenda, ſed quæ tempus & res exigunt.

Etenim, ut inquit Hippocrates lib. de flatibus p. 246 εἰ τις εἰδείη τὴν αἰτίην τοῦ νοσήματος, οἷός τ' ἂν εἴη προσφέρειν τὰ ξυμφέροντα τῶν ἐν τῷ σώματι, ἐκ τῶν ἐναντίων ἐπιστάμενος τὰ νουσήματα. Ex quibus præceptis prudentiſſimis ſatis patet, quid de illa curatione febris per tactum cenſendum ſit, de qua Ælius Spartianus in Adriano p. m. 17. *Venit & de Pannonia quidam natus cæcus ad febrientem Adrianum, eumque contigit: quo facto, & ipſe oculos recepit, & Adrianum febris reliquit: quamvis Marius Maximus hæc per ſimulationem facta commemoret.*

4. Ἐν τούτοις γάρ. Delenda hæc verba, quæ hic locum alienum occupant locum, nec enim ſatis cohærent cum prioribus, nec puto Palladius iisdem verbis huic & ſequenti capiti finem impoſuit.

1. Ἰπ-

Ἀνακεφαλαίωσις.

ΚΕΦ. Λ'.

Γράφει δὲ 1 Ἱπποκράτης ἐπὶ λέξεως οὕτως· πυρετοὶ οἱ μὲν δακνώδεες 2 εἰσὶ τῇ χειρὶ, οἱ δὲ οὐ δακνώδεες μὲν, ἐπαναδιδόντες δὲ, 3 οἱ δὲ πρηέες, οἱ δὲ ὀξέες μὲν, 4 ἡσσώμενοι τῇ χειρί· οἱ δὲ 5 περικαέες, οἱ δὲ διὰ παντὸς βληχροί, ξηροί, 6 ἀμυδροί· οἱ δὲ 7 πεμφιγώδεες, οἱ δὲ ἰδεῖν δεινοί· οἱ δὲ πρὸς τὴν χεῖρα νοτιώδεες.

Καὶ δακνώδεας τῇ χειρὶ καλεῖ ὁ Ἱπ-

1. Ἱπποκράτης. Leg. ὁ Ἱπποκράτης. lib. VI. Epidem. Sect. 1. pag. 798. ed. Lindenii.

2. Εἰσι. Delent hoc verbum Hippocratis exemplaria, nec illud agnoſcit Galenus.

3. Οἱ δὲ πρηέες. In Hippocratis exemplaribus hæc leguntur poſt τῇ χειρὶ.

4 Ἡσσώμενοι. legend. ἡσσώμενοι δὲ. pro τῇ χειρὶ apud Hippocratem editur τῆς χειρὸς, nec aliter legit Galenus, etiam ubi hæc verba laudat lib. 1. de Diff. Febr. p. 320.

5. Περικαέες. Leg. περικαέες εὐθέως, ut habent

Recapitulatio.

CAP. XXX.

Scribit ita ad verbum Hippocrates. Febres quædam mordaces manui ſunt, quædam vero non mordaces, ſed dum increſcunt, aliæ autem mites, aliæ acutæ quidem manui cedunt; aliæ exardeſcunt, aliæ autem in totum debiles, aridæ, obſcuræ, aliæ flatulentæ, aſpectu horrendæ, aliæ tactui madentes.

Mordaces quidem manui vocat Hippo-

bent exemplaria Hippocratis, nec aliter legit Palladius, ut patet ex ejus expoſitione, ubi εὐθέως addit.

6. Ἀμυδροὶ. Hippocr. οἱ δὲ ἁλμυρώδεες. Galenus lib. 1 de Diff Febr. neutrum habet.

7. Πεμφιγώδεες. Apud Hippocratem editum οἱ δὲ πεμφιγώδεες, ἰδεῖν δεινοί, nec aliter in ſuo exemplari videtur inveniſſe Galenus, & Palladius infra in expoſitione πεμφιγωδέας δὲ ἰδεῖν δεινούς, ut omnino verba οἱ δὲ ſint ejicienda Ceterum vid Galenus & Fœſius ad h. l.

Ἱπποκράτης τοὺς ἐπὶ σήψει τῶν χυμῶν γινομένους πυρετούς.

Οὐ δακνώδεας μὲν, ἐπιδιδόντας δὲ, τοὺς ἐπὶ στεγνώσει τῶν ἀδήλων πόρων τοῦ δέρματος· ἐπὶ τούτων κατ᾽ ἀρχὰς ἐπιβάλλοντός τινος τοὺς δακτύλους ἐπὶ τὸν σφυγμὸν, οὐχ εὑρίσκει αὐτὸν δακνώδη, εἰς ὕστερον δὲ ἀναδίδοται τῇ ἁφῇ ἡ ποιότης τῆς ὑποκειμένης καὶ πλεονεκτούσης ὕλης.

Πρηέας δὲ λέγει τοὺς ἐπὶ πνεύμασι γινομένους, [1] λέγω δὲ τοὺς ἐφημέρους.

Καὶ ὀξέας μὲν, ἡσσωμένους δὲ τῇ χειρὶ, τοὺς ἐπὶ κόποις, οἱ κατ᾽ ἀρχὰς μὲν ὀξεῖς φαίνονται, χρονιζούσης δὲ τῆς χειρὸς πραεῖς γίνονται.

Περι-

1. Λέγω δὲ. Malim ſcribere λέγω δή. ſic Noſter cap. III. λέγω δὴ τὰς συμβεβηκυίας ἐπὶ τῇ οὐσίᾳ. Et cap. XIX. p. 66. λέγω δὴ ἀμφημερινῶν. Notum hæc duo ſæpe permutari. vid. Canteri Syntagma de rat. emend. Græc. Auct. pag. 13. Recordor loci apud Aretæum Cappad. ubi idem factum videtur & forte corrumpendo loco occaſionem præbuit. Lib I. de Cauſ. & Sign. Morb. Diut. cap.

pocrates febres ab humorum putredine genitas.

Non mordaces quidem ſed increſcentes, eas quæ a meatuum inſenſilium cutis conſtipatione ſunt productæ; in his enim ſi quis circa initia digitos ad pulſum admoveat, non quidem pulſum reperiet mordacem, ſed die ſequenti increſcit & apparet tactui qualitas ſubjectæ & redundantis materiæ.

Mites vocitat eas, quæ a ſpiritibus generantur, dico diarias.

Acutas autem quæ manui cedunt, eas appellat quæ a laſſitudine oriuntur, quæ initio acutæ cernuntur, ſed manus mora miteſcunt.

Illi-

cap. xv. p. 45. D. τῶνδε μέντοι ἡ αἰτίη εἴδη ἢ καὶ χολῶν ἐςὶ αἰτίη. Tentarunt hæc verba ſummi Viri P. Petitus & Jo Wiggan, forte tamen legend. τῶνδε μέντοι ἡ αἰτίη, ἡ δὴ καὶ χολῶν ἐςὶ αἰτίη. Themiſtius Orat. xii. pag. 145. ὅτι πέφυκεν ἄνθρωπος ὅσα ἢ καὶ πρὸς ἅμιλλαν διαπράξεται συντονώτερον ἀπεργάζεσθαι. Petavius δὲ ejiciendum vel in μὲν mutandum cenſet, quia ſtatim iterum ὅσα δὲ ſequitur, ſed malim legere ὅσα δὴ καὶ.

Περικαέας δὲ εὐθέως, τοὺς ἐπὶ χολῇ καυσώδεις πυρετοὺς λέγει.

Βληχροὺς, ξηροὺς καὶ ἀμυδροὺς δὲ καλεῖ τοὺς ἑκτικούς.

Πεμφιγωδέας δὲ ἰδεῖν δεινοὺς, οἱ μὲν τοὺς ἀπὸ τῆς ἡλικίας λέγουσιν εἶναι· οἱ δὲ τοὺς [1] ἀπὸ φλυκταινῶν τινων γινομένους· ἄλλοι δὲ τοὺς ἐπὶ τῶν φρενιτικῶν.

Πρὸς τὴν χεῖρα νοτιώδεας δὲ λέγει τοὺς ἐπὶ ζέσει τοῦ αἵματος γινομένους πυρετούς· [2] ἐν οἷς αἱ διαφοραὶ τῶν πυρετῶν.

1. Ἀπὸ φλυκταινῶν. Cum his ſentit Victor Trincavellus de Febre Peſtilenti p. m. 1052. *Dicimus ergo eſſe febrium peſtilentium aliquas, quæ* πεμφιγώδεες *ab Hippocrate 6. Epidem. 1. ſæpius citato loco dicuntur, in quibus pomphyges, id eſt papulæ floreſcunt, vel ut juniores vocant, puſtulæ, ſummam cutim occupantes, quas in his noſtris regionibus* Betechias, *quaſi maculas dicant, appellant, quæ deinde inter*

Illico exardeſcentes, a bile factas ardentes febres dicit.

Debiles, aridas & obſcuras vocat hecticas febres.

Flatulentas vero horribiles aſpectu, quidam ætatum febres dici volunt, alii a phlyctænis quibusdam produci, alii quæ phreniticis contingere ſolent.

Denique tactui madidas nominat a ſanguinis fervore febres excitatas: in his autem omnibus differentiæ febrium.

ſe magnitudine coloreque maxime differunt & copia.

2. Ἐν οἷς. legend. ἐν τούτοις. Redit mihi in mentem locus Themiſtii ubi pariter ἐν οἷς male legitur. Orat. IX. pag. 110. ed Steph. ὃ δὲ ἐν οἷς μὴ παραχρῆμα ὑπείξας ἑαυτοῦ στερεώτατος ἐνομίσθη. Pro ὑπείξας corrigit Petavius ὑπεῖξε Malim ſcribere ὃ δὲ ἐνίοις μὴ παραχρῆμα ὑπείξας ἑαυτοῦ στερεώτατος (vel ut vult Harduinus στερεώτερος) ἐνομίσθη.

FINIS.

INDEX

Auctorum a Palladio laudatorum.

Galenus. Pag. 6. 8. 12. 56.
Hippocrates. 12. 56. 96.

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ ΤΗΣ

ΧΡΥΣΟΠΟΙΙΑΣ

LEXICON

Alphabeticum, Chemicum.

Accedunt excerpta ex ſcriptoribus

CHEMICIS.

Omnia ex Codice MS. Bibliothecae

D. MARCI VENETÆ, EDITA.

VIRO

ERUDITISSIMO AC CELEBERRIMO

JACOBO PHILIPPO D'ORVILLE

J. U. D. ET HIST. ELOQ. AC GRÆCÆ LINGUÆ APUD AMSTELODAMENSES PROFESSORI GRAVISSIMO

S. D. P.

JO. STEPH. BERNARD.

Ingratus omnino viderer, Celeberrime Vir, ſi quod Tuum jure meritoque dici poteſt, ac ad

Te redire geſtit, ſplendido Tuo nomini non inſcriberem. Tu enim is es, qui Gloſſas has, & reliqua Chemica, quæ Te annuente in lucem nunc prodeunt, a ſitu & oblivione vindicaſti, eaque mihi perbenigne obtuliſti: pro quo beneficio gratiæ Tibi debentur, tum ab omnibus, quos Græcæ literaturæ & antiquitatum medicarum cura tangit, tum in primis a me, erga quem tam inſigni liberalitate uſus es. Latus admodum ſeſe hic mihi aperiret campus per laudes Tuas exſpatiandi. Quemadmodum vero Alexander M. nolebat ſe a quoquam pingi, niſi ab artis principe, Apelle; ſic nefas omnino ducerem, Te, niſi a Viro laudato, laudari, qui nullis præterea lau-

laudibus indiges, & nominis Tui memoriam jam dudum ampliſſimis monumentis ac ſemper duraturis conſecraſti. Patere itaque quæſo, ut Gloſſæ hæ Tuo nomine ſibi præfixo, ſuperbiant. Nullus autem dubito, quin hoc meæ in Te obſervantiæ monumentum, gratum Tibi ſit futurum, cum recordor, quantum Tuum ſit in literis juvandis ſtudium, ac quanta benevolentia omnes ſoleas excipere, quos literarum tenet amor, præcipue vero me es proſecutus. Maximopere vero lætabor, ſi Tibi ſatisfeciſſe, Teque conlati beneficii non pœnitere cognovero, ſic me impenſi laboris uberrimos fructus tuliſſe arbitrabor. Quod ſupereſt, Te oro atque obteſtor, ut quem

animum prolixum ſemper mihi teſtatus es, eundem etiamnum ſerves; ego vero non committam, ut ſtudium, obſervantiam ac cultum meum temere unquam requiras. Vale. ſcribebam Lugduni Batavorum Calend. Novembr. MDCCXLIV.

L E-

LECTORI BENEVOLO

S.

Cum Palladii liber de Febribus admodum parvæ ſit molis, viſus mihi ſum rem non ingratam Eruditis facturus, ſi Gloſſas Chemicas & excerpta quædam ex ſcriptoribus Chemicis, quæ perhumaniter atque benevole mecum communicaverat Vir Summus JACOBUS PHILIPPUS D'ORVILLE, ſubnecterem. Præcipue vero operæ pretium videbatur illa edere, quod Gloſſæ multo auctiores ſint, quam quidem illæ, quibus in ditando ſuo Gloſſario uſus eſt Doct. du Cange, unde ipſius Gloſſario quæ-

dam fiet acceſſio, & quæ apud ipſum luxata aut confuſa reperiuntur, reſtitui atque in ordinem redigi poterunt. Sparſæ præterea per ſpiſſum opus ſunt hæ Gloſſæ, quas nunc una ſerie perlegere juvabit. Verum neceſſe eſt, ut Lectorem reddam certiorem, ex quonam codice Gloſſæ hæ atque carmina ſint excerpta.

Deſcripſit illa Celeberrimus D'Orville ex codice MS. Bibliothecæ D. Marci Venetiis, cujus codicis recenſionem ex Catalogo illius Bibliothecæ, cum liber non omnium manibus teratur, hic adponam.

Codex CCXCIX. in 4. membranaceus, foliorum 169. ſæculi circiter XI.

Chemicorum Græcorum Collectio. Præmittuntur Chemicæ artis ſigna cum interpretatione & Philoſophorum Nomina. Primum Philoſophi nomen eſt: Μωσῆς.

STEPHANI Alexandrini lectiones IX. inter-

interpoſita epiſtola ad Theodorum. Init. Θεὸν τ͂ πάντων ἀγαθῶν.

HELIODORI Philoſophi jambi CCLXVIII. Init. Σκῆπτρα γαίης.

THEOPHRASTI Philoſophi jambi CCLXV. Init. Οἱ τῶν σοφιςῶν ἄνδρες.

HIEROTHEI Phil. jambi CCXXX. Init. Ἀπάρχομαι παραπλέξας.

ARCHELAI Phil. jambi CCCXXII. Init. Ἡ πάνσοφος.

PELAGII Phil. Init. Οἱ μὲν παλαιγενέστεροι.

OSTANIS Phil. Init. Τῆς φύσεως τὸ ἄτρεπτον.

DEMOCRITI Phyſica Myſtica. Init. Βαλὼν εἰς λίτρας ά πορφύρας.

SYNESII Phil. ad Dioſcorum in librum Democriti Scholia. Init. Τῆς πεμφθείσης μοι ἐπιστολῆς. Edidit Fabricius T. VIII. p. 233.

Anepigraphi Philoſophi Περὶ θείου ὕδατος τῆς λευκώσεως. Hoc opuſculum recenſetur apud Fabricium T. XII. p. 762. mutilum tamen, quum verba initii ab illo adlata reperiantur in linea 7. opuſculi noſtri.

ſtri. In Codice incip. Καθ' ὅσον ἡ χρεία καλεῖ, τοσοῦτον παραδίδοται.

Ejusdem, Τοῦ αὐτοῦ ἀνεπιγράφου φιλοσόφου περὶ ἀκολουθίαν χρήσεως· ἐμφαῖνον τὸ τῆς χρυσοποιίας συνεπτυγμένον σὺν Θεῷ· Init. Ἐπεὶ δὲ περὶ τῆς τῆς χρυσοποιίας.

ZOSIMI Περὶ ἀρετῆς. Init. Θέσις ὑδάτων.

CHRISTIANI ad Sergium Περὶ τοῦ θείου ὕδατος. Init. Ὁ περὶ τοῦ θείου ὕδατος λόγος βέλτιστε Σέργιε. Sequitur imago Labyrinthi.

Ejusdem Περὶ εὐσταθείας τοῦ χρυσοῦ. Init. Τῆς δευτέρας πραγματείας. Initium quod adfertur a Fabricio in Codice habetur poſt quatuor lineas.

Ejusdem Σύνοψις τίς ἡ αἰτία τῆς προκειμένης συγγραφῆς. Init. Πολλάκις ὑμῖν ἐφόδοις.

Jurisjurandi formula. Init. Ὄμνυμί σοι, καλὲ παῖ. κ. τ. λ. Plura ſequuntur poſt ea, quæ habentur apud Fabricium; non tamen quæ adſerit in ſuo MS.

Lexicon Κατὰ στοιχεῖον τῆς χρυσοποιίας. Init. Ἀφροδίτης σπέρμα ἐστὶν.

OLYMPIODORI Philoſophi Alex. Εἰς τὸ

κατ᾽

κατ' ἐνέργειαν Ζωσίμȣ, ὅσα ἀπὸ Ἑρμȣ̃ καὶ τῶν φιλοσόφων ἦσαν εἰρημένα. Init. Γίνεται δὲ ἡ ταρίχεια.

ZOSIMI Πρὸς Θεόδωρον κεφάλαια. Init. Περὶ ἐτησίȣ τȣ̃τ' ἔςιν.

Anepigraphi Phil. Init. Τὸ ὠόν. Deſinit ut apud Fabricium.

PAPPI Philoſophi. Init. Ὅρκῳ ȣ̃ν Ὄμνυμί σοι τὸν μέγαν ὅρκον. fol. 184. ver. ſubjicitur ΜΩΣΕ'ΩΣ διπλωσις.

EUGENII & HIEROTHEI Περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης. Clauditur ut apud Fabricium.

ZOSIMI Περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων. Init. Ἡ τῆς ὀρωμένης καμίνȣ. Aliter apud Fabricium.

Ejusdem Περὶ τȣ̃ Θείȣ ὕδατος. Init. Τȣ̃τό ἐςι τὸ Θεῖον καὶ μέγα μυςήριον.

Ejusdem Zoſimi Περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων γνήσια ὑπομνήματα περὶ τȣ̃ ω̅ ςοιχείȣ. Init. Τὸ ω̅ ςοιχεῖον.

Prædictis opuſculis alia interſeruntur, ſine nomine auctorum, ſub variis titulis. Huc usque Catalogus.

Plura certe habentur in iſto codice, ut patet ex indice ipſi præmiſſo, quem

ſedulo a Viro Celeberrimo deſcriptum, hic itidem adjiciam.

Βίβλος σοφῶν πέφυκα σὺν θεῷ πίναξ.

Στεφάνου Ἀλεξανδρέως οἰκονομικοῦ φιλοσόφου καὶ διδασκάλου περὶ τῆς ἱερᾶς τέχνης τῆς τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως.

Τοῦ αὐτοῦ πρᾶξις δευτέρα.

Τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς Θεόδωρον.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ ἐνύλου κόσμου, πρᾶξις τρίτη.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ κατ' ἐνέργειαν, πρᾶξις τετάρτη.

Τοῦ αὐτοῦ ὁμοίως πρᾶξις ε̅.

Τοῦ αὐτοῦ φιλοσόφου πρᾶξις ϛ̅.

Τοῦ αὐτοῦ πρᾶξις ζ̅.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ τόμης τῆς ἱερᾶς τέχνης, πρᾶξις η̅.

Τοῦ αὐτοῦ διδασκαλία πρὸς Ἡράκλειον τὸν βασιλέα πρᾶξις θ̅.

Ἡρακλείου Βασιλέως περὶ χίμης πρὸς Μόδεστον ἱεράρχον τῆς ἁγίας πόλεως.

Τοῦ αὐτοῦ Ἡρακλείου κεφάλαια περὶ τῆς τοῦ χρυσοῦ ποιήσεως ια̅.

Τοῦ αὐτοῦ Ἡρακλείου σύλλογος περὶ τῆς τῶν φιλοσόφων ἐπιζητήσεως τῆς ἱερᾶς ταύτης τέχνης.

Ἰουστινιανοῦ Βασίλεως ἐπιστολή.

Τοῦ αὐτοῦ τοῦ Ἰουστινιανοῦ κεφάλαια ε̅, περὶ τῆς θείας τέχνης, καὶ διάλεξις πρὸς τοὺς φιλοσόφους.

Κομε-

Κομερίου φιλοσόφου διάλεξις πρὸς Κλεόπατραν.

Διάλογος φιλοσόφων καὶ Κλεοπάτρας.

Ἡλιοδώρου φιλοσόφου πρὸς Θεοδόσιον τὸν βασιλέα περὶ τῆς θείας ταύτης τέχνης διὰ στίχων ἰάμβων.

Θεοφράστου φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς τέχνης ὁμοίως διὰ στίχων ἰάμβων.

Ἱεροθέου φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς θείας τέχνης διὰ στίχων.

Ἀρχελάου φιλοσόφου περὶ τῆς θείης ταύτης καὶ ἱερῆς τέχνης διὰ στίχων.

Πελαγίου φιλοσόφου περὶ χρυσοποιΐας.

Ὀστάνου φιλοσόφου πρὸς Πετάσιον περὶ τῆς αὐτῆς ἱερᾶς τέχνης.

Δημοκρίτου περὶ πορφύρας καὶ χρυσοῦ ποιήσεως φυσικὰ καὶ μυστικά.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀσήμου ποιήσεως.

Συνεσίου φιλοσόφου πρὸς Διόσκορον (εἰς τὴν βίβλον Δημοκρίτου ὡς ἐν σχολείοις) διάλεξις περὶ τῆς τοῦ θείου Δημοκρίτου βίβλου.

Ἀνεπιγράφου φιλοσόφου περὶ θείου ὕδατος (τῆς λευκώσεως.)

Τοῦ αὐτοῦ περὶ χρυσοποιΐας κατὰ ἀκολουθίαν χρήσεως ἐμφαῖνον τὸ τῆς χρυσοποιΐας συνεπτυγμένον σὺν θεῷ.

Ζωσίμου τοῦ θείου πανοπολίτου περὶ ἀρετῆς.

Ἀγαθοδαίμονος κεφάλαιον. (ποίησις μᾶλλον τοῦ παντός.)

Ἑρμοῦ, Ζωσίμου, Νείλου, Ἀφρικάνου κεφάλαια.

Χριστιανοῦ περὶ τοῦ θείου ὕδατος.

Ζωσίμου φιλοσόφου πρὸς Εὐσέβειαν περὶ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας τέχνης κεφάλαια λε.

Ὀλυμπιοδώρου φιλοσόφου περὶ χρυσοποιΐας.

Πάππου φιλοσόφου περὶ τῆς θείας τέχνης.

Μώσεως περὶ διπλώσεως χρυσοῦ.

Εὐγενίου καὶ Ἱεροθέου κεφάλαια.

Ζωσίμου περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ θείου ὕδατος.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὀργάνων καὶ καμίνων γνήσια ὑπομνήματα.

Βαφὴ ἤτοι μεταβολὴ πυροχάλκου πρὸς ἀστρόχαλκον.

Βαφὴ καὶ ποίησις τοῦ Ἰνδικοῦ σιδήρου.

Βαφὴ πρὸς ξίφη καὶ ἐργαλεῖα λαξευτικά.

Περὶ ἀσήμου καὶ ὑδραργύρου καὶ κινναβάρεως ποίησις.

Ἐκ τῶν Κλεοπάτρας περὶ μέτρων καὶ σταθμῶν.

Τοῦ Χριστιανοῦ περὶ εὐσταθείας τοῦ χρυσοῦ.

Τοῦ αὐτοῦ περὶ χρυσοποιΐας κεφάλαια λ.

Περὶ φύρμων (leg. φούρνων.) καὶ τόλων (leg. θόλων) ποιήσεως.

Περὶ διαφορᾶς μολύβδου καὶ περὶ χρυσοπετάλων.

Λέξικον κατὰ στοιχεῖον τῆς χρυσοποιΐας.

Ἕτερα κεφάλαια διαφόρων ποιητῶν περὶ χρυσοποιΐας.

Poſt indicem Auctorum ipſi operi præ-

præfiguntur verſus, literis rubris ſcripti, quos poſt Gloſſas collocavi. Hos excipiunt Characteres Chemici, quales edidit du Cange. Deinde recenſentur Ὀνόματα τῶν φιλοσόφων τῆς θείας ἐπιστήμης καὶ τέχνης, quorum primus Moſes, ut quoque in Catalogo Biblioth. D. Marci indicatur. Sed en reliquos. Μώσης, Δημόκριτος, Συνέσιος, Παύσιρις, Πιβίχιος, Ξενοκράτης, Ἀφρικάνος, Λουκᾶς, Διογένης, Ἵππασος, Στέφανος, Χίμης, Χριστιανὸς, Μαρία, Πετάσιος, Ἑρμῆς, Θεοσέβεια, Ἀγαθοδαίμων, Θεόφιλος, Ἠσίδωρος, (f. Ἰσίδωρος) Θαλῆς, Ἡράκλειτος, Ζώσιμος, Φιλάρετος, Ἰουλιανὴ, Σέργιος.

Sequuntur in apographo Celeberrimi D'Orville, excerpta ex carminibus Poëtarum Chemicorum, *Heliodori*, *Theophraſti*, *Hierothei*, *Archelai*, & principium libri *Chriſtiani* περὶ εὐσταθείας τοῦ χρυσοῦ. Quæ excerpta, cum Vir Summus meo arbitrio permiſerit illa edere, nolui Tibi, Lector, invidere ac idcirco Gloſſis ſubjunxi. Cum vero Heliodori carmen integrum publica luce jam donaverit

Celeb. Fabricius Tom. VI. Biblioth. Græc. p. 774. ſupervacaneum id videri poſſet, excerpta ex illo nunc edere. Verum enim vero, cum quædam aliter in illis legi, quædam quidem mendoſe, alia vero rectius animadverterem, viſa mihi ſunt non prorſus eſſe inutilia.

Ad Gloſſas vero rite intelligendas ac illuſtrandas neceſſum omnino erat, illas cum Erud. du Cange Gloſſario conferre, cum ipſos ſcriptores, quos explicant & unde lucem fœnerari quirent, nondum prodierint. Sed hac in re otium mihi fecit Celeberrimi D'Orville curioſa diligentia, qui illas cum Gloſſario contulit ſuasque addidit conjecturas, ut pauca addenda ſuperfuerint, cui ſoli propterea velim hoc & ſpecimina illa accepta referas.

De Auctoribus vero horum carminum aliquid addere, foret Iliada ſcribere poſt Homerum, cum luculenter de illis diſ-

ſer-

ſeruerint Magnus Reineſius in Diſſertatione a Celeb. Fabricio Tom. XII. Biblioth. Græc. p. 748. inſerta, & ipſe Fabricius loc. cit. Heliodori carmen cum edito a Fabricio contuli lectionesque variantes indicavi, de locis quibusdam conjecturas meas propoſui. Sed rogatum Te velim mi Lector, ut ſi forte rem minus acu tetigerim, credas, me nondum hujus artis ἐπόπτην, aut, ut vulgo loquuntur, *adeptum* eſſe factum, ac propterea hæc æqui bonique conſulas. Vale ac conatibus meis fave.

ΛΕΞΙΚΟΝ

ΚΑΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΟΝ ΤΗΣ

ΧΡΥΣΟΠΟΙΙΑΣ

Α.

1 Ἀφροδίτης σπέρμα, ἐστὶν ἄνθος χαλκοῦ.

2 Ἀλάβαστρός, ἐστιν ἄσβεστος, ἡ ἀπὸ τῶν φλοιῶν τῶν ὠῶν καὶ ἅλας ἄνθιον, καὶ ἅλας ἀμονιακὸν, καὶ ἅλας κοινόν.

3 Ἄσβεστος ἑρμοῦ τῶν ὠῶν ἐστὶν ἡ αἰθαλουμένη δι' ὄξους καὶ ἡλιαζομένη, κρείττων γάρ ἐστιν χρυσοῦ.

Ἅλας

1. Ἀφροδίτης. Du Cange omittit principium.

2. Ἀλάβαστρος. Du Cange omittit quatuor ultimas voces.

3. Ἄσβεστος. Du Cange differt & omittit χρυσοῦ.

1. Ἀφ-

Ἅλας ἄνθιόν ἐστιν θάλασσα, καὶ ἅλμη, καὶ ἀλὸς ἄχνη.

1 Ἀφρὸς παντὸς εἴδους ἐστὶν ὑδράργυρος.

2 Ἀργύριον νᾶμα, αἰθάλη θείου καὶ ὑδραργύρου.

3 Ἄσημός ἐστιν ὁ ἰὸς ἀπὸ τοῦ αἰθάλης.

4 Ἀχιὰς ἄνθος λαχάς ἐστιν.

Ἄνθος χαλκοῦ καλάκανθον καὶ χαλκητάριν καὶ πυρίτης καὶ θεῖον λευκὸν 5 οἰκονομηθέν ἐστιν.

6 Ἄλας ἐστὶν τὸ ὄστρακον τοῦ ὠοῦ, τὸ θεῖον δὲ τὸ λευκὸν, χάλκανθον δὲ ὁ κρόκος αὐτοῦ.

Ἀν-

1. Ἀφρὸς. Du Cangius confudit duas diverſarum rerum explicationes, & omiſit principium.

2. Ἀργύριον. Omiſit, ut dixi, quia confudit.

3. Ἄσημος. Du Cange omittit. Vide vocem αἰθάλη ubi rurſus confuſio pro ου leg. τοῦ.

4. Ἀχίας Et hic turbat

5. Οἰκονομηθέν. Et hic vitioſus du Cange, & ὁ κουμβυικὸν ſine ſenſu habet.

6. Ἄλας. Et hic deficit in prima particula δὲ, quæ tamen neceſſaria, τὸ θεῖον δὲ τό.

1. Ἀ-

Ἀνδροδάμας ἐστὶν πυρίτης καὶ ἀρσένικον.

1 Ἀφαίρεμά ἐστι πίτυρα σίτου.

2 Αἰθάλη, ἐστὶν ὕδωρ θείου ἀπύρου καὶ μολιβοχάλκου.

Ἀφροσέληνόν, ἐστιν κόμαρις καὶ κουφόλιθος.

3 Ἀκρατόφορος, ἄγγος ἐστὶν ὀστράκινον.

4 Ἀφροσύαλον ὑδράργυρός ἐστιν ἡ ἀπὸ ἀργύρου καὶ λίθος σκυθερίτης.

5 Ἀποσπερματισμὸς δρακοντός, ἐστιν ὑδράργυρος.

Ἀρρηκτόν ἐστιν ἀφευκτόν.

Ἀρ-

1. Ἀφαίρεμα. DuCangius omittit.

2. Αἰθάλη. Mirificus hic du Cange, ſic autem edidi hunc locum, qui per Characteres erat ſcriptus, ut illum legendum eſſe præceperat Cl. D'Orville.

3. Ἀκρατόφορος. Omiſſa hæc Gloſſa a Du Cange.

4. Ἀφροσύαλον. Hanc gloſſam in Gloſſario Du Cangii non inveniri notat Celeb. D'Orville. Forte legend. Ἀφρὸς ὑάλου.

5. Ἀποσπερματισμός. vid. du Cange hoc loco, & in δράκοντος χολή.

1. Ἁ-

Ἀετίτης λίθος ἐστιν χρυσοῦ λίθος, καὶ πορφυρίτης, καὶ πορφυρόχρωμος μακεδονικὸς, καὶ πολύχρωμος.

Ἀκαύστωσίς ἐστιν λεύκωσις.

Ἄσκιος χάλκος, ἐστὶν ἄνθος χαλκοῦ.

Ἀλλοίωσις ἐστὶν βαφή.

Ἀλμυρία ἐστὶν χρυσόκολλα.

Ἀργυρόλιθός ἐστιν ἀφροσέληνον.

1 Ἅπασα ὑδράργυρος λέγεται ἡ διὰ τριῶν θειῶν ἀπύρων συντεθεῖσα δι᾽ ἀσβέστου.

B.

Βατράχιόν ἐστιν χρυσόκολλα καὶ 2 χρυσόπρασον.

3 Βόλος θεῖόν ἐστιν ὠμόν.

Βο-

1. Ἅπασα. Hæc per compendia & Characteres erant exarata, quæ ſic edidi, ut illa legenda eſſe, annotaverat Cel. D'Orville.

2. Χρυσόπρασον. Omittit du Cange, χρυσο.

3. Βόλος. Deficit locus.

1 Βοστρυχίτης πυρίτης καὶ ἐτήσιος καὶ χρυσόλιθός ἐστιν.

2 Βασανιστὴς, θυΐα ἐστίν.

Βαφὴ ἀλλοίωσίς ἐστιν.

3 Βοτάναι πᾶσαι ξανθαὶ χρυσοῦ λίθοι εἰσίν.

4 Βύνη βλαστάριον ζύθου.

Γ.

Γάλα βοὸς 5 μελαίνης ἐστὶν ὑδράργυρος ἀπὸ θείου.

6 Γῆ ἀστερίτης ἐστὶν πυρίτης καὶ γῆ χεῖα καὶ λιθάργυρος καὶ θεῖον λευκὸν, καὶ στυπτηρία, καὶ καδμία λευκὴ καὶ μαστίχη.

Γῆ

1. Βοστρυχίτης. Omnia hæc deſunt.

2. Βασανίστης. Du Can- forte bene habet θεῖα, in loco τοῦ θυΐα, ſed ſequentem locum huic immiſcet.

3. Βοτάναι. Et hic vitioſus du Cange.

4. Βύνη. Du Cange habet ζύθος pro ζύθου.

5. Μελαίνης. Male du Cange μελένης.

6. Γῆ. Et hic defectuoſus in θεῖον λευκόν.

1. Γά-

Γῆ αἰγυπτία ἐστὶν ἡ κεραμική.

Γῆ σαμία ἐστὶν ἀρσένικον καὶ θεῖον λευκόν.

[1] Γάλα ἑκάστου ζώου ἐστὶν θεῖον.

Γύψος ἐστὶν ἡ παγεῖσα ὑδράργυρος.

Δ.

Δρόσος ἐστὶν ἡ ἀπὸ ἀρσενικοῦ ὑδράργυρος.

[2] Δίφας ἐστὶν ὕδωρ ὑδραργύρου.

[3] Δράκοντος χολή ἐστιν ὑδράργυρος ἀπὸ κασσιτήρου.

E.

[4] Ἕλκυσμα ἐστὶν ὁ ἀνακαυθεὶς μόλιβος.

Ἐγκέ-

1. Γάλα. Du Cange in Γάλα βοὸς hæc habet.

2. Δίφας. In du Cangio forte melius, δίφρης.

3. Δράκοντος. Hic omnino corruptus du Cange.

4. Ἕλκυσμα. du Cange ἕλκισμα.

 1. Σκό-

Ἐγκέφαλός ἐστιν ἄσβεστος τῶν ὠῶν τῶν φλοιῶν.

Ἔψησις ἐστὶν [1] σκόπησις καὶ λείωσις καὶ ὅπλησις.

Ἐπίβλησις ἐστὶν [2] συλλείωσις κατασπωμένη.

Ἔλαιον τὰ ἄνθη τῶν βαφῶν εἰσίν.

Ἐκλείωσις ἐστὶν λεύκωσις καὶ ἐκστροφὴ καὶ [3] ὑδραργύρωσις.

Z.

Ζυμάριόν ἐστιν θεῖον.

Ζωμὸς βαφικός ἐστι καλάνθη [4] οἰκονομηθεῖσα.

H.

1. Σκόπησις. du Cange σκόρπισις.

2. Συλλείωσις. du Cange. συλείωσις.

3. Ὑδραργύρωσις. Addit du Cange τῶν εἰδῶν.

4. Οἰκονομηθεῖσα. Addit du Cange κατὰ τὴν τέχνην. pro καλακάνθη, a prima manu καλακάνθον fuit ſcriptum.

1. Δύο

H.

Ἡμισώματα εἰσὶν αἱ αἰθάλαι.
Ἠχȣμένιόν ἐςὶν κνίκȣ ἄνθος.
1 Ἠλικτρόν ἐςιν τὸ τέλειον ξηρίον.
2 Ἡλίȣ χαίται εἰσὶν θεῖον ἀπὸ χρυσȣ͂.
Ἡλίȣ δίσκος ἐςὶν ὑδράργυρος ἀπὸ χρυσȣ͂.

Θ.

Θεῖον λευκόν ἐςιν αἰθάλη ὑδραργύρȣ παγεῖσα μετὰ τȣ͂ λευκȣ͂ συνθέματος.
Θεῖον ὑγρόν ἐςιν τὰ 3 δύο ςίμι καὶ λιθάργυρος.
Θεῖον ἄκαυςόν ἐςιν αἰθάλη καὶ ὑδράργυρος.

Θεῖον

1. Ἤλικτρον. Du Cange ἤλεκτρον.
2. Ἡλίȣ. Omittitur.
3. Δύο. Du Cange non habet hanc vocem.

1. Τὰ

Θεῖον ὕδωρ ἐςὶν [1] τὰ ἀσπρὰ τῶν ὠῶν καὶ μάρμαρον διοργανιζόμενον.

[2] Θαλλοὶ φοινίκων εἰσὶ θεῖον λευκόν.

Θεῖον ἄκαυςον, τὸ ἀπὸ ἀρσενικȣ͂ καὶ σανδαράχης ὕδωρ μιγὲν καὶ λευκανθέν.

Θεῖον ὕδωρ ἄθικτόν ἐςιν ἐν τοῖς ζωμοῖς ὁ κρόκος καὶ θεῖον ὕδωρ ἐςὶν τὸ ἀπολελυμένον τὸ δι' ἀσϐέςȣ καὶ ἀλαϐάςρȣ.

Θεῖον κρεμαστὸν ἔστιν ὕδωρ.

Θειώδη εἰσὶ τὰ μεταλλικά.

Θεῖον ὕδωρ ἐστὶν τὸ ἐκ μολίϐδȣ ἑψȣ́μενον.

[3] Θεῖον ὕδωρ εἰς τὴν ξάνθωσιν, ὅτι οἶνος ἀμιναῖος μετὰ ἐλυδρίȣ.

Θεῖον

1. Τὰ ἀσπρά. Du Cange τὰ λευκὰ pro τὰ ἀσπρά. Τὰ λευκά eſt interpretamentum τȣ͂ τὰ ἀσπρά. Vid. du Cange in ἀσπρὸς.

2. Θαλλοί. Hic rurſus mirifice turbat du Cangius. primum θάλη loco τȣ͂ θαλλοὶ habet, tum ſequentem paragraphum, cum hac coaleſcere fecit.

3. Θεῖον ὕδωρ. Male & hic du Cangium edidiſſe obſervat Cel. D'Orville, ſed pro ὅτι forte legend. ἐςὶν.

1. Θεῖον

1 Θεῖον σχιστόν ἐστιν ἀρσένικον.

2 Θεῖα δύο λέγονται καὶ οὐκ εἰσὶ δὲ συνθέματα ὅτι θεῖον ἔργον ἀπολεῦσι.

3 Θιβαϊκὸν μάρμαρόν ἐστιν ἄσβεστος τῶν ὠῶν καὶ τίτανος καὶ σχιστὴ στυπτηρία καὶ ἡ ἀπὸ μήλου ὅ ἐστιν θείου.

4 Θεῖον ἐστὶ τὸ ἡμέτερον ὄξος.

Θεῖον λευκόν ἐστιν μόλιβδος οἰκονομηθείς.

5 Θεῖον, χάλκος ἐστὶν οἰκονομηθείς.

I.

1. Θεῖον. Du Cange deficit in ultimis.

2. Θεῖα Hæc du Cange non adſumſit, locus vero ſic legendus videtur. Θεῖα δύο λέγονται (καὶ οὐκ εἰσιν, εἰσὶ δὲ συνθέματα) ὅτι θεῖον ἔργον ἀποτελοῦσι.

3. Θιβαϊκὸν. du Cange bene Θηβαϊκὸν, omittit vero ἡ in καὶ ἡ ἀπὸ. Sed vox μήλου corrupta videtur, an ἀπὸ μέλιτος?

4. Θεῖον. Non habetur hæc gloſſa in du Cange.

5. Θεῖον. Abſunt & hæc.

I.

1 Ἰός ξυστός ἐστιν αἰθάλη καὶ χρυσόκολλα.

2 Ἰός ἐστιν ξάνθωσις καὶ ὕδωρ θεῖον ἄθικτον καὶ κόμαρις σκυθικὴ καὶ ἴσατις ἰνδικὴ καὶ βατράχιον καὶ χρυσόπρασον καὶ χρυσόκολλα.

3 Ἱερὸς λίθος ἐστὶν χρυσόλιθος.

K.

4 Καυστὴ κοπτική ἐστιν φέκλη καὶ ἀφροσέληνον.

Κόπρος 5 χρύσαμμός ἐστιν χρυσόλιθος.

6 Καοσίτηρός ἐστιν ἡ κιννάβαρις.

Κα-

1. Ἰὸς Hæc non habentur apud du Cangium.

2. Ἰός ἐστιν. Omnia hæc deſiderantur.

3. Ἱερὸς. Abſunt etiam hæc.

4. Καυστὴ. Non invenitur.

5. Χρύσαμμος. Male du Cange χρυσὸς ἢ ἄμμος, cum ſit χρυσοῦ ἄμμος ſeu χρύσαμμος.

6. Καοσίτηρος. Non habet hæc du Cange.

1. Κα-

[1] Καλαϊνόν ἐςιν ὕδωρ ἄσβεςυ.

Κιννάβαρίς ἐςιν ἡ ἐν λέβησι ἑψυμένη αἰθάλη.

[2] Κνῦφιν ἐςὶν ἄμπυξ.

3 Καπνὸς κωβαλίων ἐςὶν αἰθάλη.

Κόλλα ἀτ]ικὴ, ἀμυγδάλης δάκρυον.

Κόμι ἐςιν 4 λέκηθος.

Κλαυδιανός ἐςιν ἄσβεςος ὠῶν καὶ αἴγειρος καὶ κάσιν.

Κόμαρις σκυθική ἐςιν θεῖον καὶ ἀρσένικον μετὰ πάντων αὐτῆς τῶν ὀνομάτων.

Καδμία ἐςὶν 5 μαγνησία.

Κίκινον ἔλαιον, τὸ ἀπὸ τῶν ἀγρίων συκῶν· πολλοὶ γὰρ τοιῦτον σκευάζυσιν.

[6] Κήριον τὸ σερεῖον, εἰσὶ τὰ σερεὰ σώματα.

Καῦ-

1. Καλαϊνον. Vid. du Cange in καλλαϊνος.

2. Κνῦφιν Du Cange κνύφιον.

3. Καπνὸς. du Cange Καπνὸς κοβαρίων ἐςιν αἰθάλη ἀρσενικῦ. Melius.

4. Λέκηθος. du Cange λέκυνθος.

5. Μαγνητία du Cange male μαγησία.

6 Κήριον. Non adſunt hæc.

1. Καῦ-

1 Καῦσον ἐστὶν λεύκανον.

Κάλαμός ἐστιν τὸ θεῖον.

2 Κόμαρίς ἐστιν ἀρσένικον.

3 Κνίπειον αἷμα, ὕδωρ ἐστὶν ἀλαβάστρου οἰκονομηθέν.

Λ.

Λαπάθου 4 χυλός, ἐστιν ὁ ὄξος. Λίθος διονυσίου, ἐστιν ἄσβεστος.

5 Λευκόλιθός ἐστιν πυρίτης.

Λίθον τὸν οὐ λίθον ἄσβεστον εἶναι λέγουσιν, καὶ αἰθάλην λειουμένην 6 δι' ὄξους.

7 Λιθοφρύγιόν ἐστι στυπτηρία.

8 Ληπυραῖων κωβαλίων εἰσὶ τὰ θειώδη,

1. Καῦσον. Vide φρῦξον. duo imperativi modi ſunt.

2. Κόμαρις. Hoc ſuperfluum eſt.

3. Κνίπειον. Du Cange κνίπιον. in cæteris vitioſus.

4. Χυλὸς. Χαλκὸς du Cangius, num bene?

5. Λευκόλιθος. Non invenio.

6. Δι'. Du Cange μεθ'.

7. Λιθοφρύγιον. Du Cange Λιθοφρύγιος.

8. Ληπυρατῶν. Du Cange bene λέπυρα τοῦ, in hac voce.

1. Ψυ-

δη, πλέον δὲ τὸ ἀρσένικον.

Λιθάργυρος λευκή ἐστιν [1] ψιμύθιον.

[2] Λευκοχάλκιόν ἐστιν ὕδωρ θείου λευκοῦ.

3 Λοκόπινος ὁ βάπτων εἰς βάθος καὶ μὴ ἀποπλύων.

Λίθος φρύγιός ἐστιν στυπτηρία 4 ἤγουν θεῖον.

Λευκόφανόν ἐστιν 5 τὸ δῦνον εἰς βάθος.

M.

Μόλιβός ἐστιν παρεμφερὲς ψιμύθιον.

Μαγνησία ἐστὶν μόλιβος λευκὸς καὶ πυρίτης.

Μαγνησία ἐστὶν ἀπαλακιστὸν ὄξος καὶ ἡ 6 ἀνάσπασις.

Μαγνησία ἐστὶν στίμι θηλυκὸν 7 τὸ χαλκηδόνιον.

Ma-

1. Ψιμύθιον. Du Cange ψιμμίθιον.

2. Λευκοχάλκιον. Deeſt hæc Gloſſa.

3. Λοκόπινος. Melius du Cange λευκόπινος.

4. Ἤγουν θεῖον. Hæc apud du Cange non habentur.

5. Τὸ δῦνον. Imo τὸ μὴ δῦνον, in oppoſitionem τοῦ λευκόπινος.

6 Ἀνάσπασις. Du Cange ἡ ἀνάπαυσις.

7 Τὸ χαλκ. Du Cange τὸ μακεδονικὸν.

1. Ἀ-

Μαλάγματά εἰσι πάντα τὰ ξανθὰ καὶ τελειούμενα.

Μία φύσις ἐστὶν θεῖον καὶ ὑδράργυρος, διαφόρως οἰκονομηθέντα.

Μέλαν ἰνδικὸν [1] ἀπὸ ἰσάτιος γίνεται καὶ χρυσόλιθος.

Μίλτος ὀρεινή ἐστιν μίσυ ξανθὸν μετὰ [2] αὐτορίτου.

3 Μέλι ἀττικὸν καὶ μόλιβος ὕδωρ θεῖον ἐστίν.

Μόλιβδος ἡμῶν ἐστιν ἡ ἀπὸ δύο στίμεως καὶ λιθαργύρου.

4 Μολιβόχαλκός ἐστιν χρυσόκολλα.

5 Μυστήριον παντὸς μεταλλικοῦ λίθου ἐστὶν πυρίτης.

Μεγάλη βοτάνη ἐστὶν κριθή.

N.

1. Ἀπὸ ἰσάτιος Du Cange ἀπὸ ἰσάτιδος γίνεται καὶ χρυσολίθου.

2. Αὐτορίτου. Du Cange αὐτωρίτου.

3. Μέλι. Non invenitur.

4. Μολιβόχαλκος. Hæc annectit prave ſuperioribus.

5. Μυστήριον. Non inveni.

1. Νε

N.

Νεφέλη ἐστιν αἰθάλη θείου.

[1] Νεξίας ῥίνησμα ἐστὶν κουρέων ἀκόνημα.

Νίτρον ἐστὶν θεῖον λευκὸν ποιοῦν χάλκον ἀσκίαστον, τὸ αὐτὸ [2] ἀφόνιτρον καὶ ῥιτίνη γῆ.

Ξ.

Ξανθὴ κιννάβαρις αἰθάλη ἐστὶν θείων καὶ ὑδραργύρου.

Ξανθὸν φάρμακόν ἐστιν σιδηρίτης δι' οὔρου θείου [3] οἰκονομηθέν.

O.

[4] Ὄστρυον καὶ σηπέας ὄστρακον ἐστὶν ἄσβεστος ὠῶν.

Ὀ-

1. Νεξίας. Abeſt hæc gloſſa.

2. Αφόνιτρον Du Cange melius ἀφρόνιτρον καὶ ῥυτίνη.

3. Οἰκονομηθὲν Du Cange addidiſſe καὶ ἡ καδμία notat Cel. D'Orville. pro δι' οὔρου θείου leg. δι' οὔρου καὶ θείου.

4. Ὄστρυον. Non inveni illa.

I. Καλ-

Ὀπὸς καλπάσȣ χυλός ἐστιν 1 καλπάσȣ.

2 Ὀξύγγιν χοίρειόν ἐστιν θεῖον ἄκαυστον.

Ὄξος κοινόν ἐστιν τὸ διὰ λιθαργύρȣ καὶ 3 φέκλης.

4 Ὀπὸς πάντων δένδρων καὶ βοτάνων ἐστὶν ὕδωρ θεῖον καὶ ὑδράργυρος.

5 Ὁ οἶδας ἐστὶν στυπτηρία.

6 Ὄπτησίς ἐστιν ἕψησις καὶ ξάνθωσις.

Ὀσιρίς ἐστιν μόλιβος καὶ θεῖον.

7 Ὄλβος ἐστὶν ἰγδίον.

Π.

1. Καλπάσȣ. addit du Cange βοτάνης.

2. Ὀξύγγιν Du Cange ὀξίγγιον χοίρειον.

3. Καὶ φέκλης. Du Cange male νεφέκλης.

4. Ὀπὸς Hæc in duo male dividuntur.

5. Ὁ οἶδας. Sic edidi, τὸ στυπτηρία enim per Characterem, qui στυπτηρίαν denotat, erat ſcriptum, & du Cangium edidiſſe ὁ οἶδάς ἐστι στυπτηρία notat Erud. D'Orville.

6. Ὄπτησις Non inveni.

7. Ὄλβος. Hæc non reperiri apud du Cangium notavit Cl. D'Orville, ſed pro ὄλβος legend. ὄλμος.

1. Πυ-

Π.

Πομφόλυξ ἐςὶν καπνὸς ἀσήμου.
Πυριφευκτόν ἐςιν αἰθάλη θείου.
Πυρίτης ἐςὶν σωρὶ καὶ μαγνησία.
Παμμελί ἐςιν ὕδωρ θείου.
Πίνος ἐςὶν ὁ ἔξωθεν βάπτων.
1 Πυξίδες αἱ οἰκονομίαι, αἱ χρήσιμοι.
Πολύχρωμος πορφυρόχρωμος.
Πορφυρίτης ἐςὶν λίθος ἐτήσιος καὶ ἀνδροδάμας.
Παντόχρυσός ἐςιν αἰθάλη, ἡ ἀπὸ πάντων ῥέουσα, τοῦτ' ἐςὶν τὸ ὕδωρ τὸ ἄθικτον.
Πέταλα τῶν ςεφανοπλόκων εἰσὶ πυρίτης καὶ μαγνησία.
Προξίσας ἐςὶν 2 ἐν ὄξει βρέξας.
Παροξύνας ἐςὶν πυρώσας.
Πεφρυγμένης 3 ἐν ἡλίῳ ἐςὶν ἓξ ἡμέραις.

Πη-

1. Πυξίδες. Non adeſt.

2. Ἐν. du Cange omittit ἐν.

3. Ἐν ἡλίῳ. Du Cange ἐν χρυσῷ, ſcriptum fuit per characterem, inde varia explicatio.

1. Ῥί-

Πηλὸς ἡφαίστου ἐστὶν κριθή.

P.

1 Ῥίπεως ἐστὶν νίτρον πυρὸν ἀφόνιτρον.

Ῥέφεκλά ἐστιν κυκλάμινος.

2 Ῥίνημα χρυσοῦ ἐστὶν κόλλα χρυσοῦ.

Σ.

3 Σίδιν ξηρῶν εἰσὶ τὰ ἔντος τῶν αἰγυπτίων ῥοῶν.

Σφέκλη ἐστὶν ἀργύρου καὶ σχίστη στυπτήρια.

Σάνδυξ ἐστὶν χρυσός.

Στυπτηρία ἐστὶν θεῖον λευκὸν καὶ ἄσκιος χαλκός.

Σαν-

1. Ῥίπεως. Hanc Gloſſam ſe non inveniſſe adſcripſit Cel. D'Orville. τὸ πυρὸν forte latinum *purum*.

2. Ῥίνημα. Du Cange ῥίνισμα.

3. Σίδιν Non habentur hæc, forte quæ habet in Σίδια huc faciunt.

1. Σώ-

Σανδαράχη ἐστὶν ὑδράργυρος, ἢ ἀπὸ κινναβάρεως.

[1] Σώματά εἰσι χαλκὸς, μόλιβδος, κασσίτερος, σίδηρος, ἐξ αὐτῶν στίμι κόχλος.

Σώματα δὲ [2] ἐν συνθέσει καλοῦνται χαμαιλέων.

Στροφὴ καὶ ἐκστροφὴ, καῦσις καὶ [3] λεύκωσις.

Σπόγγος θεσσάλιός ἐστιν καδμία, καὶ χρυσόλιθος καὶ ἱερὸς λίθος τὸ ἀπόκρυφον μυστήριον· τὸ αὐτὸ καὶ σποδὸς ἀχύρου καὶ σμάραγδος καὶ [4] σμιρίτης.

T.

1. Σώματα Priora non habet. Sed poſt ἐξ αὐτῶν, nova paragraphus incipienda. στιμικοχλος. Vid. du Cange in στίμι.

2. Ἐν συνθέσει. Du Cange ἐστὶν ἡ σύνθεσις.

3. Λεύκωσις. Du Cange λείωσις.

4. Σμιρίτης. Du Cange πυρίτης.

T.

Τιτανός ἐστιν ἄσβεστος.

1 Τὸ κύριον ὄνομα τοῦ ὑγροῦ συνθέματός ἐστιν τὸ θεῖον ὕδωρ τὸ δι' ἅλμης καὶ ὄξους καὶ λοιπῶν.

2 Τὸ κύριον ὄνομα τοῦ στερεοῦ συνθέματός ἐστιν τὰ τέσσερα σώματα, κλαυδιανὸς, μόλιβδος, καὶ ὑδράργυρος.

Υ.

3 Ὑδράργυρος μετὰ αἰθάλων πηχθεῖσα λευκαίνει χαλκὸν καὶ ποιεῖ χρυσόν.

Ὑ-

1. Τὸ κύριον ὄνομα. Habet in Κύριον ordine præpoſtero poſt ſequentia.

2. Τὸ κύριον. In voce κύριον hæc habet, ſed omittit μόλυβδος & male ſequentem paragraphum huic annectit.

3. Ὑδράργυρος. Superioribus male adhærent, in voce κύριον; tum λευκαίνει vitioſe.

1. Ἐ-

Ὕδωρ σκύθικόν [1] ἐστιν ὑδράργυρος.

Ὕδωρ θεῖον ἄθικτόν ἐστιν ὑδράργυρος πεπηγμένη μετὰ ἁλῶν.

Ὕδωρ κνίκου τὸ ὕδωρ τοῦ θείου τὸ ἄθικτον.

Ὕδωρ μήνης, καὶ ὕδωρ χαλκοῦ, καὶ ὕδωρ πύρινον, καὶ ὕδωρ ὑέλου καὶ ὕδωρ ἀργύρου καὶ ὕδωρ σανδαράχης καὶ ὕδωρ [2] ἀρσενίκου.

[3] Ὕδωρ ποτάμιον, ὕδωρ μολύβδου ἐστὶν θεῖον καὶ ὑδράργυρος.

Ὑσσωπόν ἐστιν ἀπόβρεγμα τῶν ῥυπαρῶν [4] ἐρέων.

[5] Ὕδωρ ὑδραργύρου βαφική ἐστιν ἡ ἀπὸ κινναβάρεως γινομένη.

Ὑ-

1. Ἐστὶν ὑδρ. Du Cange ἐστὶν ἀρσενικόν.

2. Ἀρσενίκου. Du Cange addit καὶ ὕδωρ ποτάμιον ἡ νεφέλη ἐστίν.

3. Ὕδωρ ποτ. Du Cange non habet ultima & adjunxit ὕδωρ ποτάμιον ſuperioribus, turbatur hic ex ſæpe repetita voce ὕδωρ. an ὕδωρ μολύβδου ſuperioribus adjungendum.

4. Ἐρέων. Du Cange ἐρίων.

5. Ὕδωρ ὑδρ. Du Cange hic turbat.

1 Ὕδωρ ἀφροδίτης καὶ σελήνης καὶ ἀργύρου καὶ ὕδωρ ποτάμιόν ἐστιν θεῖον ὕδωρ καὶ ὑδράργυρος.

2 Ὕδωρ θεῖον ἄθικτόν ἐστιν τὸ εἰς τὸ λευκὸν σύνθεμα ἀπερχόμενον.

Ὕδωρ ἁπλοῦν τὸ ἀπὸ τριῶν θείων συνθέτων δι᾽ ἀσβέστου.

Ὕδωρ τὸ ἀπὸ ἀσήμου λέγεται ἀφρὸς καὶ δρόσος καὶ 3 ἀφροσέληνον ὑγρόν.

Ὕδωρ θεῖον τὸ ἀπὸ ὑδραργύρου λέγεται 4 πετάσιον καὶ δράκοντος χολή.

Ὕδωρ θεῖον πεπηγμένον 5 μεταβόλων ὑδράργυρός ἐστιν ἀπὸ κινναβάρεως τοῦτ᾽ ἐστὶν ἡ τετρασωμία.

Φ.

1. Ὕδωρ ἀφρ. Hæc ſe non inveniſſe notat Summus D'Orville. mihi verba καὶ ἀργύρου gloſſema videntur ac proinde delenda, σελήνη enim idem eſt quod ἄργυρος.

2. Ὕδωρ θεῖον. Habet hæc du Cange in ὕδωρ χαλκοῦ.

3. Ἀφροσέληνον. Du Cange ἀφρόνιτρον.

4. Πετάσιον. Du Cange ἢ μεταρσίως, in ὕδωρ θεῖον primo loco.

5. Μεταβόλων. Du Cange μεταβολὴ & omittit κινναβάρεως Hæc Cl. D'Orville, ſed pro μεταβόλων forte legend. μετὰ βόλων. vid. ſupra βόλος.

1. Φα-

Φ.

Φέκλη τρυγία οἴνου ἡ εἰς τὰς πορφύρας προχευροῦσα ἄσβεστος.

Φύκος ἐστιν βάμμα ἔξωθεν [1] φαεινόν.

Φάρμακόν ἐστιν αἰθάλη [2] σωθεῖσα διὰ τῆς οἰκονομίας.

3 Φρῦξον ἐστὶν ἢ ὄπτησον ἢ ξάνθωσον.

X.

4 Χαλκοῦ σκωρία ἐστὶν χρυσάνθιον. 5 Χρυσός ἐστιν πυρίτης, καδμία, θεῖον.

Χαλκύδριόν ἐστιν ὁ [6] γινόμενος χρυσὸς καὶ

1. Φαεινόν. Du Cange καὶ φαεινόν.
2. Σωθεῖσα. Du Cange συντεθεῖσα.
3. Φρῦξον. Sunt duo imperativi, ut ſupra in καῦσον.
4. Χαλκοῦ. Non inveni.
5. Χρυσός. Hæc non habentur apud du Cangium
6. Γινόμενος. Du Cange in Appendice p. 195. ὁ λεγόμενος male.

1. Χαλ-

καὶ ἰωθεὶς ταῖς χειροπυγαῖς ταῖς ἀπὸ τοῦ θείου.

Χρυσίτης ἐστὶν τὸ σύνθεμα τῶν αἰθαλῶν.

1 Χαλκὸς ἰατρικός ἐστιν ὁ λευκανθεὶς· τὸ αὐτὸ καὶ θεῖον καὶ ψιμύθιον.

Χαλκοῦ ἱδρῶτες, ὁ ζωμὸς τοῦ χαμαιμήλου.

Χρυσόκολλα καὶ 2 χάλκειον ὕδωρ ὁ μολιβοχαλκός.

3 Χρυσοζύμιον καὶ ἐλύδριον καὶ χρυσοῦ κογχύλιον καὶ ἰὸς ἀσκίαστος θεῖον λευκόν ἐστιν.

4 Χρυσελήσιος λίθος αἱμαλίτης, χαλκοπυρίτης βρεντήσινος θεῖον ἐστιν ὑδραργύρου.

Χρυ-

1. Χαλκὸς. In Appendice p. 195.

2. Χάλκειον Du Cange χρυσοχάλκειον.

3. Χρυσοζύμιον. Melius du Cange χρυσοζώμιος. omittit ἐλύδριον p. 1769. ſed p. 1768. hæc habet & alia adjungit.

4. Χρυσοτήσιος. Bene videtur du Cange hæc in duo diviſiſſe, habet vero βροντήσινος.

1. Μέ-

Χρυσὸς ὅλαι αἱ ψομαὶ καὶ τὰ 1 μέταλλα εἰσὶ τὰ ξανθωθέντα καὶ τελειωθέντα.

Χρυσοῦ 2 ῥίνημα, χρυσόκολλα καὶ χρύσανθος καὶ χρυσοζύμιον καὶ χρυσίτης καὶ χρυσοκογχύλιον, ἰός ἐστι καὶ θεῖον καὶ ὑδράργυρος.

Χαλκός ἐστιν τὸ ὄστρακον τῶν ᾠῶν.

Χρυσόπτα εἰσὶν αἱ αἰθάλαι αἱ ξανθαί.

3 Χαλκύδριον καὶ χυτάργυρος καὶ χολὴ παντὸς ζώου· ἰὸς ὁ τέλειός ἐστιν καὶ θεῖον καὶ χαλκὸς σελήνης καὶ ἤλεκτρον πλεονασάντων τῶν φώτων καὶ ἐπὶ τὸ ξανθὸν ἐρχομένων καὶ παγέντων ἐστὶν ὑδράργυρος ἡ ἀπὸ κινναβάρεως.

Χε-

1. Μέταλλα. Du Cange forte melius πέταλα. πέταλα & ὅλαι αἱ ψόμαι opponuntur, habebimus enim ψωμοὶ εἰσὶ τὰ μεταλλάσσοντα τῷ εἴδει.

2. Ῥίνημα. Du Cange ῥίνισμα & χρυσοζώμιον.

3. Χαλκύδελον. Non inveni.

Χελιδονία 1 ἐςὶν τὸ ἐλύδριον.

Χρυσὸς λέγεται τὸ λευκὸν, τὸ ξηρὸν καὶ τὸ ξανθὸν καὶ 2 χρύσια τὰ ποιοῦντα ἀφευκτοὺς τὰς βαφάς.

Χρυσόκολλα ὁ μολιβόχαλκος, τοῦτ' ἐςὶν ὅλον τὸ σύνθεμα.

Χρυσοῦ σφαῖρα, κρόκος κιλίκιος.

3 Χρυσοφοίτης αἰθάλη μετὰ χαλκοῦ οἰκονομηθεῖσα καὶ λειωθεῖσα καὶ ἰωθεῖσα.

4 Χαλκὸς κύπριος, ὁ κεκαυμένος καὶ πεπλυμένος· τέλος τῆς λευκώσεως καὶ ἀρχὴ τῆς ξανθώσεως.

Ψ.

1. Ἐςὶν Du Cange in appendice ἐπὶ

2. Χρύσια τὰ. Du Cange χρυσωτὰ.

3. Χρυσοφοίτης. Du Cange χρυσοφύτης in app. p 198.

4. Χαλκὸς. Ultima non habet Du Cange.

Ψ.

Ψωμοὶ εἰσὶ τὰ μεταλλάσσοντα [1] τῷ εἴδει.

Ψώμιόν ἐστιν τέφρα ὕδατι φυραθεῖσα, ἥτις ὑποστρώννυται τῇ καμίνῳ δακτύλου πάχος ἑνός.

[2] Ψάμμος ἐστὶν χρυσόκολλα.

[3] Ψιμύθιον τὸ ἀπὸ μολύβου γενόμενον.

Ω.

Ὦχραι δι' [4] οἴνο λέγονται βάσκανοι.

Ὠμὴ ὑδράργυρος ἡ ἀπὸ [5] μολίβου γινομένη.

Ὠι-

1. Τῷ εἴδει. Du Cange τὰ εἴδη.

2. Ψάμμος. Non inveni.

3. Ψιμύθιον. Du Cange habet ψήμιθιν p. 1780.

4. Οἴνο. Du Cange οἰνελαίου.

5. Μολίβου. Du Cange μαγνησίας habet.

Ὠΐτης λίθος λεγόμενος καὶ τερένουθιν καὶ χρυσόκολλα.

Ὤχρα ἀττική ἐστιν ἀρσένικον.

Ὤχρα ἀττική ἐστιν ὁ κρόκος τοῦ ᾠοῦ.

Ὠρόχαλκός ἐστιν ὁ νικαινὸς, ὁ διὰ καδμίας γινόμενος.

ΤΕ΄ΛΟΣ.

CARMEN

Quod poſt indicem Auctorum toti operi præmittitur.

Τὴν βίβλον, ὄλβον ὥσπερ ἐγκεκρυμμένον
Ἔχουσαν, ἄθρει τήνδε, πᾶς μουσῶν φίλος·
Ἀλλ' εἰ θελήσοις τὰς πολυχρύσους φλέβας
Ταύτης ἐρευνᾷν, τὰς σοφῶς κεκρυμμένας,
1 Νόος τὸ φαιδρὸν ὄμμα πρὸς θείας φύσεις
Ὕψει διᾴρας πανσόφοις εὐοπλίαις,
Οὕτω γραφὴν δίελθε τὴν σοφωτάτην,
Καὶ πλοῦτον 2 εὕρης γνώσεως ὑπερτέρας,
Ζητῶν, ἐρευνῶν τὴν τρισολβίαν φύσιν,
Μόνην φύσεις νικῶσαν ἐνθέῳ τρόπῳ,
Καὶ χρυσὸν αἰγλήεντα τίκτουσαν μόνην,
Τὴν παντοποιὸν, ἣν φρεσὶν μουσοστόλοις,

Θείας

1. Νόος Leg. Νόου. 2. Εὕρης. Leg. εὑρεῖς.

Θείας ἐρασταὶ γνώσεως εὗρον μόνοι,
Ταύτην ἐφευρὼν, μὴ γοῦν ὅστις ᾖ, φράσω,
Θαύμαζε νοῦν, φρόνησιν ἀνδρῶν ἐνθέων,
Ὡς δημιουργῶν, σωμάτων καὶ πνευμάτων
Πῶς ἔσχον οὕτως γνώσεως ὕψος μέγα,
Ψυχοῦν, ἀποκτένειν τε καὶ μορφοῦν ξένως·
Ὦ 1 θαῦμα τὴν ἄνασσαν ὕλην ὀλβίαν
Ἥσπερ διαγνοὺς καὶ μάθων τὰς ἐκβάσεις
Αἰνιγματώδως ἔνδον ἐγκεκρυμμένας.
Ὁ νοῦς ὁ παγγέραστος, αἱ κλειναὶ φρένες
2 Θεοδώρου πλουτοῦντος ἐνθέοις τρόποις,
Πιστοῦ τελοῦντος δεσποτῶν παραστάτου,
Συνῆψεν, ἐντέθεικε συλλογὴν ξένην
Ἐν τῇδε βίβλῳ 3 πανσόφῳ νοημάτων·
Ὅνπερ 4 σκέπων φύλαττε χριστὲ παντάναξ.

Ἡλιο-

1. Θαῦμα. An leg. θαυμάστην.

2. Θεοδώρου. Videtur nomen eſſe illius, qui ſcriptores hos collegit ac in unum corpus congeſſit.

3. Πανσόφῳ. Ita ſcriptum, malim legere πανσόφων.

4. Σκέπων. Hoc verbum ab alia manu ſibi videri additum, adſcripſerat Cel. D'Orville.

1. Ἡλιο-

1 Ἡλιοδώρου Φιλοσόφου πρὸς Θεοδόσιον τὸν μέγαν Βασιλέα, περὶ τῆς τῶν Φιλοσόφων μυστικῆς τέχνης, διὰ στίχων ἰάμβων.

2 Σκῆπτρα γέης μέδοντος, ὡς πᾶν ἐμφανὲς
3 Μυστηπόλοι ἕποντες ἄκρῳ δακτύλῳ
Καὶ πανσόφων ἐπῶν τὲ τὴν 4 γεῦσιν πᾶσαν
Ποθοῦντες 5 ἅψαθαι, ὡς μυούμενοι
Ἐγκυκλίου παιδείας ἐννοίας σοφὰς
Αἰνιγμάτων δὲ καὶ 6 προοιμίων 7 λόγον
Μαθεῖν σκοπὸν θελόντες καὶ ἄκρως ἰδεῖν
Σοφιστικῶν τε κεκαλυμμένων φράσιν
Καὶ γνῶσιν ὧν ἔφησαν οἷα δὴ ἐπῶν
Πάσης τιμῆς κρίνουσιν ἀξίους πέλειν

Τοὺς

1. Ἡλιοδώρȣ. Vid. Fabricii Biblioth Græc. Tom. VI. p. 774.

2. Σκῆπτρα Hic verſus ſic legitur apud Fabricium

Σκῆπτρα γαίης μέδοντες, ὡς πανέμφρονες.

3. Μυςηπόλοι. Fabr. Μυςιπόλοι.

4. Γεῦσιν. Fabr. γνῶσιν.

5. Ἅψαθαι. Fabricius ἅψαθαι μὲν.

6. Προοιμίων. Fabr. παροιμίων.

7. Λόγον. Fabr. λόγȣς. ſed æque parum recte ſe mihi habere videtur hæc lectio, ſi per Codices liceret, ſcriberem λόξων.

1. Ἐμ-

Τοὺς 1. ἐμπόνους φήσαντας αὐτῶν τοὺς πόνους
Καὶ δωρεῶν 2 πλήστων τε 3 πάντιμον χάριν
4 Νενοῦσι καὶ τιμῶσιν εὐκλεῶς 5 πάλιν
Μάλιστα τοὺς ἄγοντας αὐτοῖς 6 τὸ γνήσιον
Ἐννοίας οἷον πρακτικῆς σοφιστικῆς
Ἐννοίας ἀρχαίων τε ῥητόρων σόφων
Ἠσκημένων μύησιν εἰς γνῶσιν πᾶσαν
Ἐπεὶ σὺ θειόστεπτε καὶ σῶφρον μέδων

Verſus aliquot e medio carmine.

7 Οὗτος δ' λευκὸς βότρυς εὐθαλὴς πέλων
Λειούμενος ταῖς χερσὶν οἶνον 8 βλυστάνει
Πυῤῥὸν μὲν ὥσπερ αἷμα γεύσει εὔκρατον
Εὔοσμον ἐξ οὗ βάπτεται ἡ πορφύρα
Τῇ κογχύλῃ μιχθεῖσα πόντου ἐκ μέσου

Ἐρυ-

1. Ἐμπόνους. Fabr. ἐμπόνως.

2. Πλήστων. Recte Fabr. πλείστων.

3. Παντιμον. Fabr. παντίμων.

4. Ν.νοῦσι. Recte apud Fabricium νέμουσι.

5. Πάλιν. Fabr. πάνυ.

6. Τὸ γνήσιον. Fabr. αὐτοῖς γνησίως.

7. Οὗτος. Fabricius l. c. p. 779.

8. Βλυστανει. Fabr. βλαστάνει. noſtri codicis lectionem veram arbitror.

1. Θέ-

Ἐρυθρὰ ὥσπερ ἀτμὸς εἰς νέφος 1 θέσει.
Ἀνέρχεται γὰρ ἐκ θαλάσσης ἐκφάναι
Νυμφοστολούσης παρθένου φαιδρὸν γάλα
Βρέφους νέου τεχθέντος εἰς διατροφὴν
2 Ἀδμυνθὲν ἔσται γὰρ τεκούσῃ 3 ζυγὸς
Ζευχθεὶς δὲ ταύτῃ αὖθις ὡς νικηφόρος
Ὀφθήσεται τὸ θῆλυ ἐκκαλούμενος
Πρὸς συμπλοκῆς ἕνωσιν εἰς συνουσίαν.
Ταύτης ἑνωθείσης δὲ φαιδρῶς 4 ἄρρενι
Πρὸς δευτέραν πλοκήν τε καὶ μίξιν πάλιν
Ἔσται 5 ὅλης ἐκστιλβος ἀχλὺν τοῦ σκότους
Ὕλην γεώδη ἐκβάλλουσα εἰς τέλος
6 Καὶ μίγνυται εἰς ζεῦξιν οὐκ ἀφίσταται
Τῇ δευτέρᾳ πλοκῇ τε θᾶττον ἐκτελεῖ
7 Πρώτης κλειδὸς πληροῦσα ἔργον δευτέρας.

Ver-

1. Θέσει. Sic quoque legitur apud Fabricium, ſed vide anne legendum θέει.

2. Ἀδμυνθὲν. Fabr. ἀνδρωθὲν

3. Ζυγὸς. Fabr. ὡς υἱὸς.

4. Ἄρρενι. Male apud Fabricium legitur ἄρρεν.

5. Ὅλης. Fabr. ὅλη.

6. Καὶ. Non differt Fabr. forte tamen leg. Κᾂν.

7. Πρώτης. Fabr.
Πρώτης κλειδὸς πλήρουσιν ὡς καὶ τὸ στέφος
Λευκώσεως πληροῦσα ἔργον δευτέρας.

V Sed

Verſus ultimi.

1 Ὡς Χριστοπάτραις οὖσι δόξης ἐμπλέοις
Ὑμνοῦντες, εὐλογοῦντες, αἰνοῦντες θεὸν
Ὑπέρθεον 2 τοῦ φωτὸς ὄντα αἴτιον
Ζωῆς χορηγὸν καὶ θέλοντα 3 τοὺς βρότους
Λύθρωσιν εὑρεῖν ὥσπερ 4 ἐμπλακημάτων
Ουτως τυχεῖν μέλλουσαν εὔκλειαν πάλιν
Καὶ προσφέρειν λατρείαν αὐτῷ τῷ μόνῳ
Θεῷ λόγῳ σὺν πατρὶ θείῳ πνεύματι
Εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων ἀμήν.

ΘΕΟΦΡΑΣΤΟΥ φιλοσόφου περὶ τῆς 5 αὐτῆς θείας τέχνης διὰ στίχων ἰάμβων.

Οἱ τῶν σοφιστῶν ἄνδρες ὥσπερ ῥήτορες

Εὐ-

Sed in apographo Dorvilliano inter duos ultimos verſus, ſpatium relinquitur, ut putem forte aliquid in codice deeſſe.

1. Ὡς Χρισοπάτραις. Fabricius l. c. p. 781. pro χρισοπάτραις apud eum legitur χρισολάτραις.

2. Τοῦ Fabr. τῶν.

3. Τοὺς βρότους Fabr. τοῖς βροτοῖς.

4 Ἐμπλακημάτων. Fabr. ἀμπλακημάτων.

5. Αὐτῆς. Male apud Fabrium Tom XII p. 763 legitur περὶ τῆς θείας αὐτῆς τέχνης.

1. Φε-

Εὐδαιμονοῦντες ϗ βιοῦντες πανσόφως
Καὶ τὴν φύσιν δ᾽ γνόντες πάντων κτισμάτων
Καὶ ποιότητα στοιχείων ὡς ϗ κρᾶσιν
Καὶ συμπλοκὴν μαθόντες ἀλλήλων φέρειν
Εἰς ἕν τι καινὸν εἶδος εὐπρεπέστατον
Πάντη ξένον ϗ φαιδρὸν εὐειδὲς πέλων
Εἰς 1 φελείας κέρδος ὄνησιν φέρον
Τῇ συνθέσει ϗ πλεῖστον εἶναι ἐξ ἑνὸς
Πάντας βροτοὺς σοφιστὰς ὡς εὐγνώμονας.

Ex medio carmine.

Ἐκ γὰρ νέφους ἐκρεύσας ὡς ὕδωρ ῥέον,
Τῆς γαίας ἀρδεύσει πᾶν ὡς μέλαν σκότος,
Οὕτως ἑαυτὸν αὐτὸς ἐκλύει ῥᾷον·
Πιὼν δ᾽ νέκταρ οὗτος ἀθρόως νέκυς
Ἔσται βροτοῖς τὸν πλοῦτον ἐκκενῶν ὅλον,
Αὐτοῦ δι . . ὑπερεκτρέφονται ἐν βίῳ
Οἱ γηγενεῖς εὑρόντες τοῦ μυστηρίου
Τὸ θαῦμα ϗ πήξαντες, 2 ἄγυρος τόδε

Γε-

1. Φελείας. Litera deeſſe videtur, forte legend. ὠφελείας vel ἀφελείας.

2. Ἄγυρος. Leg. ἄργυρος.

Γενήσεται τὸ εἶδος, ἔκλευκος πάνυ
Μέταλλος [1] ἢ ἐκ γαίας οὐδὲν ἐκφέρει
Τοιοῦτον ἄσπρον φαιδρὸν ἔκλευκον πάνυ·
Λαβὼν δὲ τοῦτον αὖθις ὅνπερ σοι ἔφην
Δράκοντα λευκανθέντα ταύτῃ [2] δευτέρα
Λευκώσεως τῇ θείᾳ λευκώσει στρέφε·
Σφάξας αὖθις [3] μαχαίρα θερμὴ τοῦ πυρὸς,
Τὸ αἷμα ἔξαξον πᾶν, ἔκπυρον λίαν,
Ἐρυθρὸν ὡς φλὸξ φεγγίτης ἅπτων φλόγα,
Βάψαι δορὰν δράκοντος ἐν τῷ αἵματι
Χυθέντι τοῦ σφῶν ἐκ μέσου τῆς γαστέρος
Χιτῶνα λευκὸν κογχύλης εἰς πορφύραν
Βαφεὶς γὰρ οὗτος πυῤῥὸς ὡς ἡμαγμένος
Ἔσται ὅλος λάμπων πῦρ εἰς βαφὴν φέρων.

Ulti-

1. Ἡ. forte ἢ certe & ἐκφέρει pro ἐκφέρεται. Certe nihil tam ſplendens pulcrum atque præalbum ex terra petitur.

2. Δευτέρα. leg. δευτέρᾳ.

3. Μαχαίρα. leg. μαχαίρᾳ θερμῇ.

1. Ἡ

Ultimi verſus.

Πᾶν ἔκφυλον καὶ μηδὲν εἰς πρᾶξιν τελεῖν
Ἀλλ' 1 ἢ θεῷ τὸν αἶνον οὕτως προσφέρειν
Τῷ ὄντι πατρὶ ἐκφύσαντι τὸν γόνον
2 Αὐτοῦ τε γεννηθέντι τῷ θείῳ λόγῳ
Συνεκπορεύτῳ ὄντι θείῳ πνεύματι
Νῦν πάντας εἰς αἰῶνας αἰώνων ἀμήν.
στίχοι Σξε.

ἹΕΡΟΘΕΌΥ φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς θείας καὶ ἱερᾶς τέχνης διὰ στίχων.

Ἀπάρχομαι 3 προσπλέξας εὐφραδέστατον
Εἰπὼν λόγων πόνημα τοῦ ἰαμβικοῦ
Μέτρου φυλάττων ῥυθμὸν ὡς καὶ τοὺς πόδας,
4 Χώρας τόμης σύνταξιν εὐρύθμως λέγων·

Λα-

2. Ἡ leg. ἢ ut quoque edidit Cl. Fabricius T. XII. p. 763.

2. Αὐτοῦ Sic quoque edidit Fabricius, malim tamen legere αὐτῷ.

3 Προσπλέξας. Forte προσλέξας.

4. Χώρας τόμης. Forte χώρις ῥᾳστώνης.

1 Λαβὴν πᾶσαν φεύγων τε τ̃ φιλοψόγων,
Καὶ 2 βασκάνων φθονηρὰς ἐκκλίνων ψυχῆς,
Ἀνδρῶν σοφῶν ἐννοίας ἐξηγούμενος,
Γνώμης 3 προοιμιῶδες ὡς αἰνίγματα
Φαίνοντα λόξως τῶνδε κεκαλυμμένως
Ῥηθέντα τ̃ σοφῶν τὸ πρὶν· ὄφρα γυμνάσω
Τὸν νοῦν τε 4 εἰς παιδείαν ἀρρήτων λόγων,
Ἄνωθεν ἐκθεῖν θᾶττον ἔλλαμψιν φάους.
Αἰτούμενος, πρὸς γνῶσιν ἀκριβῆ θέλων
Δέξαι τὸ δῶρον τοῦδε τοῦ μυστηρίου·
Ὅπερ θεὸς ποθοῦσι καρδίας πόθῳ
Καὶ ἀξίως 5 αἰθοῦσιν, 6 ἐνθέως νέμει·
Οὕτως γὰρ ἔσται ληπτὸς, εὔγνωστος βροτοῖς,
Ὁ κείμενος θήσαυρος ἐν ταῖς πανσόφοις

Τῶν

1. Λαβὴν. Poſſet quoque legi λώβην, ſed nil temere muto.

2. Βασκάνων. Forte pro ψυχῆς leg. ψυχὰς.

3. Προοιμιῶδες Forte παροιμιῶδους. Sed locus in gravi mendo cubare videtur, quem nolo audaciori conjectura tentare.

4. Εἰς παιδείαν. Hic demum incipiebat Codex Cel. Fabricii vid. ejus Biblioth. Græc. Tom. XII. 763.

5. Αἰθοῦσιν. leg. αἰτοῦσιν.

6. Ἐνθέως. Forte εὐθέως.

I. Μέ-

Τῶν ῥητόρων σοφῶν τε δέλτοις ἐμπόνως·
Χριστοῦ θεοῦ νέμοντος ἐξ ὕψους χάριν.

Ex medio carmine.

Χρυσανθείης ἔκβλυσμα πηγῆς ἐκβλύσας
Λευχειμονούσης ἐκ σελήνης περσίδι
Λαχοῦσα τὴν ἑῴας ἡ ἀφροδίτη
Τοῦ ἡλίου ἔκλαμψιν αὐγῆς προσμένει.
Ἑρμῆς δὲ ὡς ἀλλοῖος ἄλλως δείκνυται,
Πρὸ ἡλίου βαίνοντε οὐ φαίνει ὅλως·
Καλύπτεται αὐτὸς δὲ τοῦ κρόνου 1 μένει,
Τὴν ῥύψιν ἐκπέμπει γὰρ οὗτος ὡς νᾶμα
Πλύνει, καθαρτικῶς δὲ θᾶττον ἐκζέων,
Πυρὸς φορὰς τὴν ἐντὸς ἄρεως λάχων
Ζώνην τρίτην 2 ἔπος ὡς ἡμαγμένου
Εἴδους φέροντος αὐγὰς ἐκλάμπει σέλας
3 Μεθοὺς τετάρτη ὡς γίγας. 4 ζων πάλιν
Φαί-

1. Μένει. Eſt tertius caſus ἀπὸ τοῦ μένος·

2. Ἔπος. Obſcura hæc verba & niſi inſigniter fallor, corrupta. Sed experiar an divinus fiam, forte legendum ἔποις & ἐκλάμπειν.

3. Μεθοὺς. lege Μεθ' οὗς.

4. Ζων. Videtur legend. Ζώνη.

1. Ἕως

Φαίνει ὁ ἥλιός τε φῶς τούτοις νέμων
Ἐξ οὗ σελήνη ὥσπερ αὖ φωτίζεται
Νύμφη κεκασμένη γὰρ οὕτως φαίνεται
Ἐν ᾗ τὸ πανσέληνον εὑρήσεις τὸ πᾶν
Μυστήριον τοῦ λαμπρᾶς αὖθις εἰκόνος
[1] Ἕως φόρου ἐν ᾧπερ ἐξανθῇ φυτόν.

Ultimi verſus.

Ἐκ χειλέων ψυχῆς τε καρδίας πόθου
Εἰς κυκλικοὺς αἰῶνας αἰώνων ἀμήν. Στίχοι ΣΛ.

ἈΡΧΕΛΑΌΥ φιλοσόφου περὶ τῆς αὐτῆς ἱερᾶς τέχνης διὰ στίχων ἰάμβων.

Ἡ πάνσοφος καὶ θεία τέχνη τῶν σόφων
Τεχνουργικῶς ἔχουσα τὴν θεωρίαν
Σοφουργικὴν ἔντεχνον ἔνεργον φέρει
Πρᾶξιν σοφὴν τελείαν ἔργων ἔκβασιν
Πρᾶξιν· θεωρίας γάρ ἐστιν ἡ βάσις
Ὥσπερ ψυχὴ ἄτερ μένουσα σώματος,
Ἄπρακτός ἐστι, μηδὲν αἰσθητὸν τελεῖν.

Ex

1. Ἕως φόρου leg. ἑωσφόρου.

1. Κά-

Ex medio carmine.

Ταύτην λαβὼν φύλαττε σώματος δίχα
Ῥύψας μέλανσιν ἔνδον ὡς κεκρυμμένην
Αὕτη καλύψει κάλλος ἔκλαμπρον σκότει
Ῥείθροις 1 κάθε ῥεῶς χιόνα δ' αὖ 2 ψυχὴν
Τόντε ζόφον καὶ ἀχλὺν ἔκπλυνον πάλιν
Εἰς φῶς φέρων, ἄγεις γὰρ εἰς εὐοπτίαν
Ἀμηχάνου αἴγμης τε δόξης φωσφόρου
Τὴν ἐμφωλεύουσαν εἰ ὅλως λάβῃς
Ἔνδον φύσιν κάλυμμα σώματος πάχος
Ἔχουσαν ὡς τείχισμα μέλανσιν σκότους
Καὶ τοῦ γὰρ ἄρδην ἀχλὺν ὡς σοφὸς λύσεις
Τεχνουργικῶς λείων τε καὶ πλύνων πάλιν
Μὴ ἀσχολούμενος γὰρ τοῖς πολλοῖς κόποις.
Ἀλλ' εὐφυῶς κάθαρσιν 3 εὐκείως φέρων
Ποιῶν κυβερνῶν μὲν εἰς θεῖον νᾶμα

Καὶ

1. Κάθε. ῥεῶς. legend. κάθαιρε ὡς.

2. Ψυχήν. Forte ψυχρήν.

3. Εὐκείως. Forte εὐκαιρῶς vel εὐκλεῶς aut εὐθέως.

Καὶ εἰς πῦρ εἰσάγων ἢ τῷ ἰωμένῳ
Καίοντι δ' αὖ ῥύπτοντι καὶ ὡς ἄργυρον
Δεικνῦντι καὶ πλύνοντι τοῦ σκότους μέλαν
Ὄψει τάχιστα ἣν 1 ποθεῖν ἰδεῖν θέαν
Καὶ εἰς θάλασσαν βάψας ἐν ῥείθροις πλέειν
Δείξεις κάτω τὴν οὖσαν οὐσίαν πάλαι
Ὠκεανόχρουν αὖθις ἐκστίλβων πλύνων.
Ἕως ἂν ἴδῃς γαῖαν 2 οἷα περνάμα
Λυθεῖσαν εἰς νέφος τε βαίνουσαν ῥᾷον
Ὀψουμένην θέουσαν ἐν ῥείθροις ὅλην
Μὴ δεικνύουσαν τῆς ὕλης τε παντελῶς
Ἀλλ' εἰ μόνον τὴν φαιδρὰν εἰκόνος θέαν
Τὴν πολύμορφον λευκότητα ἣν ποθεῖς
3 Καθοπρίσασθαι καὶ θεάσασθαι ὅλην
Κατεμβατεύουσαν μὲν εἰς ὕδωρ ῥέον
Ὥσπερ 4 χρυσεκλαμπρόν τε καὶ χρυσήλατον
Νύμφην χρυσαυγὲς τὸ πρόσωπον δείκνυσι

Καὶ

1. Ποθεῖν. Leg. ποθεῖς.

2. Οἷα Leg. οἷαπερ νᾶμα.

3. Καθοπείσασθαι. Leg. κατοπτρείσασθαι.

4. Χρυσεκλαμπρὸν. forte χρυσεκλαμπρός τε καὶ χρυσήλατος νύμφη.

1. Μέ-

Καὶ νήχεται στίλβουσα ϗ καλύπτεται
Ἐν τοῖς νείλου γλυκέσιν οἷα δὴ 1 μέλη
Ῥείθροις νικῶσα ἡλίου ἢ φῶς πᾶν
Φαίνει ἄνωθεν μηδ᾽ ὅλως κρυπτομένη.

Ultimi verſus.

Τῷ πατρὶ σὺν λόγῳ τε θείῳ πνεύματι
Εἰς ἀπείρονας ϗ κύκλους αἰωνίους.
Ἀΐδίους αἰῶνας αἰώνων ἀμήν. Στίχοι τκϐ.

Principium

Τȣ̃ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥ περὶ εὐσταθείας τȣ̃ χρυσȣ̃.

Τῆς δευτέρας πραγματείας 2 ἄρτι τὸν λόγον πεποιημένος, ϗ τῶν λίθων τὰς μεθόδους ἀφθόνως ἐκθέμενος, ἐπὶ τὴν τρίτην 3 εἴκω πραγμα-

1. Μέλη. Leg. μέλι.
2. Ἄρπ. Videtur legendum ἄρπον.
3. Εἴκω. Eleganter adſcripſerat Celeberr. D'Orville legendum eſſe ἥκω.

γματείαν, προδιηγέμενός τι χρήσιμον τῇ γραφῇ. ἐστὶ δὲ τοῦτο· 1 τὰ θειώδη ὑπὸ τῶν θειώδων κρατοῦνται. τὰ ὑγρὰ ὑπὸ τῶν καταλλήλων ὑγρῶν· τοῦτο μὲν τὸ προοίμιον ὁ ἐξ Ἀβδήρων 2 σοφιστὴς ἐν τῇ τετάρτῃ τέθεικεν πραγματείᾳ, δεικνὺς ὅτι αὐτό ἐστιν καὶ ὑγρὸν, κατάλληλον ὑγρόν καὶ θειῶδες. κ. τ. λ.

1. Τὰ θειώδη. Hic modo incipiebat codex Fabricii. vid. ejus Biblioth. Græc. T. XII. p. 761.

2. Σοφιστής. Democritus.

Τ Ε΄ Λ Ο Σ.

I N-

INDEX

AUCTORUM, QUI IN NOTIS AD PALLADIUM EMENDANTUR.

Actuarius.	Pag. 4. 62
Ælianus.	70
Alciphron.	21. 36. 64
Alexander Trallianus	60
Antigonus Caryſtius	64
Aretæus Cappadox	18. 98
Ariſtænetus	16. 69
Conſtantinus Manaſſes	47. 88
Eunapius	86
Florus	71
Galenus	51
Gloſſæ Actuarii MSS.	68
—— Jatricæ MSS.	22. 59. 69
Hippocrates	12
Nonus	23. 60
Orpheus	46. 70
Palladius	ſæpe
Philoſtratus	20 35. 81. 82
Pſellus	64
Rhazes	16
Rufus Epheſius	28
Themiſtius	17. 19. 85. 99. 101
Theophilus	34
Theophylactus Simoc.	3. 63

INDEX

VERBORUM.

A.

Ἄδηλοι πόροι Pag. 32
Ἀδιαπνευστία 32
Ἀερώδης οὐσία 12
Αἷμα 20
Αἰτία προκαταρκτικὴ 44
Ἀκρωτήρια 84
Ἁλυκὸν φλέγμα 26
Ἀμφημερινὸς 28. 64
Ἀνεκθέρμαντα ῥίγη 26
Ἀπόστημα 22
Ἀποτεφρῶσαι 82
Ἀχώριος 58

B.

Βήχιον 36
Βουβὼν. 44

Γ.

Γαγγραίνωμα 26
Γένη πυρετῶν 12
Γλισχρότης χυμῶν 32
Γλυκὺ φλέγμα 26

Δ.

Διάλειμμα καθαρὸν 78
Διαλείποντες πυρετοὶ ibid.
Διαστολὴ 38
Διατονοῦνται 40
Διαφοραὶ πυρετῶν 6
—— ἐπουσιώδεις. 2. 8. 10
—— οὐσιώδεις ibid.
Δικτυοειδὲς πλέγμα 32

E.

Εἰσβολὴ 34
Ἐκπλύεται 72
Ἑκτικὸς 58
Ἔμετος 36
Ἐναιώρημα 46
Ἐναῦον 88
Ἐνεὸν 30
Ἐνορμῶνται 12
Ἐπιβλισκομένους 58
Ἕρπης 22
—— μετ᾽ ἀναβρώσεως 24

Ἐρυ-

INDEX VERBORUM.

Ἐρυθρήματα 22
Εὐκρατῶσαι 52
Ἐφεψομένου 40
Ἐφήμεροι πυρετοὶ 44

H.

Ἡμιτριταῖος 74
Ἠπίαλος 26. 88

Θ.

Θερμότης 14
Θερμὸν ἔμφυτον ibid.
—— σύμφυτον 72
Θυμὸς 30

I.

Ἱδρῶτες 38
Ἴκτερος 22
—— μέλας 24
Ἴσχοντα 12
Ἰσχόμενα ibid.

K.

Καρκίνωμα 26
Καῦσος 22. 44. 54
Καταφορὰ περὶ ὕπνον 36
Κοίλη φλὲψ 48

M.

Μαρασμὸς 60
Μελαγχολικὸς χυμὸς 24
Μύες σιαγονῖται 40

N.

Νάπυ 30
Ναυτίαι 36
Νεῦρα 42

O.

Ὀξῶδες φλέγμα 26. 90
Ὀστοκοπῶδες ῥῖγος 76
Οὐσία τοῦ πυρετοῦ 4
Οὐσιώδεις διαφοραὶ 2

Π.

Πεμφιγώδεες πυρετοὶ 96. 100
Πέψις 30
Πίεσις 10
Πλέγμα δικτυοειδὲς 32
Πληθώρα 20
Πόροι ἄδηλοι 32

Προ-

Προκαταρκτικὴ αἰτία 44
Πρόνοια τῆς φύσεως 86
Πρόσκομμα 44
Πυρετὸς 4
—— ἀμφημερινὸς 28. 64
—— ἑκτικὸς 58
—— ἐφήμερος 44
—— ἡμιτριταῖος 74
—— ἠπίαλος 26. 88
—— Καῦσος 22. 44. 54
—— μαρασμὸς 60
—— σύνοχος 20. 44. 84
—— τεταρταῖος 24
—— τριταῖος 22. 72
Πυρετοὶ ἀμυδροὶ 10. 100
—— διαλείποντες 78
—— ὀξεῖς 10. 20. 98
—— πεμφιγώδεες 96
—— σφοδροὶ 10
—— χρόνιοι ibid.

P.

Ῥίγη ἀνεκθέρμαντα 26
Ῥῖγος ὀστοκοπῶδες 76

Σ.

Σημείωσις 2
Σῆψις 28
Σιαγονίται μύες 40
Σκίῤῥος 24
Σκορδινισμὸς 34
Σκόροδον 30
Στέγνωσις 28. 30
Στέρνα 86
Σύνοχος 20
Συστολὴ 36

T.

Τεταρταῖος 24
—— ἀκριβὴς 76
Τίτανος 58
Τριταῖος 22
Τρόμοι 82. 84

Υ.

Ὑαλῶδες φλέγμα 26. 90
Ὕλη ἡ ποιοῦσα τοὺς πυρετοὺς 10

Φ.

Φαγεδαίνωμα 26
Φλέγμα ibid.
Φλεγμονὴ ἐρυσιπελατώδης 56
Φρίκη 82
Φροντὶς 30
Φύσις ἰατρὸς ἀγαθὸς 86

Χ.

Χάσμη 34. 40. 42
Χολὴ 22.

INDEX

RERUM MEMORABILIUM.

A.

Abſceſſus Pag. 23
Acida pituita 27. 31
Allium 31
Ardens febris 55
Aridæ febres 97. 101

B.

Bilis flava 23
Bubo 45

C.

Calor facillime ex humoribus ad ſpiritum tranſmeat 15
—— *præter naturam idem quod febris* ibid.
Calx 61
Carcinoma 27
Cauſæ febrium intermiſſionis tempore in muſculis deliteſcunt 91
Conſtipatio 29
Contenta 13
Continentes febres oriuntur a fervore ſanguinis in vena cava contenti 49
Continentia 13
Continentium febrium materia intra vaſa 65
Corporis meatus obſcuri 33

D.

Diariæ febres quæ minus pertimeſcendæ, quæ vero magis 49. 51
—— *ſolius ſpiritus ſunt affectus* 45
Diariarum febrium proprium 49
Diaſtole 39
Differentiæ accidentales 9. 11

Dif-

Differentia eſſentiales ibid.
Dolores capitis quomodo fiunt 43
Dulcis pituita 27

E.

Epiala febris 27. 89
Eryſipelatoſa inflammatio 57
Exquiſita quartana 77
—— *tertiana* 73

F.

Febris 5
—— *differentiæ* 7
—— *eſſentia* ibid.
—— *materia* 11
—— *naturæ providæ effectus* 89
Febre ardente correpti caput ſibi peruri queruntur 55
—— *frigidis delectantur* ibid.
Febres plurimæ a bile generantur 57
Febrium cauſæ 29
—— *genera* 13
Febris ardens 23. 55
Febris ardens quomodo ſolvi ſolet 57
—— *arida* 97. 101
—— *continens* 21. 49
—— *diaria* 45
—— *diuturna* 11. 21
—— *epiala* 27. 19
—— *flatulenta* 97. 101
—— *hectica* 59
—— *marcor* 61
—— *mitis* 97. 99
—— *mordax* 97
—— *obſcura* 71. 97. 101
—— *quartana* 25
—— —— *exquiſita* 77
—— *quotidiana* 29. 65
—— *ſemitertiana* 75
—— *tertiana* 23. 73
—— *vehemens* 11
Flava bilis 23

G.

Gangræna 27

H.

Hectica febris 59
Hecticæ proprium poſt alimenta augere calorem ibid.

Herpes 23
—— *cum eroſione* 25
Horrores 83
Humores difficilius inflammantur quam ſpiritus 15

I.

Icterus 23
—— *niger* 25
Impetum facientia 13
Intermiſſionis tempore cauſæ febrium in muſculis deliteſcunt 91
Intermittentes febres 79
Ira 31

L.

Laſſitudo nimia febris cauſa 31
Longitudo paroxyſmi exquiſitæ tertianæ eſt horarum duodecim 73

M.

Marcor 61
Meatus corporis obſcuri 33
Medici officium 95
—— *primus ſcopus qualis debeat eſſe* ibid.
—— *ſecundus ſcopus* ibid.
Medicum peritum quid ſcire oportet 93
Melancholicus ſuccus 25
Motus animæ 31
—— *corporis.* ibid.
Muſculi maxillares 41

N.

Naturæ providentia 51
Natura tanquam optimus medicus ſæpe agit ibid.
Nauſea 35
Nervi cum madefiunt, laxantur 43
Nulla cauſa ſine patientis opportunitate agere poteſt 17

O.

Officium Medici emendare errores qui fiunt circa corpus 95

Oſci-

Oſcitatio 35. 41.
Oſſifragus rigor 77

P.

Pandiculatio 35
Partium ſolidarum ſubſtantia craſſiſſima 15
Phagedænæ 27
Piper 31
Pituita 27. 91
—— niſi putreſcat, febrem non accendit 29
Plethora 21
Plexus retiformis 33
Providentia naturæ 17
Pulſus in febribus ardentibus quales 57
—— — continentibus 53. 55
—— — Hecticis 54
—— — Marcore 65
—— — Quartanis 79
—— — Quotidianis 71
—— — Tertianis 75
Pulſus invaſionis febris index 37
Putredo febris cauſa 33

Q.

Quartana 25
—— exquiſita 72
Quartanarum materia extra vaſa 67
Quotidiana febris 29. 65
Quotidianarum materia extra vaſa 67

R.

Retiformis plexus 33
Rigor oſſifragus 77
Rubor cum tumore 23

S.

Salſa pituita 27
Sanguinis eruptione e naribus ſolvitur febris ardens 57
Sanguis redundans 19
Scirrhus 25
Scopus Medici 95
Semitertiana 75
Signa inſultus febris 35
Sinapi 31
Solidarum partium ſubſtan-

ſtantia craſſiſſima 15
Spiritus facilius inflammantur quam humores ibid.
—— *ſubſtantia tenuiſſima* 15
Subſtantia aërea 13
—— *tenuis facilius quam craſſa alteratur* 15
Sudor 39
Syſtole 37

T.

Tertiana 23. 73
Tertianarum materia extra vaſa 67
—— *paroxyſmus quam longus* 73
Tremores 83. 85

U.

Urina in febribus ardentibus qualis 57
—— —— *continentibus* 53. 55
—— —— *quartanis* 79
—— —— *quotidianis* 71
—— —— *tertianis* 73

V.

Vena cava 49
Vitrea pituita 27. 91
Vomitus 35.

FINIS.

A D

ADDENDA ET CORRIGENDA.

Pag. 12. pro Ἱστέον leg. Ἰστέον
poſt ἀναφέρει pone,
ὤν τε lege ἔντε

14. καὶ ῥάστη l. ῥᾴστη.

24 in not. εἴη. l. εἴη.

32. ἄδηλοι πόροι. Caſſio in Quæſt. Medicis Probl. LX. p. m. 48. οἱ λόγῳ θεωρητοὶ πόροι dicuntur, ubi vid. Geſnerus.

62. not. 2. *poſt* leg. νυστάζόντων *adde*, ut hoc quoque obſervavit Erud. Freind. Hiſt. Med. p. m. 150.

64. Τῶν ὅλων δυνάμεων Recte vertit Charterius *omnibus facultatibus*. Potuiſſet tamen vertere *totis* æque recte, nam ſic quoque Latini totum dicunt pro omne. Lat. Pacatus Drep. in Panegyrico p. m. 280. *Huc huc totas pii vates doctarum noctium conferte curas, hoc omnibus linguis literisque celebrate*

Pag. 76. ὀστεοκοπῶδες ῥῖγος. Qualis ſit hic rigor docuerunt Gorræus, Caſtellus & Blancardus, quos vide.

T Y P I S

JOANNIS WILHELMI DE GROOT.